

На основу члана 150. ст. 1. и 3, члана 157. став 1, члана 167, члана 177. став 1, члана 179. став 4, члана 239. и члана 265. Закона о ваздушном саобраћају („Службени гласник РС”, бр. 73/10, 57/11, 93/12, 45/15, 66/15 – др. закон, 83/18 и 9/20),

Директор Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије доноси

ПРАВИЛНИК

о изменама и допунама Правилника о обезбеђивању континуиране пловидбености ваздухоплова и других ваздухопловних производа, делова и уређаја и о одобравању ваздухопловно-техничких организација и особља који се баве овим пословима

Члан 1.

У Правилнику о обезбеђивању континуиране пловидбености ваздухоплова и других ваздухопловних производа, делова и уређаја и о одобравању ваздухопловно-техничких организација и особља који се баве овим пословима („Службени гласник РС”, бр. 5/19 и 50/19), у члану 2. став 2. тачка на крају тачке 2) замењује се тачком и запетом и додаје се тачка 3), која гласи:

„3) Уредбом Комисије (ЕУ) бр. 2018/1142 од 14. августа 2018. године у погледу увођења одређених категорија дозвола за одржавање ваздухоплова, измени поступка прихватања компоненти од стране спољних достављача и измени права које имају организације за обуку о одржавању.”.

Члан 2.

У члану 3. став 2. тачка 5), мења се и гласи:

„5) услове који се односе на именована лица из Дела-М, који су дати у Прилогу 6, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.”

Тачка на крају тачке 8) замењује се тачком и запетом и додају се тач. 9) - 11), које гласе:

„9) услове који се односе на систем за планирање расположивости особља из Дела-М, који су дати у Прилогу 10, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део;

10) услове који се односе на електронски систем за вођење евиденције записа о одржавању и континуираној пловидбености ваздухоплова, који су дати у Прилогу 11, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

11) обрасце сертификата који се на основу овог правилника издају у Републици Србији до њеног приступања Европској унији, као и образац захтева за прво издавање/измену/продужење рока важења Део-66 дозволе за одржавање ваздухоплова који се користи у Републици Србији, а који су дати у Прилогу 12, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.”.

Члан 3.

У члану 4. став 1. тачка 8) мења се и гласи:

„8) Уредба Комисије (ЕУ) бр. 1178/2011 је Уредба Комисије (ЕУ) бр. 1178/2011 од 3. новембра 2011. године о утврђивању техничких захтева и административних процедура у вези са члановима посаде цивилног ваздухоплова у складу са Уредбом Европског парламента и Савета (ЕЗ) бр. 216/2008. Ова уредба преузета је у правни систем Републике

Србије Правилником о дозволама, центрима за обуку и здравственој способности летачког особља („Службени гласник РС“, број 60/19);”.

У тачки 10) речи: „(„Службени гласник РС”, бр. 9/18 и 56/18)” замењују се речима: „(„Службени гласник РС”, бр. 9/18, 56/18, 12/19, 3/21 и 54/21)”.

Члан 4.

У Прилогу 1, у члану 5. став 6. мења се и гласи:

„6. Док се овом уредбом не одреде посебни захтеви за сертификацију особља за компоненте, захтеви прописани важећим националним прописима одређене државе чланице и даље се примењују, изузев ако су у питању организације за одржавање које се налазе ван Европске уније, за које захтеве одобрава Агенција.”.

Члан 5.

У Прилогу 1, у члану 8. став 2. тачка б) брише се.

Став 5. брише се.

После става 6. додаје се став 7, који гласи:

„7. Изузетно од става 1, за вишемоторне турбоелисне авионе са максималном масом на полетању (*МТОМ*) 5.700 kg или мање, који се не користе за комерцијално летење, одредбе М.А.201 став г) тач. 2. и 3. Анекса I (Део-М) примењују се од 1. јануара 2025. године.”.

Члан 6.

У Прилогу 1, у Анексу I (Део-М), у садржају, назив тачке М.А.501 мења се и гласи:

„М.А.501 Класификација и уградња”.

Назив тачке М.А.504 мења се и гласи:

„М.А.504 Одвајање компоненти.”.

Члан 7.

У Прилогу 1, у Анексу I (Део-М), тачка М.А.501 мења се и гласи:

„**М.А.501 Класификација и уградња**

а) Све компоненте се класификују у следеће категорије:

(1) компоненте у задовољавајућем стању, пуштене у рад сходно *EASA* обрасцу 1 или истоветном обрасцу, обележене у складу са Одељком Q Анекса I (Део-21) Уредбе (ЕУ) бр. 748/2012, ако није другачије одређено Анексом I (Део-21) Уредбе (ЕУ) бр. 748/2012 или овим анексом (Део-М);

(2) неисправне компоненте које се одржавају у складу са овом уредбом;

(3) компоненте категорисане као непоправљиве јер су достигле сертификовани век употребе или имају квар који не може да се поправи;

(4) стандардни делови који се користе на ваздухоплову, мотору, елиси или другој компоненти ваздухоплова, ако су наведени у подацима о одржавању и ако их прати доказ о усаглашености који упућује на примењени стандард;

(5) материјал, како сировине тако и потрошни материјал, коришћен приликом одржавања ако је организација уверена да материјал испуњава тражене спецификације и има одговарајућу следљивост. Сви материјали морају да буду пропраћени документацијом која се јасно односи на одређени материјал и садржи изјаву о усаглашености са спецификацијом, као и извор произвођача и добављача.

б) Компоненте, стандардни делови и материјал могу да се уграде у ваздухоплов или компоненту само ако су у задовољавајућем стању, припадају једној од категорија наведених у ставу а), а важећи податак о одржавању прецизира одређену компоненту, стандардни део или материјал.”.

Члан 8.

У Прилогу 1, у Анексу I (Део-М), у тачки М.А.502 став д) мења се и гласи:

„д) Изузетно од става а) и М.А.801 став б) тачка 2, овлашћено особље из М.А.801 став б) тачка 2. може, у складу с подацима о одржавању компоненти, да врши следеће:

(1) одржавање, изузев ремонта компоненти, ако је компонента инсталирана или привремено уклоњена из *ELAI* ваздухоплова који се не користи у јавном авио-превозу;

(2) ремонт мотора и елисе док су на ваздухоплову или су привремено уклоњени са *CS-VLA*, *CS-22* и *LSA* ваздухоплова који се не користи у јавном авио-превозу.

Одржавање компоненти извршено у складу са ставом д) не испуњава услове за издавање *EASA* обрасца 1 и подлеже захтевима за пуштање ваздухоплова у употребу наведеним у М.А.801.”.

Члан 9.

У Прилогу 1, у Анексу I (Део-М), тачка М.А.504 мења се и гласи:

„М.А.504 Одвајање компоненти

а) Неисправне и непоправљиве компоненте морају да се одвоје од исправних компоненти, стандардних делова и материјала.

б) Непоправљиве компоненте не смеју поново да уђу у систем снабдевања компонентама, изузев ако им је продужен одобрени век употребе или ако је одобрено решење за поправку у складу са Уредбом (ЕУ) бр. 748/2012.”.

Члан 10.

У Прилогу 1, у Анексу I (Део-М), у тачки М.А.606 став г) мења се и гласи:

„г) Организација за одржавање мора да има довољан број овлашћеног особља које издаје уверење о спремности за употребу ваздухоплова и компоненти у складу са М.А.612 и М.А.613. Особље мора да испуњава захтеве из:

1. Анекса III (Део-66) ако су у питању ваздухоплови;
2. Члана 5. став б) ове уредбе ако су у питању компоненте.”.

Члан 11.

У Прилогу 1, у Анексу I (Део-М), у тачки М.А.608 став ц) мења се и гласи:

„ц) Организација прегледа, класификује и на одговарајући начин раздваја све улазне компоненте, стандардне делове и материјале.”.

Члан 12.

У Прилогу 1, у Анексу I (Део-М), у Додатку VII (Сложени задаци одржавања) речи: „Наведено у даљем тексту представља сложене задатке одржавања на које се упућује у М.А.502 став д) тачка 3, М.А.801 став б) тачка 2. и М.А.801 став ц):” мењају се и гласе:

„Следећи послови чине сложене задатке одржавања из М.А.801 став б) тачка 2. и М.А.801 став ц):”.

Члан 13.

У Прилогу 1, у Анексу II (Део-145), у садржају, називи тач. 145.А.40 и 145.А.42 мењају се и гласе:

„145.А.40 Опрема и алати
145.А.42 Компоненте”.

Члан 14.

У Прилогу 1, у Анексу II (Део-145), у тачки 145.А.30 ст. ф), г), х) и и) мењају се и гласе:

„ф) Организација гарантује да је особље које обавља послове или контролише континуирану пловидбеност испитивањем без разарања структуре ваздухоплова и/или компоненти адекватно квалификовано за одређено испитивање без разарања, у складу са европским или истоветним стандардом који признаје Агенција. Особље које обавља друге специјализоване послове мора да буде квалификовано у складу са званично признатим стандардима. Одступајући од ове тачке, особље из ст. г) и х) тач. 1. и 2, квалификовано за категорије Б1, Б3 или Л у складу са Анексом III (Део-66), може да обавља послове и/или да контролише тестове контрастним пенетрантима.

г) Свака организација која одржава ваздухоплове, изузев ако је другачије одређено у ставу ј), ако је реч о линијском одржавању ваздухоплова, мора да има овлашћено особље са одговарајућим овлашћењем за ваздухоплов, квалификовано за категорије Б1, Б2, Б2Л, Б3 и Л, према потреби, у складу са Анексом III (Део-66) и 145.А.35.

Поред тога, та организација може да користи и особље овлашћено и оспособљено за одређене послове за које има овлашћења из 66.А.20 став а) тачка 1. и 66.А.20 став а) тачка 3. подтачка (ii), квалификовано у складу са Анексом III (Део-66) и 145.А.35 за планирано мање линијско одржавање и поправке једноставнијих кварова. Доступност тог особља не може да замени потребу за овлашћеним особљем категорије Б1, Б2, Б2Л, Б3 и Л, у зависности шта је одговарајуће.

х) Свака организација која одржава ваздухоплове, изузев ако је другачије одређено ставом ј), дужна је да:

1. за базно одржавање сложених ваздухоплова на моторни погон има одговарајуће овлашћено особље сходно типу ваздухоплова, квалификовано за категорију Ц у складу са Анексом III (Део-66) и 145.А.35. Поред тога, организација мора да има довољан број особља овлашћеног за тип ваздухоплова, квалификованог за категорије Б1 и Б2, према потреби, у складу са Анексом III (Део-66) и 145.А.35, да пружи помоћ овлашћеном особљу категорије Ц.

(i) Особље за подршку категорије Б1 и Б2 обезбеђује да се сви битни задаци или прегледи обављају у складу са траженим стандардом пре него што овлашћено особље за категорију Ц изда уверење о спремности за употребу.

(ii) Организација је дужна да води евиденцију особља за подршку за категорије Б1 и Б2.

(iii) Особље категорије Ц је дужно да обезбеди испуњавање услова из подтачке (i) и да су сви радови које захтева корисник извршени током посебне провере у оквиру базног одржавања или у пакету радова и, такође, процењује утицај свих радова који нису обављени с намером да се захтева њихово обављање или да се са оператером договори одлагање тих радова до друге одређене провере или рока.

2. за базно одржавање ваздухоплова који нису сложени ваздухоплови на моторни погон има једно од следећег:

(i) одговарајуће овлашћено особље, сходно типу ваздухоплова, квалификовано за категорије Б1, Б2, Б2Л, Б3 и Л, према потреби, у складу са Анексом III (Део-66) и 145.А.35;

(ii) одговарајуће овлашћено особље сходно типу ваздухоплова, квалификовано за категорију Ц и потпомогнуто особљем за подршку, како је утврђено у 145.А.35 став а) подтачка (i).

и) Особље које врши сертификацију компоненти мора да буде стручно оспособљено у складу са чланом 5. став б) и 145.А.35.”.

Члан 15.

У Прилогу 1, у Анексу II (Део-145), у тачки 145.А.35 ст. а) и б) мењају се и гласе:

„а) Поред захтева из 145.А.30 ст. г) и х), организација је дужна да гарантује да овлашћено особље и особље за подршку имају одговарајуће знање о дотичном ваздухоплову и/или његовим компонентама које ће одржавати, заједно са повезаним процедурама организације. У погледу овлашћеног особља, то се постиже пре издавања или приликом поновног издавања овлашћења за издавање уверења.

1. Особље за подршку је особље које има дозволу за одржавање ваздухоплова према Анексу III (Део-66) за категорије Б1, Б2, Б2Л, Б3 и/или Л са одговарајућим овлашћењима за ваздухоплов, које послове обавља у окружењу за базно одржавање ваздухоплова и не мора да има овлашћења за сертификацију ваздухоплова.

2. Дотични ваздухоплов и/или компоненте су ваздухоплов, односно компоненте наведене у посебном одобрењу за сертификацију.

3. Овлашћење за издавање уверења је овлашћење које овлашћеном особљу издаје организација, у којем се прецизира да то особље може, у име одобрене организације, да потписује уверења о спремности за употребу у оквиру ограничења наведених у том овлашћењу.

б) Изузев у случајевима наведеним у 145.А.30 став ј) и 66.А.20 став а) тачка 3. подтачка (ii), организација може да изда овлашћење за издавање уверења искључиво овлашћеном особљу у погледу основних категорија или поткатегорија ваздухоплова, изузев за дозволу категорије А и свако овлашћење за тип наведено у дозволи за одржавање ваздухоплова, по потреби, како се налаже Анексом III (Део-66), под условом да дозвола важи док важи овлашћење и да овлашћено особље и даље испуњава услове из Анекса III (Део-66).”.

Члан 16.

У Прилогу 1, у Анексу II (Део-145) тачка 145.А.40 мења се и гласи:

„145. А.40 Опрема и алати

а) Организација мора да има на располагању и да користи потребну опрему и алате за одобрени обим радова.

(i) Ако произвођач прецизира одређени алат или опрему, организација је дужна да користи тај алат, односно ту опрему, изузев ако надлежни орган одобри коришћење другог алата, односно опреме поступцима наведеним у приручнику.

(ii) Опрема и алати морају да буду стално на располагању, изузев ако је у питању алат, односно опрема који се тако ретко користе да није потребно да буду стално на располагању. Овакви случајеви треба да буду детаљно описани у приручнику.

(iii) Организација одобрена за базно одржавање ваздухоплова мора да има довољну количину опреме за приступ ваздухопловима и платформе/докове који су неопходни за правилан преглед ваздухоплова.

б) Организација обезбеђује да се сав алат, опрема, а нарочито опрема за испитивање, по потреби, контролишу и калибришу према званично признатом стандарду, учесталосту којом се обезбеђује употребљивост и прецизност. Организација води евиденцију о таквим калибрацијама и следљивости према стандарду.”.

Члан 17.

У Прилогу 1, у Анексу II (Део-145), тачка 145.А.42 мења се и гласи:

„145.А.42 Компоненте

а) Класификација компоненти. Све компоненте се класификују у следеће категорије:

(i) компоненте у задовољавајућем стању, пуштене у употребу са *EASA* обрасцем 1 или истоветним обрасцем, означене у складу са Одељком Q Анекса I (Део-21) Уредбе (ЕУ) бр. 748/2012, изузев ако је другачије одређено Анексом I (Део-21) Уредбе (ЕУ) бр. 748/2012 или овим анексом (Део-145);

(ii) неисправне компоненте које се одржавају у складу са овом уредбом;

(iii) компоненте категорисане као непоправљиве јер су достигле сертификовани век употребе или имају квар који се не може отклонити;

(iv) стандардни делови који се користе на ваздухоплову, мотору, елиси или другој компоненти ваздухоплова, ако су наведени у подацима о одржавању и прате их докази о усаглашености који упућују на примењени стандард;

(v) материјал, како сировине тако и потрошни материјал, коришћен приликом одржавања када се организација увери да материјал испуњава тражене спецификације и има одговарајућу следљивост. Сви материјали морају да буду пропраћени документацијом која се јасно односи на одређени материјал и која садржи изјаву о усаглашености са спецификацијом, као и извор произвођача и добављача.

б) Компоненте, стандардни делови и материјали за уградњу

(i) Организација је дужна да успостави процедуре за прихватање компоненти, стандардних делова и материјала за уградњу којима обезбеђује да су компоненте, стандардни делови и материјали у задовољавајућем стању и да испуњавају важеће захтеве из става а).

(ii) Организација је дужна да успостави процедуре којима се гарантује да се уградња компоненти, стандардних делова и материјала на ваздухоплов или компоненту врши само ако су у задовољавајућем стању, ако испуњавају важеће услове из става а) и ако су те компоненте, стандардни делови или материјал наведени у подацима о одржавању.

(iii) Организација може да произведе ограничени спектар делова које користи приликом радова у сопственим објектима, под условом да су процедуре дате у приручнику.

(iv) Компоненте наведене у 21.А.307 став ц) Анекса I (Део-21) Уредбе (ЕУ) бр. 748/2012 уграђују се само ако власник ваздухоплова сматра да испуњавају услове за уградњу у његов ваздухоплов.

ц) Одвајање компоненти

(i) Неисправне и непоправљиве компоненте морају да се одвоје од исправних компоненти, стандардних делова и материјала.

(ii) Непоправљиве компоненте не смеју поново да уђу у систем снабдевања компонентама, изузев ако им је продужен одобрени век употребе или ако се нађе начин за отклањање квара у складу са Уредбом (ЕУ) бр. 748/2012.”.

Члан 18.

У Прилогу 1, Анекс III мења се и гласи:

**„АНЕКС III
Део-66**

САДРЖАЈ

66.1. Надлежни орган
СЕКЦИЈА А - ТЕНИЧКИ ЗАХТЕВИ
ОДЕЉАК А - ДОЗВОЛА ЗА ОДРЖАВАЊЕ ВАЗДУХОПЛОВА
66.А.1 Област примене
66.А.3 Категорије дозволе
66.А.5 Групе ваздухоплова
66.А.10 Захтев
66.А.15 Подобност
66.А.20 Права
66.А.25 Захтеви у погледу основног знања
66.А.30 Захтеви у погледу основног искуства
66.А.40 Континуирано важење дозволе за одржавање ваздухоплова
66.А.45 Уписивање овлашћења за ваздухоплове
66.А.50 Ограничења
66.А.55 Доказ о стручним квалификацијама
66.А.70 Одредбе о конверзији

СЕКЦИЈА Б - ПРОЦЕДУРЕ ЗА НАДЛЕЖНЕ ОРГАНЕ
ОДЕЉАК А - ОПШТЕ ОДРЕДБЕ
66.Б.1 Област примене
66. Б.10 Надлежни орган
66. Б.20 Вођење евиденције
66. Б.25 Међусобна размена информација
66. Б.30 Изузећа

ОДЕЉАК Б - ИЗДАВАЊЕ ДОЗВОЛЕ ЗА ОДРЖАВАЊЕ ВАЗДУХОПЛОВА
66. Б.100 Процедура по којој надлежни орган издаје дозволе за одржавање ваздухоплова
66. Б.105 Процедура за издавање дозволе за одржавање ваздухоплова посредством одобрене организације за одржавање према Делу-145
66. Б.110 Процедура за измену дозволе за одржавање ваздухоплова укључивањем додатне основне категорије или поткатегорије
66. Б.115 Процедура за измену дозволе за одржавање ваздухоплова укључивањем овлашћења за ваздухоплов или уклањањем ограничења
66. Б.120 Процедура за продужење рока важења дозволе за одржавање ваздухоплова
66. Б.125 Процедура конверзије дозволе укључивањем овлашћења за групу
66. Б.130 Процедура за непосредно одобравање обуке за тип ваздухоплова

ОДЕЉАК Ц - ИСПИТИ

66. Б.200 Испит који спроводи надлежни орган

ОДЕЉАК Д - КОНВЕРЗИЈА СТРУЧНИХ КВАЛИФИКАЦИЈА ОВЛАШЋЕНОГ ОСОБЉА

66. Б.300 Опште одредбе

66. Б.305 Извештај о конверзији за националне стручне квалификације

66. Б.310 Извештај о конверзији за овлашћења која издају одобрене организације за одржавање

ОДЕЉАК Е - ПРИЗНАВАЊЕ ИСПИТА

66. Б.400 Опште одредбе

66. Б.405 Извештај о признавању испита

66. Б.410 Рок важења признатих испита

ОДЕЉАК Ф - СТАЛНИ НАДЗОР

66. Б.500 Стављање ван снаге, суспензија или ограничавање дозволе за одржавање ваздухоплова

ДОДАЦИ

Додатак I - Захтеви у погледу основног знања

Додатак II - Стандард испита основног знања

Додатак III - Стандард обуке и испита за тип ваздухоплова

Додатак IV - Захтеви у погледу искуства за проширење дозволе за одржавање ваздухоплова према Делу-66

Додатак V - Образац захтева - EASA образац 19

Додатак VI - Дозвола за одржавање ваздухоплова из Анекса III (Део-66) - EASA образац 26

Додатак VII - Захтеви у вези са основним знањима за стицање дозволе за одржавање ваздухоплова категорије Л

Додатак VIII - Стандарди испита основног знања за стицање дозволе за одржавање ваздухоплова категорије Л

66.1 Надлежни орган

а) За потребе овог анекса (Део-66) надлежни орган је:

1. орган којег је именovala држава чланица, којем лице прво подноси захтев за издавање дозволе за одржавање ваздухоплова; или

2. орган којег је именovala друга држава чланица, у случају да је у питању други орган, ако постоји споразум са органом из тачке 1. У том случају, дозвола из тачке 1. се ставља ван снаге, целокупна евиденција поменута у 66. Б.20 се преноси, а нова дозвола се издаје на основу ове евиденције.

б) Агенција је одговорна за дефинисање:

1. списка типова ваздухоплова; и

2. комбинација структуре ваздухоплова/мотора која је обухваћена појединачним овлашћењем за тип ваздухоплова.

СЕКЦИЈА А
ТЕХНИЧКИ ЗАХТЕВИ

ОДЕЉАК А
ДОЗВОЛА ЗА ОДРЖАВАЊЕ ВАЗДУХОПЛОВА

66.A.1 Област примене

Овом секцијом дефинише се дозвола за одржавање ваздухоплова и утврђују услови за подношење захтева, издавање и континуирано важење дозволе.

66.A.3 Категорије и поткатегорије дозвола

Дозволе за одржавање ваздухоплова обухватају следеће категорије и, по потреби, поткатегорије и овлашћења за системе:

а) категорија А дели се на следеће поткатегорије:

- А1 турбински авиони;
- А2 клипни авиони;
- А3 турбински хеликоптери;
- А4 клипни хеликоптери.

б) категорија Б1 дели се на следеће поткатегорије:

- Б1.1 турбински авиони;
- Б1.2 клипни авиони;
- Б1.3 турбински хеликоптери;
- Б1.4 клипни хеликоптери.

ц) категорија Б2

Б2 дозвола се примењује на све ваздухоплове.

д) категорија Б2Л

Б2Л дозвола се примењује на све ваздухоплове, изузев ваздухоплова који спадају у групу 1 како је утврђено у 66.A.5 тачка 1. и подељена је на следећа овлашћења за системе:

- комуникација/навигација (*com/nav*);
- инструменти;
- аутопилот;
- надзор;
- системи конструкције.

Б2Л дозвола мора да садржи најмање једно овлашћење за систем.

е) категорија Б3

Б3 дозвола се примењује на непресуризоване авионе са клипним мотором чија максимална маса на полетању (*MTOM*) износи 2.000 *kg* и мање.

ф) категорија Л дели се на следеће поткатегорије:

- Л1Ц - композитне једрилице;
- Л1 - једрилице;
- Л2Ц - композитне моторне једрилице и композитни авиони *ELA1*;
- Л2 - моторне једрилице и *ELA1* авиони;
- Л3Х - балони на топли ваздух;
- Л3Г - балони на гас;
- Л4Х - ваздушни бродови на топли ваздух;
- Л4Г - *ELA2* ваздушни бродови на гас;

- Л5 - ваздушни бродови на гас који не спадају у *ELA2*.

г) категорија Ц

Дозвола за категорију Ц се примењује на авионе и хеликоптере.

66.А.5 Групе ваздухоплова

За потребе уписа овлашћења у дозволу за одржавање ваздухоплова, ваздухоплови се класификују у следеће групе:

(1) група 1: сложени ваздухоплови на моторни погон, хеликоптери са више мотора, авиони који су сертификовани да лете на максималној висини већој од нивоа лета 290, ваздухоплови опремљени системима електричних команди лета („*fly-by-wire*”), ваздушни бродови на гас који нису *ELA2* и други ваздухоплови за које је потребно овлашћење за тип ваздухоплова ако тако одреди Агенција.

Агенција може да одлучи да ваздухоплов који испуњава услове из првог подстава класификује у групу 2, 3 или 4, према потреби, ако сматра да је то оправдано због мање сложености тог ваздухоплова.

(2) група 2: ваздухоплови, изузев ваздухоплова из групе 1, који припадају следећим подгрупама:

(i) подгрупа 2а:

- авиони са једним турбоелисним мотором,
- турбомлазни авиони и вишемоторни турбоелисни авиони, које је Агенција сврстала у ову подгрупу због њихове мање сложености.

(ii) подгрупа 2б:

- хеликоптери с једним турбинским мотором,
- хеликоптери са више турбинских мотора које је Агенција сврстала у ову подгрупу због њихове мање сложености.

(iii) подгрупа 2ц:

- хеликоптери с једним клипним мотором,
- хеликоптери са више клипних мотора које је Агенција сврстала у ову подгрупу због њихове мање сложености.

(3) група 3: авиони с клипним моторима, изузев оних из групе 1.

(4) група 4: једрилице, моторне једрилице, балони и ваздушни бродови, изузев оних из групе 1.

66.А.10 Захтев

а) Захтев за издавање дозволе за одржавање ваздухоплова или за измену дозволе подноси се на *EASA* обрасцу 19 (видети Додатак V) на начин који одређује надлежни орган коме се захтев подноси.

б) Захтев за измену дозволе за одржавање ваздухоплова подноси се надлежном органу државе чланице која је издала дозволу за одржавање ваздухоплова.

ц) Поред докумената који се захтевају према 66.А.10 став а), 66.А.10 став б) и 66.Б.105, по потреби, подносилац захтева за додатне основне категорије или поткатегије дозволе за одржавање ваздухоплова подноси надлежном органу своју важећу оригиналну дозволу за одржавање ваздухоплова, заједно са *EASA* обрасцем 19.

д) Ако се подносилац захтева за промену основних категорија квалификује за такву промену на основу процедуре наведене у 66.Б.100 у држави чланици која није држава чланица која је издала дозволу, захтев се шаље надлежном органу наведеном у 66.1.

е) Ако се подносилац захтева за промену основних категорија квалификује за такву промену на основу процедуре наведене у 66.Б.105 у држави чланици која није држава чланица која је издала дозволу, организација за одржавање која је одобрена у складу са Анексом II (Део-145) доставља дозволу за одржавање ваздухоплова, заједно са EASA обрасцем 19, надлежном органу из 66.1. да стави печат и потпис на измењену или поновно издату дозволу.

ф) Уз сваки захтев се подноси документација којом се доказује испуњеност захтева у погледу теоријског знања, практичне обуке и искуства у тренутку подношења захтева.

66.A.15 Подобност

Подносилац захтева за издавање дозволе за одржавање ваздухоплова мора да има најмање 18 година.

66.A.20 Права

а) Примењују се следећа права:

1. Ималац дозволе за одржавање ваздухоплова категорије А може да издаје уверења о спремности за употребу после мањег редовног линијског одржавања и отклањања једноставних кварова у оквиру ограничења за задатке који су посебно одобрени у овлашћењу за издавање уверења предвиђеном у 145.A.35 Анекса II (Део-145). Ималац дозволе може да изда уверење само за радове које је он лично обавио у организацији за одржавање која је издала овлашћење за издавање уверења.

2. Ималац дозволе за одржавање ваздухоплова категорије Б1 може да издаје уверења о спремности за употребу и да ради као особље за подршку са дозволом категорије Б1 после:

- одржавања извршеног на структури ваздухоплова, погонској групи и механичким и електричним системима,
- радова на системима авионике који захтевају само једноставна испитивања да би се доказала њихова исправност, а који не захтевају анализу кварова.

Категорија Б1 обухвата одговарајућу поткатегорију А.

3. Ималац дозволе за одржавање ваздухоплова категорије Б2 може:

(i) да издаје уверења о спремности за употребу и да поступа као особље за подршку са дозволом категорије Б2 после:

- одржавања извршеног на системима авионике и електричним системима, и
- задатака на електроници и авионици у оквиру система погонске групе и механичких система, чија се исправност доказује само једноставним испитивањима; и

(ii) да издаје уверења о спремности за употребу после мањег редовног линијског одржавања и отклањања једноставних кварова у оквиру ограничења за задатке који су посебно одобрени у овлашћењу за издавање уверења из 145.A.35 Анекса II (Део-145). Ово право у погледу издавања уверења ограничено је на радове које је ималац дозволе лично извршио у организацији за одржавање која је издала овлашћење за издавање уверења и ограничено је на овлашћења која су већ уписана у дозволу категорије Б2.

Категорија дозволе Б2 не обухвата ниједну поткатегорију А.

4. Ималац дозволе за одржавање ваздухоплова категорије Б2Л може да издаје уверења о спремности за употребу и да ради као особље за подршку са дозволом категорије Б2Л на следећим пословима:

- одржавање електричних система;

- одржавање авионике у оквиру ограничења овлашћења за системе, која се посебно уписују у дозволу, и

- ако је у питању ималац овлашћења „системи конструкције” (*airframe system*), обављање електричарских и послова авионике на погонској групи и механичким системима који захтевају једноставне тестове ради доказивања њихове исправности.

5. Ималац дозволе за одржавање ваздухоплова категорије БЗ може да издаје уверења о спремности за употребу и да ради као особље за подршку са дозволом категорије БЗ, на следећим пословима:

- одржавање конструкције авиона, погонске групе и машинских и електричних система; и

- на системима авионике који не захтевају сложенија тестирања да би се доказала њихова исправност и не захтевају откривање кварова.

6. Ималац дозволе за одржавање ваздухоплова категорије Л може да издаје уверење о спремности за употребу и да ради као особље за подршку са дозволом категорије Л, на следећим пословима:

- одржавање на структури ваздухоплова, погонској групи и механичким и електричним системима; и

- рад на системима радио-комуникације, одашиљача сигнала са места удеса (*ELT*) и примопредајника; и

- на другим системима авионике који захтевају обављање једноставнијих тестова којима се доказује исправност ових система.

Поткатегорија Л2 обухвата поткатегорију Л1. Свако ограничење поткатегорије Л2 у складу са 66.А.45 став х) примењује се и на поткатегорију Л1.

Поткатегорија Л2Ц обухвата поткатегорију Л1Ц.

7. Ималац дозволе за одржавање ваздухоплова категорије Ц може да издаје уверење о спремности за употребу након обављеног базног одржавања ваздухоплова. Права се односе на ваздухоплов у целини.

б) Ималац дозволе за одржавање ваздухоплова не може да остварује своја права, изузев:

1. ако испуњава важеће захтеве из Анекса I (Део-М) и Анекса II (Део-145); и

2. ако је у претходне две године имао шест месеци искуства у одржавању у складу са правима садржаним у дозволи за одржавање ваздухоплова или ако је испунио услове за коришћење одговарајућих права; и

3. ако има одговарајућу стручност за издавање уверења после одржавања на одговарајућем ваздухоплову; и

4. ако је способан да чита, пише и комуницира на разумљивом нивоу на језицима на којима је написана техничка документација и процедуре неопходне за издавање уверења о спремности за употребу.

66.А.25 Захтеви у погледу основног знања

а) Подносилац захтева за издавање дозволе за одржавање ваздухоплова или за додавање категорије или поткатегорије у дозволу, изузев за дозволе категорије Б2Л и Л, дужан је да полагањем испита докаже ниво знања из одговарајућих предмета у складу са Додатком I Анекса III (Део-66). Испит мора да буде у складу са стандардом из Додатка II Анекса III (Део-66), а спроводи га организација за обуку која је одобрена на одговарајући начин у складу са Анексом IV (Део-147) или надлежни орган.

б) Подносилац захтева за издавање дозволе за одржавање ваздухоплова категорије Л у оквиру дате поткатегорије или за додавање неке друге поткатегорије треба на испиту да покаже ниво знања из одговарајућих предмета из модула у складу са Додатком VII Анекса III (Део-66). Испит мора да буде у складу са стандардом из Додатка VIII Анекса III (Део-66), а спроводи га организација за обуку коју је на одговарајући начин одобрио надлежни орган у складу са Анексом IV (Део-147), или надлежни орган.

Сматра се да ималац дозволе за одржавање ваздухоплова из поткатегорије Б1.2 или категорије Б3 испуњава основне услове за стицање дозволе из поткатегорија Л1Ц, Л1, Л2Ц и Л2.

Основни захтеви за поткатегорију Л4Х укључују основне захтеве за поткатегорију Л3Х.

Основни захтеви за поткатегорију Л4Г укључују основне захтеве за поткатегорију Л3Г.

ц) Подносилац захтева за стицање дозволе за одржавање ваздухоплова категорије Б2Л за одређено „овлашћење за систем” или за додавање „овлашћења за систем” мора на испиту да покаже одговарајући ниво знања из одговарајућих предмета из модула у складу са Додатком I Анекса III (Део-66). Испит мора да буде у складу са стандардом из Додатка II Анекса III (Део-66), а спроводи га организација за обуку која је на одговарајући начин одобрена у складу са Анексом IV (Део-147), или надлежни орган.

д) Обука и испити морају бити положени у периоду од десет година које претходе подношењу захтева за стицање дозволе за одржавање ваздухоплова, односно додавања категорије или поткатегорије у ту дозволу. Ако то није случај, испит се може признати у складу са ставом е).

е) Кандидат може да поднесе захтев надлежном органу за пуно или делимично признавање испита ако су у питању:

(i) испити из основног знања који не испуњавају услове утврђене у ставу д);

(ii) све друге техничке квалификације које надлежни орган сматра еквивалентним стандарду знања из Анекса III (Део-66).

Признавање испита одобрава се у складу са Одељком Е Секције Б овог анекса (Део-66).

ф) Признавање испита истиче протеком десет година од кад их је подносиоцу захтева одобрио надлежни орган. Подносилац захтева може да поднесе захтев за ново признавање испита након истека тог рока.

66.A.30 Захтеви у погледу основног искуства

а) Подносилац захтева за издавање дозволе за одржавање ваздухоплова мора да има:
1. за категорију А, поткатегорије Б1.2 и Б1.4 и за категорију Б3:

(i) три године практичног искуства у одржавању ваздухоплова који је у употреби, ако подносилац захтева нема претходну одговарајућу техничку обуку; или

(ii) две године практичног искуства на одржавању ваздухоплова који је у употреби и завршену обуку коју надлежни орган сматра одговарајућом за квалификованог радника у техничкој струци; или

(iii) једну годину практичног искуства у одржавању ваздухоплова који је у употреби и завршену основну обуку одобрену у складу са Анексом IV (Део-147);

2. за категорију Б2 и поткатегорије Б1.1 и Б1.3:

(i) пет година практичног искуства у одржавању ваздухоплова који је у употреби, ако подносилац захтева нема претходну одговарајућу техничку обуку; или

(ii) три године практичног искуства на одржавању ваздухоплова који је у употреби и завршену обуку коју надлежни орган сматра одговарајућом за квалификованог радника у техничкој струци; или

(iii) две године практичног искуства у одржавању ваздухоплова који је у употреби и завршену основну обуку одобрену у складу са Анексом IV (Део-147);

2а. за категорију Б2Л:

(i) три године практичног искуства у одржавању ваздухоплова који је у употреби, са одговарајућим овлашћењем за системе, ако подносилац захтева нема претходну одговарајућу техничку обуку; или

(ii) две године практичног искуства у одржавању ваздухоплова који је у употреби, са одговарајућим овлашћењем за системе и завршену обуку коју надлежни орган сматра одговарајућом за квалификованог радника у техничкој струци; или

(iii) једну годину практичног искуства у одржавању ваздухоплова који је у употреби, са одговарајућим овлашћењем за системе ваздухоплова и завршену основну обуку, одобрену у складу са Делом-147.

За додавање нових овлашћења за системе у постојећу Б2Л дозволу, за свако ново овлашћење за системе које се додаје у дозволу потребно је три месеца одговарајућег практичног искуства.

2б. за категорију Л:

(i) две године практичног искуства на одржавању ваздухоплова који је у употреби, које обухвата репрезентативни пресек активности одржавања у одговарајућој поткатегорији;

(ii) одступајући од подтачке (i), једна година практичног искуства на одржавању ваздухоплова који је у употреби, које обухвата репрезентативни пресек активности одржавања у одговарајућој поткатегорији, под условом увођења ограничења предвиђеног у 66.А.45 став х) тачка (ii) подтачка (3).

За укључивање додатне поткатегорије у постојећу Л дозволу, неопходно искуство наведено у подтач. (i) и (ii) је 12 месеци, односно шест месеци.

Сматра се да имаалац дозволе за одржавање ваздухоплова поткатегорије Б1.2 или категорије Б3 испуњава основне услове за стицање дозволе поткатегорија Л1Ц, Л1, Л2Ц и Л2.

3. за категорију Ц у погледу сложеног моторног ваздухоплова:

(i) три године искуства у остваривању права из категорије Б1.1, Б1.3 или Б2 на сложеним моторним ваздухопловима или као особље за подршку према 145.А.35, или комбинација ово двоје; или

(ii) пет година искуства у остваривању права из категорија Б1.2 или Б1.4 на сложеним моторним ваздухопловима или као особље за подршку према 145.А.35, или комбинација ово двоје;

4. За категорију Ц у погледу ваздухоплова који нису сложени моторни ваздухоплови: три године искуства у остваривању права из категорија Б1 или Б2 на ваздухопловима који нису сложени моторни ваздухоплови или као особље за подршку према 145.А.35, или комбинација ово двоје;

5. за категорију Ц стечену кроз академске студије: подносилац захтева који поседује академско звање у техничкој дисциплини, стечено на универзитету или другој

високошколској установи коју признаје надлежни орган, три године искуства у раду у окружењу за одржавање цивилних ваздухоплова на репрезентативном избору задатака непосредно повезаних са одржавањем ваздухоплова, обухватајући шест месеци посматрања задатака базног одржавања.

б) Подносилац захтева за проширење дозволе за одржавање ваздухоплова мора да испуњава минималне захтеве у погледу искуства у одржавању цивилних ваздухоплова које одговара додатној категорији или поткатегорији дозволе за коју се подноси захтев, како је дефинисано у Додатку IV овог анекса (Део-66).

ц) Искуство мора да буде практично и да обухвата репрезентативни избор задатака одржавања ваздухоплова.

д) Најмање једна година захтеваног искуства мора да буде скорашње искуство у одржавању категорије/поткатегорије ваздухоплова за коју се захтева почетна дозвола за одржавање ваздухоплова. За свако додавање категорије/поткатегорије у дозволу за одржавање ваздухоплова, додатно захтевано скорашње искуство у одржавању може да буде мање од једне године, али не мање од три месеца. Захтевано искуство зависи од разлике између категорије/поткатегорије у постојећој дозволи и категорије/поткатегорије за коју се подноси захтев. Такво додатно искуство мора да буде карактеристично за нову категорију/поткатегорију дозволе која се захтева.

е) Изузетно од става а), искуство у одржавању ваздухоплова стечено изван окружења за одржавање цивилних ваздухоплова прихвата се ако је такво одржавање еквивалентно оном које се захтева овим анексом (Део-66), како је утврдио надлежни орган. Да би се обезбедило одговарајуће разумевање окружења за одржавање цивилних ваздухоплова, захтева се додатно искуство у одржавању цивилних ваздухоплова.

ф) Искуство мора да буде стечено у периоду од 10 година пре подношења захтева за издавање дозволе за одржавање ваздухоплова или за додавање категорије или поткатегорије у дозволу.

66.A.40 Континуирано важење дозволе за одржавање ваздухоплова

а) Дозвола за одржавање ваздухоплова престаје да важи пет година после њеног последњег издавања или измене, изузев ако ималац поднесе своју дозволу надлежном органу који ју је издао, да би се потврдило да су подаци наведени у дозволи истоветни са подацима из евиденције надлежног органа, у складу са 66.Б.120.

б) Ималац дозволе за одржавање ваздухоплова попуњава одговарајуће делове *EASA* обрасца 19 (видети Додатак V) и подноси га заједно са копијом дозволе надлежном органу који је издао првобитну дозволу за одржавање ваздухоплова, изузев ако ималац ради у организацији за одржавање одобреној у складу са Анексом II (Део-145), која у свом приручнику има процедуру по којој та организација може да поднесе потребну документацију у име имаоца дозволе за одржавање ваздухоплова.

ц) Сва права у погледу издавања уверења, заснована на дозволи за одржавање ваздухоплова, престају да важе чим та дозвола престане да важи.

д) Дозвола за одржавање ваздухоплова важи само (i) ако је издао и/или изменио надлежни орган и (ii) ако је ималац потписао.

66.A.45 Упис ваздухопловних овлашћења

а) Да би имао право да врши послове сертификације на одређеном типу ваздухоплова, ималац дозволе за одржавање ваздухоплова мора да поседује дозволу са уписаним одговарајућим овлашћењима за ваздухоплове:

- За категорије Б1, Б2 или Ц:

(i) за ваздухоплове групе 1, одговарајуће овлашћење за тип ваздухоплова;

(ii) за ваздухоплове групе 2, одговарајуће овлашћење за тип ваздухоплова, овлашћење за подгрупу произвођача или пуно овлашћење за подгрупу;

(iii) за ваздухоплове групе 3, одговарајуће овлашћење за тип ваздухоплова или пуно овлашћење за групу;

(iv) за ваздухоплове групе 4, за дозволу категорије Б2, пуно овлашћење за групу.

- За категорију Б2Л:

(i) за ваздухоплове групе 2, овлашћење за подгрупу произвођача или пуно овлашћење за подгрупу;

(ii) за ваздухоплове групе 3, овлашћење за пуно групу;

(iii) за ваздухоплове групе 4, пуно овлашћење за групу.

- За категорију Б3 одговарајуће овлашћење је „непресуризовани клипни авиони чија је *МТОМ* 2.000 kg и мање.”.

- За категорију Л:

(i) за поткатегорију Л1Ц, овлашћење „композитне једрилице”;

(ii) за поткатегорију Л1, овлашћење „једрилице”;

(iii) за поткатегорију Л2Ц, овлашћење „композитне моторне једрилице и композитни авиони *ELAI*”;

(iv) за поткатегорију Л2, овлашћење „моторне једрилице и авиони *ELAI*”;

(v) за поткатегорију Л3Х, овлашћење „балони на топли ваздух”;

(vi) за поткатегорију Л3Г, овлашћење „балони на гас”;

(vii) за поткатегорију Л4Х, овлашћење „ваздушни бродови на топли ваздух”;

(viii) за поткатегорију Л4Г, овлашћење „*ELA2* ваздушни бродови на гас”;

(ix) за поткатегорију Л5, одговарајуће овлашћење за тип ваздушног брода.

- За категорију А се не захтева овлашћење, у складу са захтевима из 145.A.35 Анекса II (Део-145).

б) Упис овлашћења за тип ваздухоплова захтева успешно завршену једну од обука:

- одговарајућа обука за тип ваздухоплова категорије Б1, Б2 или Ц у складу са Додатком III Анекса III (Део-66);

- ако је у питању упис овлашћења за тип ваздушног брода у дозволу Б2 или Л5, обуку за тип коју је одобрио надлежни орган у складу са 66.B.130.

ц) За дозволе, изузев категорије Ц, поред захтева из става б), упис првог овлашћења за тип ваздухоплова у оквиру дате категорије/поткатегорије захтева успешно завршену одговарајућу обуку на радном месту (*OJT*). Обука на радном месту мора да буде у складу са Додатком III Анекса III (Део-66), изузев ако су у питању ваздушни бродови на гас, које непосредно одобрава надлежни орган.

д) Одступајући од ст. б) и ц), ако су у питању ваздухоплови из групе 2 и 3, овлашћења за тип ваздухоплова, такође се могу уписати у дозволу након:

- успешно положеног испита за тип ваздухоплова категорије Б1, Б2 или Ц у складу са Додатком III овог анекса (Део-66);

- ако су у питању категорије Б1 и Б2, подношења доказа о практичном искуству за тип ваздухоплова. У том случају, практично искуство укључује репрезентативни пресек активности одржавања релевантних за категорију дозволе.

Ако је у питању овлашћење категорије Ц и ако лице има академско звање, како је наведено у 66.А.30 став а) тачка 7), први важећи испит за тип ваздухоплова мора да буде на нивоу категорије Б1 или Б2.

е) Ако су у питању ваздухоплови групе 2:

(i) за упис овлашћења за подгрупу произвођача, ако је у питању ималац дозволе категорије Б1 и Ц, потребно је испунити услове за овлашћење за тип ваздухоплова, и то за најмање два типа ваздухоплова истог произвођача, који у комбинацији представљају репрезентативни узорак за одговарајућу подгрупу произвођача;

(ii) за упис овлашћења за пуну подгрупу, ако су у питању имаоци дозвола категорије Б1 и Ц, потребно је испунити услове за овлашћење за тип ваздухоплова, и то за најмање три типа ваздухоплова различитих произвођача, који у комбинацији представљају репрезентативни узорак за одговарајућу подгрупу;

(iii) за упис овлашћења за подгрупу произвођача и овлашћења за пуну подгрупу, ако је у питању ималац дозволе категорије Б2 и Б2Л, захтева се доказ у виду практичног искуства које укључује репрезентативни узорак активности одржавања сходно категорији дозволе и одговарајућој подгрупи ваздухоплова и, ако је у питању Б2Л дозвола, у вези са овлашћењем за системе;

(iv) одступајући од става е) подтачка (iii), ималац дозволе Б2 или Б2Л, са уписаним овлашћењем за пуну подгрупу 2б, стиче право уписа овлашћења за пуну подгрупу 2ц.

ф) За ваздухоплове групе 3 и 4:

(i) за упис овлашћења за пуну групу 3 за имаоце дозвола категорије Б1, Б2, Б2Л и Ц и овлашћења за пуну групу 4 за имаоце дозвола категорије Б2 и Б2Л потребан је доказ о практичном искуству, које обухвата репрезентативни пресек активности одржавања сходно категорији дозволе и, према потреби, групи 3 или 4;

(ii) за категорију Б1, изузев ако подносилац захтева достави доказ о одговарајућем искуству, овлашћење за групу 3 подлеже следећим ограничењима која се уносе у дозволу:

- пресуризовани авиони,
- авиони металне структуре,
- авиони композитне структуре,
- авиони дрвене структуре,
- авиони са структуром од металних цеви пресвучених платном;

(iii) одступајући од става ф) подтачка (i), ималац дозволе Б2Л категорије са пуном подгрупом 2а или 2б остварује право уписа овлашћења за групе 3 и 4.

г) За дозволу Б3:

(i) за упис овлашћења „непресуризовани авиони са клипним мотором чија је *МТОМ* 2.000 kg и мање”, потребан је доказ о практичном искуству, који укључује репрезентативни пресек активности одржавања и одговара категорији дозволе;

(ii) ако подносилац захтева не пружи доказе о одговарајућем искуству, овлашћење наведено у подтачки (i) подлеже следећим ограничењима која се уписују у дозволу:

- авиони дрвене структуре,
- авиони са структуром од металних цеви пресвучених платном;
- авиони металне структуре,
- авиони са композитном структуром,

х) За све поткатегорије дозволе Л, изузев Л5:

(i) упис овлашћења у дозволу захтева доказ о поседовању практичног искуства које укључује репрезентативни пресек активности одржавања релевантних за поткатегорију из дозволе;

(ii) ако подносилац захтева не пружи доказе о одговарајућем искуству, овлашћење подлеже следећим ограничењима која се уписују у дозволу:

(1) за овлашћење „једрилица” и „једрилица са погоном и авиони *ELAI*”:

- ваздухоплов дрвене структуре пресвучен платном,
- ваздухоплов са структуром од металних цеви пресвучених платном;
- ваздухоплов металне структуре,
- ваздухоплов композитне структуре,

(2) за овлашћење „балони на гас”:

- изузев балона на гас *ELAI*; и

(3) ако је кандидат пружио само доказе о једногодишњем искуству у складу са одступањем из 66.А.30 ст. а) и 2б) подтачка (ii), следеће ограничење се уписује у дозволу:

„сложени послови одржавања предвиђени Додатком VII Анекса I (Део-М), стандардне измене предвиђене у 21.А.90Б Анекса I (Део-21) Уредбе (ЕУ) бр. 748/2012 и стандардне поправке предвиђене у 21.А.431Б Анекса I (Део-21) Уредбе (ЕУ) бр. 748/2012.

Сматраће се да ималац дозволе за одржавање ваздухоплова поткатегорије Б1.2 коме је уписано овлашћење за групу 3, или категорије Б3 са уписаним овлашћењем „непресуризовани авиони са клипним мотором чија је *МТОМ 2.000 kg* и мање”, испуњава захтеве за издавање дозволе поткатегорије Л1 и Л2 са одговарајућим пуним овлашћењем и са истим ограничењима из Б1.2/Б3 дозволе коју поседује.

66.А.50 Ограничења

а) Ограничења унета у дозволу за одржавање ваздухоплова су изузета од права у погледу сертификације и, у случају ограничења из 66.А.45, односе се на ваздухоплов у целини.

б) Ограничења наведена у 66.А.45 се уклањају после:

1. доказивања одговарајућег искуства; или
2. задовољавајуће практичне процене коју врши надлежни орган.

ц) Ограничења наведена у 66.А.70 се уклањају после успешно завршених испита из модула/предмета дефинисаних у важећем извештају о конверзији из 66.Б.300.

66.А.55 Доказ о стручним квалификацијама

Особље које има право да издаје уверења, као и особље за подршку, мора да достави своју дозволу као доказ стручних квалификација, у року од 24 сата од подношења захтева овлашћеног лица.

66.А.70 Одредбе о конверзији

а) Имаоцу стручних квалификација овлашћеног особља које су важиле у држави чланици пре ступања на снагу Анекса III (Део-66), надлежни орган те државе чланице издаје дозволу за одржавање ваздухоплова, без додатног испита, под условима утврђеним у Секцији Б, Одељак Д.

б) Лице које пролази кроз процес квалификације за овлашћено особље, који важи у држави чланици пре ступања на снагу Анекса III (Део-66), може и даље да буде

квалификовано. Имаоцу стручних квалификација овлашћеног особља стечених у том процесу, надлежни орган те државе чланице издаје дозволу за одржавање ваздухоплова, без додатног испита, под условима одређеним у Секцији Б, Одељак Д.

ц) Ако је потребно, дозвола за одржавање ваздухоплова треба да садржи ограничења у складу са 66.А.50 како би се указало на разлике између:

(i) подручја примене стручне квалификације овлашћеног особља, која важи у држави чланици пре ступања на снагу одговарајуће категорије дозволе или поткатегорије предвиђене овим анексом (Део-66);

(ii) захтева у вези са основним знањем и стандардима испита утврђеним у Додацима I и II овог анекса (Део-66).

д) Одступајући од става ц), за ваздухоплове које не користе авио-превозиоци лиценцирани у складу са Уредбом (ЕЗ) бр. 1008/2008, а који нису сложени ваздухоплови на моторни погон, као и за балоне, једрилице, моторне једрилице и ваздушне бродове, дозвола за одржавање ваздухоплова мора да садржи ограничења у складу са 66.А.50 како би се осигурало да овлашћења овлашћеног особља, која се примењују у држави чланици пре ступања на снагу примењиве категорије/поткатегорије дозволе из Дела-66 и овлашћења конвертоване дозволе за одржавање ваздухоплова за Део-66, остану иста.

СЕКЦИЈА Б ПРОЦЕДУРЕ ЗА НАДЛЕЖНЕ ОРГАНЕ

ОДЕЉАК А ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

66.Б.1 Област примене

Овом секцијом успостављају се процедуре и управни захтеви по којима поступају надлежни органи задужени за примену и спровођење Секције А овог анекса (Део-66).

66.Б.10 Надлежни орган

а) Опште одредбе

Држава чланица именује надлежни орган који је задужен за издавање, продужење, измену, суспензију или стављање ван снаге дозволе за одржавање ваздухоплова.

Овај надлежни орган успоставља одговарајућу организациону структуру како би обезбедио усклађеност са овим анексом (Део-66).

б) Ресурси

Надлежни орган мора да има довољно особља како би обезбедио спровођење захтева из овог анекса (Део-66).

ц) Процедуре

Надлежни орган успоставља документоване процедуре којима се детаљно утврђује начин на који се постиже усклађеност са овим анексом (Део-66). Ове процедуре морају да се преиспитују и да се мењају, како би се обезбедила континуирана усклађеност.

66.Б.20 Вођење евиденције

а) Надлежни орган успоставља систем вођења евиденције који омогућава да се на одговарајући начин прате процеси издавања, продужења, измене, суспензије или стављања ван снаге дозволе за одржавање ваздухоплова.

б) Ова евиденција обухвата, за сваку дозволу:

1. захтев за издавање дозволе за одржавање ваздухоплова или измену те дозволе и сву пратећу документацију;

2. копију дозволе за одржавање ваздухоплова и све измене;

3. копије целокупне релевантне преписке;

4. појединости о свим изузецима и принудним мерама;

5. сваки извештај других надлежних органа који се односи на имаоца дозволе за одржавање ваздухоплова;

6. евиденцију о испитима које је спровео надлежни орган;

7. важећи извештај о конверзији који се користи за конверзију;

8. важећи извештај о признавању испита који се користи за признавање.

ц) Евиденција из става б) тач. 1-5. чува се најмање пет година од престанка важења дозволе.

д) Евиденција из става б) тач. 6, 7. и 8. чува се неограничено.

66.Б.25 Међусобна размена информација

а) Како би се испунио захтев ове уредбе, надлежни органи учествују у међусобној размени информација, у складу са чланом 15. Уредбе (ЕЗ) бр. 216/2008.

б) Не доводећи у питање надлежности држава чланица, у случају потенцијалне претње по безбедност више држава чланица, одговарајући државни органи помажу једни другима у спровођењу неопходних мера надзора.

66.Б.30 Изузећа

Надлежни орган евидентира и чува сва изузећа одобрена у складу са чланом 14. став 4. Уредбе (ЕЗ) бр. 216/2008.

ОДЕЉАК Б ИЗДАВАЊЕ ДОЗВОЛЕ ЗА ОДРЖАВАЊЕ ВАЗДУХОПЛОВА

Овим одељком успостављају се процедуре које надлежни орган примењује приликом издавања, измене или продужења рока важења дозволе за одржавање ваздухоплова.

66.Б.100 Процедура по којој надлежни орган издаје дозволе за одржавање ваздухоплова

а) По пријему *EASA* обрасца 19 и целокупне пратеће документације, надлежни орган проверава да ли је *EASA* образац 19 потпун и стара се о томе да наведено искуство испуњава захтеве из овог анекса (Део-бб).

б) Надлежни орган проверава статус испита подносиоца захтева и/или утврђује ваљаност свих признатих испита како би се осигурало да сви захтеви модула из Додатка I или Додатка VII, према потреби, буду испуњени како се захтева овим анексом (Део-бб).

ц) Када провери идентитет и датум рођења подносиоца захтева и када се увери да подносилац захтева испуњава стандарде знања и искуства који се захтевају овим анексом

(Део-66), надлежни орган издаје одговарајућу дозволу за одржавање ваздухоплова. Исте информације чувају се у евиденцији надлежног органа.

д) Ако се типови или групе ваздухоплова уписују у тренутку издавања прве дозволе за одржавање ваздухоплова, надлежни орган потврђује усклађеност са 66.Б.115.

66.Б.105 Процедура за издавање дозволе за одржавање ваздухоплова посредством организације за одржавање одобрене у складу са Анексом II (Део-145)

а) Организација за одржавање, одобрена у складу са Анексом II (Део-145), коју је надлежни орган на то овластио, може (i) да припреми дозволу за одржавање ваздухоплова у име надлежног органа или (ii) да надлежном органу да препоруке у погледу одређеног захтева за издавање дозволе за одржавање ваздухоплова тако да надлежни орган може да припреми и изда такву дозволу.

б) Организације за одржавање из става а) морају да обезбеде усклађеност са 66.Б.100 ст. а) и б).

ц) У свим случајевима, само надлежни орган може да изда дозволу за одржавање ваздухоплова подносиоцу захтева.

66.Б.110 Процедура за измену дозволе за одржавање ваздухоплова укључивањем додатне основне категорије или поткатегорије

а) По завршетку поступака наведених у 66.Б.100 или у 66.Б.105, надлежни орган уноси у дозволу додатну основну категорију, поткатегорију, односно, ако је у питању категорија Б2Л, уноси овлашћење за систем у дозволу за одржавање ваздухоплова и оверава је печатом и потписом или издаје нову дозволу.

б) Сходно томе, извршиће се одговарајуће измене у систему евиденције надлежног органа.

ц) На захтев подносиоца захтева, надлежни орган замењује дозволу категорије Б2Л дозволом категорије Б2 са уписаним истим овлашћењем за ваздухоплов ако имацац докаже:

(i) да је положио испит разлика између основног знања које одговара Б2Л дозволи и основног знања које одговара Б2 дозволи, како је наведено у Додатку I;

(ii) да има практично искуство предвиђено Додатком IV.

д) За имаоца дозволе за одржавање ваздухоплова поткатегорије Б1.2 са уписаним овлашћењем за групу 3 или категорије Б3 са уписаним овлашћењем „непресуризовани авиони са клипним мотором чија је *МТОМ* 2.000 kg и мање”, надлежни орган издаје, на основу захтева, овлашћење пуне дозволе за поткатегорије Л1 и Л2, са истим ограничењима као у Б1.2/Б3 дозволи.

66.Б.115 Процедура за измену дозволе за одржавање ваздухоплова укључивањем овлашћења за ваздухоплов или уклањањем ограничења

а) По пријему одговарајућег *EASA* обрасца 19 и целокупне пратеће документације којом се доказује усклађеност са захтевима у погледу важећих овлашћења, заједно са пратећом дозволом за одржавање ваздухоплова, надлежни орган је дужан:

1. да у дозволу за одржавање ваздухоплова подносиоца захтева упише одговарајуће овлашћење за ваздухоплов; или

2. да поновно изда поменути дозволу, како би обухватила важеће овлашћење за ваздухоплов; или

3. да уклони одговарајућа ограничења у складу са 66.А.50.

Сходно томе, извршиће се одговарајуће измене у систему евиденције надлежног органа.

б) Ако комплетну обуку за тип није спровела организација за обуку особља за одржавање која је одобрена на одговарајући начин у складу са Анексом IV (Део-147), надлежни орган, пре издавања овлашћења за тип, мора да се увери да су сви захтеви у погледу обуке за тип испуњени.

ц) Ако се не захтева обука на радном месту, овлашћење за тип ваздухоплова се уписује на основу сведочанства о завршеној обуци које издаје организација за обуку особља за одржавање, одобрена у складу са Анексом IV (Део-147).

д) Ако обука за тип ваздухоплова није обухваћена једним курсом, надлежни орган мора да се увери, пре уписивања овлашћења за тип, да садржај и дужина курсева у потпуности задовољавају обим категорије из дозволе и да су повезана подручја обрађена на одговарајући начин.

е) У случају обуке за разлике, надлежни орган мора да се увери да су (i) претходне стручне квалификације подносиоца захтева допуњене (ii) курсом одобреним у складу са Анексом IV (Део-147) или курсом који је непосредно одобрио надлежни орган, прихватљиве за уписивање овлашћења за тип.

ф) Надлежни орган мора да се увери да је усаглашеност са практичним делом обуке на типу доказана на један од следећих начина:

(i) детаљном евиденцијом о практичној обуци или дневником који је припремила организација која је спровела обуку коју је надлежни орган директно одобрио у складу са 66.Б.130.

(ii) ако постоји, сведочанством о обуци које обухвата практични део обуке, који је издала организација за обуку особља које обавља послове одржавања, која је на одговарајући начин одобрена у складу са Анексом IV (Део-147).

г) Приликом уписивања типа ваздухоплова користе се овлашћења за тип ваздухоплова која је одредила Агенција.

66.Б.120 Процедура за продужење рока важења дозволе за одржавање ваздухоплова

а) Надлежни орган упоређује дозволу имаоца дозволе за одржавање ваздухоплова са својом евиденцијом и проверава да ли је у току поступак за стављање ван снаге, суспензију или измену дозволе у складу са 66.Б.500. Ако су документи истоветни и није у току ниједан од ових поступака у складу са 66.Б.500, дозвола се продужава на пет година и ти подаци се уносе у евиденцију.

б) Ако се подаци из евиденције надлежног органа не слажу са подацима из дозволе за одржавање ваздухоплова:

1. надлежни орган испитује разлоге тих разлика и може да одлучи да не продужи рок важења дозволе;

2. надлежни орган о томе обавештава имаоца дозволе и све организације за одржавање које су му познате, а које су одобрене у складу са Анексом I (Део-М) Одељак Ф или Анексом II (Део-145) и на које ова чињеница може директно да утиче.

3. ако је потребно, надлежни орган покреће поступак у складу са 66.Б.500 за стављање ван снаге, суспензију или измену те дозволе.

66.Б.125 Процедура конверзије дозвола укључивањем овлашћења за групу

а) Појединачна овлашћења за тип ваздухоплова која су уписана у дозволи за одржавање ваздухоплова сходно члану 5. тачка 4, остају у дозволи и не конвертују се у нова овлашћења, изузев ако ималац дозволе у потпуности испуњава захтеве за упис овлашћења дефинисане у 66.А.45 овог анекса (Део-66) за одговарајућа овлашћења за групу/подгрупу.

б) Конверзија се врши у складу са следећом табелом конверзије:

1) за категорију Б1 или Ц:

- хеликоптери са клипним мотором, цела група: конвертује се у „цела подгрупа 2ц” и овлашћења за тип ваздухоплова за хеликоптере са једним клипним мотором који су у групи 1;

- хеликоптери са клипним мотором, произвођачка група: конвертује се у одговарајућу „произвођачку подгрупу 2ц” и овлашћења за тип ваздухоплова за хеликоптере са једним клипним мотором тог произвођача који су у групи 1;

- хеликоптери са турбинским мотором, цела група: конвертује се у „цела подгрупа 2б” и овлашћења за тип ваздухоплова за хеликоптере са једним турбинским мотором који су у групи 1;

- хеликоптери са турбинским мотором, произвођачка група: конвертује се у одговарајућу „произвођачку подгрупу 2б” и овлашћење за тип ваздухоплова за хеликоптере са једним турбинским мотором тог произвођача који су у групи 1;

- једномоторни клипни авиони металне структуре, цела група или произвођачка група: конвертује се у „цела група 3”. За дозволу Б1 уписују се следећа ограничења: авиони композитне структуре, авиони дрвене структуре и авиони са структуром од металних цеви пресвучених платном;

- вишемоторни клипни авиони металне конструкције, цела група или произвођачка група: конвертује се у „цела група 3” и овлашћење за тип авиона за оне вишемоторне клипне авионе одговарајуће целе/произвођачке групе који су у групи 1. За дозволу Б1 укључују се следећа ограничења: авиони композитне структуре, авиони дрвене структуре и авиони са структуром од металних цеви пресвучених платном;

- једномоторни клипни авиони дрвене структуре, цела група или произвођачка група: конвертује се у „цела група 3”. За Б1 дозволу укључују се следећа ограничења: авиони са регулацијом притиска кабине, авиони са металном структуром, авиони композитне структуре и авиони са структуром од металних цеви пресвучених платном;

- вишемоторни клипни авиони дрвене структуре, цела група или произвођачка група: конвертује се у „цела група 3”. За дозволу Б1 уписују се следећа ограничења: авиони са регулацијом притиска кабине, авиони са металном структуром, авиони композитне структуре и авиони са структуром од металних цеви пресвучених платном;

- једномоторни клипни авиони композитне структуре, цела група или произвођачка група: конвертује се у „цела група 3”. За дозволу Б1 укључују се следећа ограничења: авиони са регулацијом притиска кабине, авиони са металном структуром, авиони дрвене структуре и авиони са структуром од металних цеви пресвучених платном;

- вишемоторни клипни авиони композитне структуре, цела група или произвођачка група: конвертује се у „цела група 3”. За дозволу Б1 укључују се следећа ограничења: авиони са регулацијом притиска кабине, авиони са металном структуром, авиони дрвене структуре и авиони са структуром од металних цеви пресвучених платном;

- једномоторни турбински авиони, цела група: конвертује се у „цела подгрупа 2а” и овлашћења за тип ваздухоплова за оне једномоторне турбоелисне авионе за које се у

претходном систему није захтевало овлашћење за тип ваздухоплова и који се налазе у групи 1;

- једномоторни турбински авиони, произвођачка група: конвертује се у одговарајућу „произвођачку подгрупу 2a” и овлашћења за тип ваздухоплова за оне једномоторне турбоелисне авионе тог произвођача за које овлашћење за тип ваздухоплова није било потребно у претходном систему и налазе се у групи 1;

- вишемоторни турбински авион, цела група: конвертује се у овлашћења за тип ваздухоплова за оне вишемоторне турбоелисне авионе за које у претходном систему није било потребно овлашћење за тип ваздухоплова;

2. за категорију Б2:

- авион: конвертује се у „цела подгрупа 2a” и „цела група 3”, са додатком овлашћења за тип ваздухоплова за оне авионе за које се није захтевало овлашћење за тип ваздухоплова у претходном систему и који су у групи 1,

- хеликоптер: конвертује се у „цела подгрупа 2б и 2ц”, са додатком овлашћења за тип ваздухоплова за оне хеликоптере за које се није захтевало овлашћење за тип ваздухоплова у претходном систему и који су у групи 1;

3. за категорију Ц:

- авион: конвертује се у „цела подгрупа 2a” и „цела група 3”, са додатком овлашћења за тип ваздухоплова за оне авионе за које се није захтевало овлашћење за тип ваздухоплова у претходном систему и који су у групи 1,

- хеликоптер: конвертује се у „цела подгрупа 2б и 2ц”, са додатком овлашћења за тип ваздухоплова за оне хеликоптере за које се није захтевало овлашћење за тип ваздухоплова у претходном систему и који су у групи 1.

ц) Ако су се на дозволу примењивала ограничења после процеса конверзије из 66.А.70, та ограничења остају у дозволи, изузев ако се не уклоне под условима дефинисаним у одговарајућем извештају о конверзији из 66.Б.300.

66.Б.130 Поступак за директно одобравање обуке за тип ваздухоплова

а) Ако је у питању обука за тип ваздухоплова, изузев ваздушних бродова, надлежни орган може да одобри обуку за тип ваздухоплова коју не спроводи организација за обуку особља које обавља послове одржавања која је одобрена у складу са Анексом IV (Део-147), у складу са тачком 1. Додатка III овог анекса (Део-66). У том случају, надлежни орган мора да успостави процедуре које обезбеђују да обука за тип ваздухоплова буде у складу са Додатком III овог анекса (Део-66).

б) Ако је у питању обука за тип ваздушног брода из групе 1, курсеве директно одобрава надлежни орган. Надлежни орган треба да успостави процедуре које омогућавају да наставни план и програм обуке за тип ваздушних бродова обухвата све елементе садржане у подацима о одржавању од носиоца одобрења за пројектовање ваздухоплова (DAH).

ОДЕЉАК Ц ИСПИТИ

Овим одељком успостављају се процедуре које надлежни орган треба да примењује приликом спровођења испита.

66.Б.200 Испит који спроводи надлежни орган

а) Пре спровођења испита сва испитна питања морају да се чувају на безбедан начин, како би се обезбедило да кандидати не знају која конкретна питања ће чинити основу испита.

б) Надлежни орган именује:

1. лица која контролишу питања која се користе за сваки испит;
2. испитиваче који су присутни на свим испитима, како би се обезбедио интегритет испита.

ц) Испити из основних знања спроводе се сходно стандарду утврђеном у Додацима I и II, односно Додацима VII и VIII овог анекса (Део-66), по потреби.

д) Испити који се односе на обуку за тип и испити за тип спроводе се према стандарду прецизираном у Додатку III овог анекса (Део-66).

е) Нова описна питања састављају се, најмање, сваких шест месеци, а питања која су већ коришћена повлаче се или се привремено стављају ван употребе. Записник о коришћеним питањима чува се у евиденцији ради позивања на њих.

ф) Сви листови са испитним питањима деле се кандидатима на почетку испита, а враћају се испитивачу по истеку времена одређеног за испит. Ниједан лист са испитним питањима не сме да се износи из просторије у којој се одвија испит у току трајања испита.

г) Изузев одређене документације која је потребна за испит за тип, само лист са испитним питањима може да буде на располагању кандидату током испита.

х) Кандидати се на испиту раздвајају један од другог тако да један другом не могу да читају из листова са испитним питањима и не смеју да разговарају ни са ким, изузев са испитивачем.

и) Кандидатима за које се докаже да су варали, забрањује се полагање испита у року од 12 месеци од дана када је откривено да су варали.

ОДЕЉАК Д КОНВЕРЗИЈА СТРУЧНИХ КВАЛИФИКАЦИЈА ОВЛАШЋЕНОГ ОСОБЉА

Овим одељком успостављају се процедуре за конверзију стручних квалификација овлашћеног особља из 66.А.70 у дозволе за одржавање ваздухоплова.

66.Б.300 Опште одредбе

а) Надлежни орган може да конвертује само стручне квалификације (i) стечене у држави чланици за коју је надлежан, не доводећи у питање билатералне споразуме и (ii) које су важиле пре ступања на снагу важећих захтева из овог анекса (Део-66).

б) Надлежни орган може да изврши конверзију само у складу са извештајем о конверзији утврђеним у складу са 66.Б.305 или 66.Б.310, у зависности од случаја.

ц) Извештај о конверзији (i) израђује надлежни орган или (ii) одобрава надлежни орган, како би обезбедио усклађеност са овим анексом (Део-66).

д) Извештаји о конверзији, заједно са свим њиховим изменама, чувају се у евиденцији надлежног органа у складу са 66.Б.20.

66.Б.305 Извештај о конверзији за националне стручне квалификације

а) У извештају о конверзији за националне стручне квалификације овлашћеног особља, описује се обим сваког типа стручних квалификација, укључујући повезану националну дозволу, ако постоји, као и повезана права, и он садржи копију релевантних националних прописа који дефинишу те квалификације.

б) За сваки тип квалификације из става а), извештај о конверзији показује:

1. у коју дозволу за одржавање ваздухоплова ће се конвертовати; и
2. која ограничења се додају у складу са 66.А.70 ст. ц) или д), у зависности шта се примењује; и

3. услове за уклањање ограничења, уз прецизирање модула/предмета за које је потребно полагати испит, како би се уклонила ограничења и стекла пуна дозвола за одржавање ваздухоплова или укључила додатна категорија или поткатегорија. Ово обухвата модуле дефинисане у Додатку I овог анекса (Део-66) који нису обухваћени националним стручним квалификацијама.

66.Б.310 Извештај о конверзији за овлашћења која издају одобрене организације за одржавање

а) За сваку заинтересовану одобрену организацију за одржавање, извештај о конверзији описује обим сваког типа овлашћења који издаје та организација и садржи копију одговарајућих процедура одобрене организације за одржавање за стручне квалификације и овлашћење овлашћеног особља, на којима се заснива процес конверзије.

б) За сваки тип овлашћења из става а), извештај о конверзији показује:

1. у коју дозволу за одржавање ваздухоплова ће се конвертовати; и
2. која ограничења се додају у складу са 66.А.70 ст. ц) или д), у зависности шта се примењује; и

3. услове за уклањање ограничења, уз прецизирање модула/предмета за које је потребно полагати испит, како би се уклонила ограничења и стекла пуна дозвола за одржавање ваздухоплова, или укључила додатна категорија или поткатегорија. Ово обухвата модуле дефинисане у Додатку III овог анекса (Део-66) који нису обухваћени националним стручним квалификацијама.

ОДЕЉАК Е ПРИЗНАВАЊЕ ИСПИТА

Овим одељком успостављају се процедуре за признавање испита из 66.А.25 став ц).

66.Б.400 Опште одредбе

а) Надлежни орган може да одобри признавање само на основу извештаја о признавању испита састављеног у складу са 66.Б.405.

б) Извештај о признавању испита (i) израђује надлежни орган или (ii) одобрава надлежни орган, како би обезбедио усклађеност са овим анексом (Део-66).

ц) Извештаји о признавању, заједно са свим њиховим изменама, чувају се у евиденцији надлежног органа у складу са 66.Б.20.

66.Б.405 Извештај о признавању испита

а) Извештај о признавању испита садржи поређење између:

(i) модула, подмодула, предмета и нивоа знања из Додатка I или Додатка VII овог анекса (Део-66), према потреби;

(ii) наставног програма одговарајуће техничке квалификације, релевантног за одређену категорију која се тражи.

У овом поређењу треба да се наведе да ли је усаглашеност доказана и оно треба да садржи објашњење за сваку тврдњу.

б) Признавање других испита, изузев испита основног знања које спроводе организације за обуку за одржавање одобрене у складу са Анексом IV (Део- 147), може да одобри само надлежни орган државе чланице у којој је квалификација стечена, изузев ако са тим надлежним органом постоји формални споразум који предвиђа другачије.

ц) Не може се одобрити признавање испита ако не постоји изјава о усаглашености за сваки модул и подмодул, уз назнаку где се еквивалентни стандард може наћи у техничкој квалификацији.

д) Надлежни орган редовно проверава да ли је дошло до промена:

(i) стандарда националне квалификације;

(ii) Додатка I или Додатка VII уз овај анекс (Део-66), по потреби.

Надлежни орган, такође, процењује да ли су после тога потребне промене у извештају о признавању испита. Све промене се документују, датирају и архивирају.

66.Б.410 Рок важења признатих испита

а) Надлежни орган обавештава подносиоца захтева, у писаном облику, о свим признавањима, заједно са упућивањем на извештај о признавању који је коришћен.

б) Признавање испита истиче 10 година после одобравања.

ц) По истеку признатих испита, подносилац захтева може да аплицира за ново признавање испита. Надлежни орган продужава рок важења признатих испита за десет година без даљег разматрања ако основни захтеви у погледу знања дефинисаних у Додацима I или VII овог анекса (Део-66), ако је примењиво, нису измењени.

ОДЕЉАК Ф СТАЛНИ НАДЗОР

У овом одељку описују се процедуре за стални надзор дозволе за одржавање ваздухоплова, а нарочито стављање ван снаге, суспензију или ограничавање дозволе за одржавање ваздухоплова.

66.Б.500 Стављање ван снаге, суспензија или ограничавање дозволе за одржавање ваздухоплова

Надлежни орган суспендује, ограничава или ставља ван снаге дозволу за одржавање ваздухоплова ако утврди безбедносни проблем или ако има јасан доказ да је лице спроводило једну или више следећих активности или је учествовало у њима:

1. стицање дозволе за одржавање ваздухоплова и/или права у погледу издавања уверења фалсификовањем документованих доказа;
2. неизвршавање захтеваног одржавања, као и неподношење извештаја о тој чињеници организацији или лицу које је захтевало одржавање;
3. неизвршавање захтеваног одржавања које произилази из сопственог прегледа, као и неподношење извештаја о тој чињеници организацији или лицу којима је било намењено извршавање тог одржавања;
4. немарно одржавање;
5. фалсификовање евиденције о одржавању;
6. издавање уверења о спремности за употребу са сазнањем да одржавање које је прецизирано у уверењу о спремности за употребу није извршено, или без провере да ли је такво одржавање извршено;
7. извршавање одржавања или издавање уверења о спремности за употребу под утицајем алкохола или дрога;
8. издавање уверења о спремности за употребу ако не постоји усклађеност са Анексом I (Део-М), Анексом II (Део-145) или Анексом III (Део-66).

Додатак I

Захтеви у погледу основног знања (изузев за дозволе категорије Л)

1. Нивои знања за дозволе за одржавање ваздухоплова категорије А, Б1, Б2, Б2Л, Б3 и Ц

Основно знање за категорије А, Б1, Б2, Б2Л и Б3 је назначено нивоима знања (1, 2 или 3) за сваки предмет који се примењује. Кандидати за категорију Ц морају да испуне или основни ниво знања категорије Б1 или категорије Б2.

Показатељи нивоа знања дефинисани су на 3 нивоа:

- НИВО 1: познавање основних елемената предмета.

Циљеви:

- а) Подносилац захтева треба да познаје основне елементе предмета.
- б) Подносилац захтева треба да буде у стању да пружи једноставан опис целог предмета, користећи уобичајене речи и примере.
- ц) Подносилац захтева треба да буде у стању да користи типичне термине.

- НИВО 2: опште знање о теоријским и практичним аспектима предмета и способност примене тог знања.

Циљеви:

- а) Подносилац захтева треба да буде у стању да разуме теоријске основе предмета.
- б) Подносилац захтева треба да буде у стању да пружи општи опис предмета, користећи, по потреби, типичне примере.
- ц) Подносилац захтева треба да буде у стању да користи математичке формуле, које заједно са законима физике, описују предмет.
- д) Подносилац захтева треба да буде у стању да чита и разуме скице, цртеже и шеме које описују предмет.
- е) Подносилац захтева треба да буде у стању да примени своје знање на практичан начин, користећи детаљно описане процедуре.

- НИВО 3: детаљно знање о теоријским и практичним аспектима предмета и способност комбиновања и примене засебних елемената знања на логичан и свеобухватан начин.

Циљеви:

- а) Подносилац захтева треба да познаје теорију предмета и међусобне односе са осталим предметима.
- б) Подносилац захтева треба да буде у стању да пружи детаљан опис предмета, користећи теоријске основе и специфичне примере.
- ц) Подносилац захтева треба да разуме и да буде у стању да користи математичке формуле које се односе на предмет.
- г) Подносилац захтева треба да буде у стању да чита, разуме и припрема скице, једноставне цртеже и шеме које описују предмет.
- е) Подносилац захтева треба да буде у стању да примени своје знање на практичан начин, користећи упутства произвођача.
- ф) Подносилац захтева треба да буде у стању да тумачи резултате из различитих извора и мерења и да примењују корективне мере, по потреби.

2. Модуларизација

Квалификација основних предмета за сваку категорију или поткатегорију дозволе за одржавање ваздухоплова мора да буде у складу са следећом матрицом, при чему су одговарајући предмети означени са X:

За категорије А, Б1 и Б3:

Модул предмета	А или Б1 авион са:		А или Б1 хеликоптер са:		Б3
	Турбинским мотором	Клипним мотором	Турбинским мотором	Клипним мотором	
1	X	X	X	X	X
2	X	X	X	X	X
3	X	X	X	X	X

4	X	X	X	X	X
5	X	X	X	X	X
6	X	X	X	X	X
7А	X	X	X	X	
7Б					X
8	X	X	X	X	X
9А	X	X	X	X	
9Б					X
10	X	X	X	X	X
11А	X				
11Б		X			
11Ц					X
12			X	X	
13					
14					
15	X		X		
16		X		X	X
17А	X	X			
17Б					X

За категорије Б2 и Б2Л:

Предмет модул/подмодул	Б2	Б2Л
1	X	X
2	X	X
3	X	X
4	X	X

Предмет модул/подмодул	Б2	Б2Л
5	X	X
6	X	X
7А	X	X
7Б		
8	X	X
9А	X	X
9Б		
10	X	X

11А		
11Б		
11Ц		
12		
13.1 и 13.2	X	X
13.3 (а)	X	X (за овлашћење за системе „Аутопилот”)
13.3 (б)	X	
13.4(а)	X	X (за овлашћење за системе „Com/Nav”)
13.4 (б)	X	X (за овлашћење за системе „Надзор”)
13.4 (ц)	X	
13.5	X	X
13.6	X	
13.7	X	X (за овлашћење за системе „Аутопилот”)
13.8	X	X (за овлашћење за системе „Инструменти”)
13.9	X	X
13.10	X	
13.11 до 13.18	X	X (за овлашћење за системе „Системи конструкције”)
13.19 до 13.22	X	
14	X	X (за овлашћење за системе „Инструменти” и „Системи конструкције”)
15		
16		
17А		
17Б		

МОДУЛ 1. МАТЕМАТИКА

	НИВО			
	А	Б1	Б2 Б2Л	Б3
<p>1.1 Аритметика Аритметички термини и знаци, методе множења и дељења, разломци и децимални бројеви, чиниоци и садржаоци, масе, фактори мерења и конверзије, количник и пропорција, просечне вредности и проценти, површине и обими, четвороуглови, коцке, квадратни и кубни корени.</p>	1	2	2	2
<p>1.2 Алгебра</p> <p>а) Израчунавање једноставних алгебарских израза, сабирање, одузимање, множење и дељење, употреба заграда, једноставни алгебарски разломци.</p> <p>б) Линеарне једначине и њихова решења; Индекси и потенције, негативни и фракциони индекси; Бинарни и други бројни системи који се примењују; Симултане једначине и једначине другог степена са једном непознатом; Логаритми.</p>	1	2	2	2
	-	1	1	1
<p>1.3 Геометрија</p> <p>а) Једноставни геометријски облици;</p> <p>б) Графички приказ; врста и употреба графичких приказа, графички приказ једначина/функција;</p> <p>ц) Једноставна тригонометрија; тригонометријски односи, коришћење табела и правоугаоних и поларних координата.</p>	-	1	1	1
	2	2	2	2
	-	2	2	2

МОДУЛ 2. ФИЗИКА

	НИВО			
	А	Б1	Б2 Б2Л	Б3
<p>2.1 Материја Природа материје: хемијски елементи, структура атома, молекули; Хемијска једињења; Стања: чврсто, течно и гасовито; Промене агрегатних стања.</p>	1	1	1	1

	НИВО			
	А	Б1	Б2 Б2Л	Б3
2.2 Механика				
2.2.1 Статика Силе, моменти и спреге, векторски приказ; Тежиште; Елементи теорије напрезања, деформације и еластичности: истезање, компресија, смицање и увијање; Природа и својства чврстих тела, течности и гасова; Притисак и пловност у течностима (барометри).	1	2	1	1
2.2.2 Кинематика Линеарно кретање: равномерно праволинијско кретање, кретање под константним убрзањем (кретање под утицајем гравитације); Обртно кретање: равномерно кружно кретање (центрифугалне/центрипеталне силе); Периодично кретање: кретање клатна; Основна теорија о вибрацијама, хармоницима и резонанцији; Однос брзине, механичко искоришћење и ефикасност.	1	2	1	1
2.2.3 Динамика а) Маса; Сила, инерција, рад, снага, енергија (потенцијална, кинетичка и укупна енергија), топлота, ефикасност; б) Момент, одржање момента; Импулс; Жироскопски принципи; Трење: природа и дејства, коефицијент трења (отпор при котрљању).	1	2	1	1
	1	2	2	1
2.2.4 Динамика флуида а) Специфична гравитација и густина; б) Вискозност, отпор флуида, последице аеродинамичности; Последице стишљивости флуида; Статички, динамички и укупни притисак: Бернулијева теорема, вентури;	2	2	2	2
	1	2	1	1
2.3 Термодинамика а) Температура: термометри и температурне скале: Целзијус, Фаренхајт и Келвин; Дефиниција топлоте; б) Топлотни капацитет, специфична топлота;	2	2	2	2
	-	2	2	1

	НИВО			
	А	Б1	Б2 Б2Л	Б3
<p>Пренос топлотне енергије: конвекција, зрачење и провођење; Волуметријска експанзија; Први и други закон термодинамике; Гасови: закони идеалних гасова; специфична топлота при константној запремини и константном притиску, рад гаса при експанзији; Изотермна, адијабатска експанзија и компресија, циклуси мотора, константна запремина и константни притисак, хладњаци и топлотне пумпе; Латентна топлота фузије и испаравања, топлотна енергија, топлота сагоревања.</p>				
<p>2.4 Оптика (Светлост) Природа светлости; брзина светлости; Закони одбијања и преламања: одбијање о равне површине, одбијање о сферна огледала, преламање, сочива; Оптичка влакна.</p>	-	2	2	-
<p>2.5 Таласно кретање и звук Таласно кретање: механички таласи, синусоидно таласно кретање, феномен интерференције, стојећи таласи; Звук: брзина звука, производња звука, јачина, висина и квалитет, Доплеров ефекат.</p>	-	2	2	-

МОДУЛ 3. ОСНОВИ ЕЛЕКТРОТЕХНИКЕ

	НИВО			
	А	Б1	Б2 Б2Л	Б3
<p>3.1 Теорија електрона Структура и расподела електричне енергије унутар: атома, молекула, јона, једињења; Молекуларна структура проводника, полупроводника и изолатора.</p>	1	1	1	1
<p>3.2 Статички електрицитет и провођење Статички електрицитет и расподела електростатичких наелектрисања;</p>	1	2	2	1

	НИВО			
	А	Б1	Б2 Б2Л	Б3
<p>Електростатички закони привлачења и одбијања; Јединице количине електрицитета, Кулонов закон; Провођење електрицитета у чврстим телима, течностима, гасовима и вакууму.</p>				
<p>3.3 Електро терминологија Следећи термини, њихове јединице и фактори који на њих утичу: разлика потенцијала, електромоторна сила, напон, струја, отпор, проводљивост, количина електрицитета, конвенционални проток струје, струјање електрона.</p>	1	2	2	1
<p>3.4 Стварање електрицитета Стварање електрицитета следећим методама: светлост, топлота, трење, притисак, хемијска реакција, магнетизам и кретање.</p>	1	1	1	1
<p>3.5 Извори једносмерне струје Структура и основно хемијско деловање: примарних ћелија, секундарних ћелија, ћелија оловне батерије, никл-кадмијумских ћелија, других алкалних ћелија; Ћелије у редној и паралелној вези; Унутрашњи отпор и његов утицај на батерију; Структура, материјали и рад термопарова; Рад фото-ћелија.</p>	1	2	2	2
<p>3.6 Кола једносмерне струје Омов закон, Кирхофова правила напона и струје; Прорачун употребом поменутих закона за израчунавање отпора, напона и јачине струје; Значај унутрашњег отпора напајања.</p>	-	2	2	1
<p>3.7 Отпор/Отпорник а) Отпор и фактори који на њега утичу; Специфични отпор; Ознака отпорника бојом, вредности и толеранције, приоритетне вредности, процена потрошње у ватима; Отпорници у редној и паралелној вези; Израчунавање укупног отпора коришћењем комбинација редне, редне и паралелне и паралелне везе; Рад и употреба потенциометара и реостата; Рад Витстоновог моста.</p>	-	2	2	1
<p>б) Позитивна и негативна вредност температурног коефицијента проводљивости;</p>	-	1	1	-

	НИВО			
	А	Б1	Б2 Б2Л	Б3
<p>Фиксни отпорници, стабилност, толеранција и ограничења, методе конструкције;</p> <p>Променљиви отпорници, термистори, отпорници који зависе од напона;</p> <p>Конструкција потенциометара и реостата;</p> <p>Конструкција Витстоновог моста.</p>				
<p>3.8 Снага</p> <p>Снага, рад и енергија (кинетичка и потенцијална);</p> <p>Расипање снаге код отпорника;</p> <p>Формула снаге;</p> <p>Прорачуни који укључују снагу, рад и енергију</p>	-	2	2	1
<p>3.9 Капацитет/кондензатор</p> <p>Рад и функција кондензатора;</p> <p>Фактори који утичу на капацитивну површину плоча, размак између плоча, број плоча, диелектрик и диелектрична константа, радни напон, номинални напон;</p> <p>Типови, конструкција и функција кондензатора;</p> <p>Означавање кондензатора бојом;</p> <p>Израчунавање капацитета и напона у редном и паралелном струјном колу;</p> <p>Експоненцијално пуњење и пражњење кондензатора, временске константе;</p> <p>Испитивање кондензатора.</p>	-	2	2	1
<p>3.10 Магнетизам</p> <p>а) Теорија магнетизма;</p> <p>Својства магнета;</p> <p>Понашање магнета у магнетном пољу земље;</p> <p>Магнетизација и демагнетизација;</p> <p>Магнетна заштита;</p> <p>Разне врсте магнетног материјала;</p> <p>Конструкција и принципи рада електромагнета;</p> <p>Правила десне руке за одређивање магнетног поља око проводника којим тече струја.</p>	-	2	2	1
<p>б) Магнетомоторна сила, јачина поља, густина магнетног флукса, пермеабилност, крива хистерезиса, ретентивност, коерцивна сила, релуктанца, тачка засићења, вртложне струје;</p> <p>Предострожности у погледу чувања и складиштења магнета.</p>	-	2	2	1

	НИВО			
	А	Б1	Б2 Б2Л	Б3
<p>3.11 Индуктивност/калем Фарадејев закон; Поступак индуковања напона у проводнику који се креће у магнетном пољу; Принципи индукције; Утицај наведеног на величину индукованог напона: јачина магнетног поља, брзина промене флукса, број намотаја проводника; Узајамна индукција; Утицај брзине промене примарне струје и узајамне индуктивности на индуковани напон; Фактори који утичу на узајамну индуктивност: број намотаја у калему, физичка величина калема, пермеабилност калема, положај калема у односу један према другом; Ленцов закон и правила одређивања поларитета; Повратна електромоторна сила, самоиндукција; Тачка засићења; Основе употребе индуктора;</p>	-	2	2	1
<p>3.12 Теорија мотора/генератора једносмерне струје Основна теорија мотора и генератора; Конструкција и намена компонената у генератору једносмерне струје; Рад и фактори који утичу на излаз и смер тока струје у генераторима једносмерне струје; Рад и фактори који утичу на излазну снагу, обртни момент, брзину и смер окретања мотора једносмерне струје; Серијски, паралелни и сложени мотори; Конструкција стартер генератора.</p>	-	2	2	1
<p>3.13 Теорија наизменичне струје Облик синусоидалног таласа: фаза, период, фреквенција, циклус; Тренутна, просечна, средња квадратна, вршна вредност струје, вредност струје од врха до врха и прорачун тих вредности у погледу напона, струје и снаге; Троугаони/Квадратни таласи; Једнофазна/трофазна начела.</p>	1	2	2	1
<p>3.14 Отпорна (R), капацитивна (C) и индуктивна (L) струјна кола</p>	-	2	2	1

	НИВО			
	А	Б1	Б2 Б2Л	Б3
Фазни однос напона и струје у струјним колима L , C и R , паралелним, серијским и серијско-паралелним колима; Расипање снаге у L , C и R струјним колима; Прорачуни импедансе, фазног угла, фактора снаге и струје; Прорачуни стварне снаге, привидне снаге и реактивне снаге.				
3.15 Трансформатори Принципи конструкције и рада трансформатора; Губици трансформатора и методе за њихово смањење; Рад трансформатора под оптерећењем и у условима празног хода; Пренос снаге, ефикасност, ознаке поларитета; Прорачун линијског и фазног напона и струје; Прорачун снаге у трофазном систему; Примарна и секундарна струја, напон, однос броја намотаја, снага, ефикасност; Аутотрансформатори.	-	2	2	1
3.16 Филтери Рад, примена и употреба следећих филтера: нископропусни, високопропусни, широкопојасни, ускопојасни.	-	1	1	-
3.17 АС Генератори наизменичне струје Обртање петље у магнетном пољу и индуковани таласни облик; Рад и конструкција генератора са обртним оклопом и обртним пољем; Монофазни, двофазни и трофазни алтернатори; Предности и употреба трофазних прикључака у споју звезда и троугао Генератори са сталним магнетом.	-	2	2	1
3.18 Мотори наизменичне струје Конструкција, принцип рада и карактеристике: једнофазних и вишефазних синхроних и индукцијских наизменичних електромотора; Методе контроле брзине и смера обртања; Методе производње обртног поља: кондензатор, индуктор, засенчени или подељени полови.	-	2	2	1

МОДУЛ 4. ОСНОВИ ЕЛЕКТРОНИКЕ

	НИВО			
	А	Б1	Б2 Б2Л	Б3
4.1 Полупроводници				
4.1.1 Диоде				
а) Символи диода; Карактеристике и својства диода; Диоде у редној и паралелној вези; Главне карактеристике и употреба силиконски контролисаних исправљача (тиристора), светлеће диоде, фото проводљиве диоде, варистора, исправљачких диода; Функционално испитивање диода.	-	2	2	1
б) Материјали, конфигурација електрона, електрична својства; Материјали типа <i>P</i> и <i>N</i> : утицај нечистоћа на проводљивост, већински и мањински носиоци; <i>PN</i> спој у полупроводнику, развој потенцијала кроз <i>PN</i> спој у условима без преднапона, са пропусном поларизацијом и са непропусном поларизацијом; Параметри диоде: вршни инверзни напон, максимална проводна струја, температура, фреквенција, струја пропуштања, расипање снаге; Рад и функција диода у следећим струјним колима: ограничивачи, премошћивачи, пуноталасни и полуталасни исправљачи, мосни исправљачи, напонски удвостручивачи и утростручивачи; Детаљан рад и карактеристике следећих уређаја: силиконски контролисани исправљач (тиристор), светлећа диода, Шоткијева диода, фото проводљива диода, варакторска диода, варистор, исправљачке диоде, Зенер диода.	-	-	2	-
4.1.2 Транзистори				
а) Символи транзистора; Опис и положај компонената; Карактеристике и својства транзистора	-	1	2	1
б) Конструкција и рад <i>PNP</i> и <i>NPN</i> транзистора; Основне, колекторске и емитерске конфигурације; Испитивање транзистора; Основна карактеристика других врста транзистора и њихова употреба; Примена транзистора: класе појачала (<i>A</i> , <i>B</i> , <i>C</i>); Једноставна струјна кола која укључују: преднапон, раздвајање, повратну везу и стабилизацију;	-	-	2	-

	НИВО			
	А	Б1	Б2 Б2Л	Б3
Начела вишефазног струјног кола: каскаде, двотактни, осцилатори, мултивибратори, „флип-флоп” струјна кола.				
4.1.3 Интегрисана кола				
а) Опис и рад логичких струјних кола и линеарних струјних кола/оперативних појачала.	-	1	-	1
б) Опис и рад логичких струјних кола и линеарних струјних кола;	-	-	2	-
Увод у рад и функцију оперативног појачала које се користи као: интегратор, диференцијатор, јединични појачивач, компаратор;				
Рад и методе повазивања степена појачала: резистивно капацитивна, индуктивна (трансформатор), индуктивно резистивна (IR), директна;				
Предности и недостаци позитивне и негативне повратне везе.				
4.2 Штампане плоче				
Опис и употреба штампаних плоча.	-	1	2	-
4.3 Сервомеханизми				
а) Разумевање следећих термина: Системи са отвореном и затвореном петљом, повратна веза, пратећи систем, аналогни претварачи;				
Начела рада и употреба следећих компонената/карактеристика система синхронизације: ресолвери, диференцијал, контрола и обртни момент, трансформатори, индукциони предајници и капацитивни предајници.	-	1	-	-
б) Разумевање следећих термина: Отворена и затворена петља, пратећи систем, сервомеханизам, аналогни претварач, нуловање, пригушење, повратна веза, неутрална зона;				
Конструкција, рад и употреба следећих компонената синхроних система: ресолвери, диференцијал, контрола и обртни момент, E и I трансформатори, индукциони предајници, капацитивни предајници, синхрони предајници; Кварови сервомеханизма, промена синхроног смера, осциловање.	-	-	2	-

МОДУЛ 5. ДИГИТАЛНЕ ТЕХНИКЕ/СИСТЕМИ ЕЛЕКТРОНСКИХ ИНСТРУМЕНАТА

	НИВО				
	А	Б1-1 Б1-3	Б1-2 Б1-4	Б2 Б2Л	Б3
5.1 Системи електронских инструмената Типични распореди система и план система електронских инструмената у пилотској кабини.	1	2	2	3	1
5.2 Бројчани системи Бројчани системи: бинарни, октални и хексадецимални; Демонстрација конверзија између децималних и бинарних, окталних и хексадецималних система и обрнуто.	-	1	-	2	-
5.3 Конверзија података Аналогни подаци, дигитални подаци; Рад и примена претварача аналогних података у дигиталне и дигиталних података у аналогне, улази и излази, ограничења различитих типова.	-	1	-	2	-
5.4 Магистрале података Рад магистрала података у ваздухопловним системима, обухватајући знање о <i>ARINC</i> и друге спецификације. Ваздухопловна мрежа/етернет	-	2	-	2	-
5.5 Логичка кола а) Идентификација заједничких симбола логичких улаза, табела и еквивалентних кола; Апликације које се употребљавају за ваздухопловне системе, шематски дијаграми. б) Тумачење логичких дијаграма.	-	2	-	2	-
5.6 Основна структура рачунара а) Рачунарска терминологија (обухватајући бит, бајт, софтвер, хардвер, <i>CPU</i> , <i>IC</i> и разне меморијске уређаје као што су <i>RAM</i> , <i>ROM</i> , <i>PROM</i>); Рачунарска технологија (како је примењена у ваздухопловним системима). б) Терминологија везана за рачунар; Рад, распоред и повезивање главних компонената у микрорачунару обухватајући њихове повезане системе магистрала; Информације садржане у једноадресним и вишеадресним инструкцијама; Термини везани за меморију; Рад типичних меморијских уређаја;	1	2	-	-	-
	-	-	-	2	-

	НИВО				
	А	Б1-1 Б1-3	Б1-2 Б1-4	Б2 Б2Л	Б3
Рад, предности и недостаци разних система за складиштење података.					
5.7 Микропроцесори Функција коју врше микропроцесори и њихов свеобухватан рад; Основне операције сваког од следећих елемената микропроцесора: контролна јединица и јединица за обраду, сат, регистар, аритметичка логичка јединица.	-	-	-	2	-
5.8 Интегрисана кола Рад и употреба кодера и декодера; Функција типова кодера; Употребе интеграције средње, високе и веома високе размере.	-	-	-	2	-
5.9 Мултиплексирање Рад, примена и идентификација мултиплексера и демултиплексера у логичким дијаграмима.	-	-	-	2	-
5.10 Оптичка влакна Предности и недостаци преноса података оптичким влакнима у односу на пренос електричним проводницима; Магистрала података са оптичким влакнима; Термини везани за оптичка влакна; Завршеци; Склопке, управљачки терминали, даљински терминали; Примена оптичких влакана у ваздухопловним системима.	-	1	1	2	-
5.11 Електронски екрани Начела рада уобичајених типова екрана који се употребљавају у савременим ваздухопловима, обухватајући катодне цеви, екране са светлећим диодама и екране са течним кристалом.	-	2	1	2	-
5.12 Електростатички осетљиви уређаји Посебно руковање компонентама осетљивим на електростатичка пражњења; Свест о ризицима и могућим оштећењима, уређаји за антистатичку заштиту компонената и особља.	1	2	2	2	-
5.13 Контрола управљања софтвером Свест о ограничењима, захтевима у погледу	-	2	1	2	-

	НИВО				
	А	Б1-1 Б1-3	Б1-2 Б1-4	Б2 Б2Л	Б3
пловидбености и могућим катастрофалним ефектима неodobрених промена у софтверским програмима.					
5.14 Електромагнетно окружење Утицај следећих феномена на праксе одржавања електронског система: <i>EMC</i> -Електромагнетна компатибилност <i>EMI</i> -Електромагнетна интерференција <i>HIRF</i> -Радијационо поље високог интензитета Варничење/заштита од варничења.	-	2	2	2	-
5.15 Типични електронски/дигитални системи ваздухоплова Општи распоред типичних електронских/дигиталних система ваздухоплова и повезане <i>BITE</i> (Уграђене опреме за испитивање), као што су: а) само за Б1 и Б2: <i>ACARS-ARINC</i> систем комуникације, обраћања и извештавања <i>EICAS</i> - систем за приказ параметара мотора и упозорење посади; <i>FBW</i> - систем електричних команди лета <i>FMS</i> - систем управљања ваздухопловом у лету <i>IRS</i> - инерцијални референтни систем б) За Б1, Б2 и Б3: <i>ECAM</i> - електронско централизовано праћење ваздухоплова <i>EFIS</i> - електронски систем инструмената за летење <i>GPS</i> - позициони систем <i>TCAS</i> - систем за избегавање судара у ваздуху Интегрисана модуларна авионика Кабински системи Информациони системи.	-	2	2	2	-

МОДУЛ 6. МАТЕРИЈАЛИ И ОПРЕМА

	НИВО			
	А	Б1	Б2 Б2Л	Б3
6.1 Материјали у ваздухоплову - материјали од гвожђа				
а) Карактеристике, својства и идентификација уобичајених лигираних челика који се користе у ваздухоплову; Термичка обрада и примена легираних челика.	1	2	1	2
б) Испитивање гвоздених материјала на тврдоћу, затезну чврстоћу, замор и отпорност на удар.	-	1	1	1
6.2 Материјали у ваздухоплову - материјали који не садрже гвожђе				
а) Карактеристике, својства и идентификација уобичајених негвоздених материјала који се користе у ваздухоплову; Термичка обрада и примена негвоздених материјала;	1	2	1	2
б) Испитивање негвоздених материјала на тврдоћу, затезну чврстоћу, замор и отпорност на удар.	-	1	1	1
6.3 Материјали у ваздухоплову - композити и неметали				
6.3.1 Композити и неметали изузев дрвета и платна				
а) Карактеристике, својства и идентификација уобичајених композитних и неметалних материјала, изузев дрвета, који се користе у ваздухоплову; Заптивна маса и везивни материјали.	1	2	2	2
б) Откривање кварова/пропадања у композитним и неметалним материјалима; Поправка композитних и неметалних материјала.	1	2	-	2
6.3.2 Дрвене структуре	1	2	-	2
Методе конструкције дрвених структура ваздухоплова; Карактеристике, својства и типови дрвета и лепка који се користе у авионима; Заштита и одржавање дрвене структуре; Типови оштећења у дрвеном материјалу и дрвеним структурама; Откривање оштећења у дрвеној структури; Поправка дрвене стуктуре.				
6.3.3 Пресвлака од платна	1	2	-	2
Карактеристике, својства и типови платна који се користе у авионима; Методе прегледа платна;				

	НИВО			
	А	Б1	Б2 Б2Л	Б3
Типови оштећења платна; Поправка пресвлаке од платна.				
6.4 Корозија				
а) Основи хемије; Настајање деловањем галванског процеса, микробиолошког процеса, напрезањем.	1	1	1	1
б) Типови корозије и њихова идентификација; Узроци корозије; Врсте материјала, подложност корозији.	2	3	2	2
6.5 Причвршћивачи				
6.5.1 Навоји завртња Номенклатура завртња; Облици навоја, димензије и толеранције за стандардне навоје који се користе у ваздухоплову; Мерење навоја завртња.	2	2	2	2
6.5.2 Вијци, усадни вијци и завртњи Врсте вијака: спецификација, идентификација и означавање вијака који се користе у ваздухоплову, међународни стандарди; Навртке: самокочионе, анкер, стандардне; Машински завртњи: спецификације ваздухоплова; Усадни вијци: врсте и употреба, стављање и вађење; Саморежући завртњи, клинови.	2	2	2	2
6.5.3 Осигурачи Контролне и опружне подлошке, блокирајуће плочице, расцепке, крунасте матице, осигурање жицом, елементи за брзо причвршћавање, кључеви, прстење за осигурање, расцепке.	2	2	2	2
6.5.4 Закивци за ваздухоплове Врсте пуних и слепих закивака: спецификација и идентификација, термичка обрада.	1	2	1	2
6.6 Цеви и цевни прикључци				
а) Идентификација и типови крутих и савитљивих цеви и њихових конектора који се користе у ваздухоплову.	2	2	2	2

	НИВО			
	А	Б1	Б2 Б2Л	Б3
б) Стандардни цевни приључци за ваздухопловну хидраулику, гориво, уље, цеви за пнеуматски и ваздушни систем.	2	2	1	2
6.7 Опруге Врсте опруга, материјали, карактеристике и примена.	-	2	1	1
6.8 Лежајеви Намена лежајева, оптерећење, материјал, конструкција; Врсте лежајева и њихова примена.	1	2	2	1
6.9 Пренос снаге Врсте зупчаника и њихова примена; Преносни односи зупчаника, редукцијски и мултипликацијски системи зупчаника, гоњени и погонски зупчаници, међузупчаници, шема узубљења; Ремени и ременице, ланци и ланчаници.	1	2	2	1
6.10 Контролни каблови Врсте каблова; Завршни прикључци, затеге и уређаји за компензацију; Котурови и компоненте система каблова; <i>Bowden</i> каблови; Флексибилни управљачки системи ваздухоплова.	1	2	1	2
6.11 Електрични каблови и конектори Врсте каблова, конструкција и карактеристике; Високонапонски и коаксијални каблови; Савијање; Врсте конектора, пинови, утикачи, утичнице, изолатори, разделници струје и напона, спојница, идентификациони кодови.	1	2	2	2

МОДУЛ 7А. ПОСТУПЦИ ОДРЖАВАЊА

Напомена: овај модул се не примењује на категорију БЗ. Одговарајући предмети за категорију БЗ дефинисани су у модулу 7Б.

	НИВО		
	А	Б1	Б2 Б2Л
<p>7.1 Мере предострожности - ваздухоплов и радионица Мере заштите на раду укључујући предострожност коју треба предузети у раду са електричном енергијом, гасовима посебно кисеоником, уљима и хемикалијама; Такође, упутства за корективне мере које треба предузети у случају пожара или других незгода са једним или више ових ризика, укључујући знање о средствима за гашење.</p>	3	3	3
<p>7.2 Рад у радионици Брига за алат, контрола алата, употреба материјала из радионице; Димензије, дозвољена одступања и толеранције, струковни стандарди; Калибрација алата и опреме, стандарди за калибрацију.</p>	3	3	3
<p>7.3 Алати Уобичајене врсте ручног алата; Уобичајене врсте електричног алата; Рад и употреба алата за прецизно мерење; Опрема за подмазивање и методе подмазивања; Рад, функција и употреба електричне опште тест опреме.</p>	3	3	3
<p>7.4 Опрема за опште тестирање авионике Рад, функција и употреба опреме за опште тестирање авионике.</p>	-	2	3
<p>7.5 Технички цртежи, дијаграми и стандарди Типови цртежа и дијаграми, њихови симболи, димензије, толеранције и пројекције; Препознавање података из наслова; Микрофилм, микрофиш и рачунарске презентације; Спецификација 100 Америчког удружења за ваздушни транспорт (ATA); Ваздухопловни и други примењиви стандарди укључујући ISO, AN, MS, NAS и MIL; Електричне шеме и шематски дијаграми.</p>	1	2	2

	НИВО		
	А	Б1	Б2 Б2Л
<p>7.6 Налегача и зазори Величине бургије за рупе за вијке, класе налегања; Уобичајен систем налегања и зазора; Распоред налегања и зазора за ваздухоплове и моторе; Ограничавање савијања, увијања и хабања; Стандардне методе за контролу осовина, лежајева и других делова.</p>	1	2	1
<p>7.7 Електрични каблови и конектори (<i>EWIS</i>) Континуитет, изолација, технике спајања и испитивање; Употреба алата за спајање пресавијањем: ручног и хидрауличког; Тестирање спојева начињених пресавијањем; Вађење и уметање пинова конектора; Коаксијални каблови: мере заштите на раду код тестирања и уградње; Идентификовање врста ожичења, критеријуми њихових прегледа и толеранције оштећења; Технике заштите инсталација: плетење каблова, носач каблова, држачи каблова, техника заштите чаурама укључујући заштиту облагањем термоскупљајућом фолијом. Стандарди уградње, прегледа, поправке, одржавања и чистоће <i>EWIS</i>.</p>	1	3	3
<p>7.8 Закивање Закивни спојеви, размак и висина закивака; Алат који се користи за закивање и бушење рупица; Контрола закивних спојева.</p>	1	2	-
<p>7.9 Цеви и црева Савијање и ширење/проширивање цеви у ваздухоплову; Преглед и тестирање цеви и црева ваздухоплова; Уградња и спајање цеви.</p>	1	2	-
<p>7.10 Опруге Преглед и тестирање опруга.</p>	1	2	-
<p>7.11 Лежајеви Тестирање, чишћење и преглед лежајева; Захтеви у погледу подмазивања лежајева; Оштећење у лежајевима и њихови узроци.</p>	1	2	-

	НИВО		
	А	Б1	Б2 Б2Л
7.12 Пренос снаге Преглед зупчаника, зазор; Преглед каиша и котурова, ланаца и ланчаника; Преглед навојних дизалица, полужних уређаја, потисно вучних система.	1	2	-
7.13 Контролни каблови Калупно ковање крајева каблова; Преглед и тестирање контролних каблова; <i>Bowden</i> каблови, флексибилни управљачки системи ваздухоплова.	1	2	-
7.14 Руковање материјалима			
7.14.1 Лим Означавање и прорачун мере при савијању; Обрада лима укључујући савијање и обликовање; Преглед лимарских радова.	-	2	-
7.14.2 Композити и неметали Начини спајања; Услови животне средине; Методе прегледа.	-	2	-
7.15 Заваривање, тврдо лемљење, меко лемљење, спајање а) Методе меког лемљења; преглед залемљених спојева. б) Методе заваривања и тврдог лемљења; Преглед заварених и тврдо лемљених спојева; Методе спајања и преглед спојева.	- -	2 2	2 -
7.16 Тежина и центража ваздухоплова а) Тежиште/израчунавање ограничења центраже: употреба одговарајућих докумената; б) Припрема ваздухоплова за мерење Мерење ваздухоплова;	- -	2 2	2 -
7.17 Опслуживање ваздухоплова и складиштење Рулање/вуча ваздухоплова и повезане безбедносне мере заштите на раду; Дизање ваздухоплова, постављање подметача под точкове, осигурање ваздухоплова и повезане безбедносне мере заштите на раду;	2	2	2

	НИВО		
	А	Б1	Б2 Б2Л
<p>Начини складиштења ваздухоплова; Процедуре допуњавања/пражњења горива; Процедуре одлеђивања и заштите од залеђивања; Земаљски системи за електричну енергију, хидраулику и пнеуматику. Утицаји услова животне средине на опслуживање ваздухоплова и рад ваздухоплова.</p>			
<p>7.18 Технике растављања, прегледа, поправке и састављања</p>			
<p>а) Типови грешака и технике визуелног прегледа. Уклањање корозије, процена и поновна заштита.</p>	2	3	3
<p>б) Опште методе поправке, приручник за поправку структуре;</p>	-	2	-
<p>Програми за контролу старења, замора и корозије;</p>			
<p>ц) Технике испитивања без разарања, укључујући пенетрант, радиографију, вртложне струје, ултразвучне и бороскопске методе.</p>	-	2	1
<p>д) Технике растављања и поновног састављања.</p>	2	2	2
<p>е) Технике за анализу кварова</p>	-	2	2
<p>7.19 Ванредни догађаји</p>			
<p>а) Прегледи након удара грома и <i>HIRF</i> продирања.</p>	2	2	2
<p>б) Прегледи након ванредних догађаја као што су тврда слетања и лет кроз турбуленцију</p>	2	2	-
<p>7.20 Процедуре одржавања</p>			
<p>Планирање одржавања; Процедуре модификација; Процедуре складиштења; Процедуре издавања уверења; Веза са оператером ваздухоплова; Преглед одржавања/контрола квалитета/ обезбеђивање квалитета; Додатне процедуре одржавања; Контрола века употребе компонената.</p>	1	2	2

МОДУЛ 7Б. ПОСТУПЦИ ОДРЖАВАЊА

Напомена: Обим овог модула одражава технологију авиона која одговара категорији БЗ.

	НИВО
	БЗ
<p>7.1 Мере предострожности - ваздухоплов и радионица</p> <p>Мере заштите на раду, укључујући предострожност коју треба предузети у раду са електричном енергијом, гасовима, а посебно кисеоником, уљима и хемикалијама;</p> <p>Такође, упутства за корективне мере које треба предузети у случају пожара или других незгода са једним или више ових ризика, укључујући знање о средствима за гашење.</p>	3
<p>7.2 Рад у радионици</p> <p>Брига за алат, контрола алата, употреба материјала из радионице;</p> <p>Димензије, дозвољена одступања и толеранције, струковни стандарди;</p> <p>Калибрација алата и опреме, стандарди за калибрацију.</p>	3
<p>7.3 Алати</p> <p>Уобичајене врсте ручног алата;</p> <p>Уобичајене врсте електричног алата;</p> <p>Рад и употреба алата за прецизно мерење;</p> <p>Опрема за подмазивање и методе подмазивања.</p> <p>Рад, функција и употреба електричне опште тест опреме.</p>	3
<p>7.4 Опрема за опште тестирање авионике</p> <p>Рад, функција и употреба опреме за опште тестирање авионике.</p>	1
<p>7.5 Технички цртежи, дијаграми и стандарди</p> <p>Типови цртежа и дијаграми, њихови симболи, димензије, толеранције и пројекције;</p> <p>Препознавање података из наслова;</p> <p>Микрофилм, микрофиш и рачунарске презентације;</p> <p>Спецификација 100 Америчког удружења за ваздушни транспорт (<i>ATA</i>);</p> <p>Ваздухопловни и други примењиви стандарди укључујући <i>ISO</i>, <i>AN</i>, <i>MS</i>, <i>NAS</i> и <i>MIL</i>;</p> <p>Електричне шеме и шематски дијаграми.</p>	2
<p>7.6 Налегача и зазори</p> <p>Величине бургије за рупе за вијке, класе налегања;</p> <p>Уобичајен систем налегања и зазора;</p> <p>Распоред налегања и зазора за ваздухоплове и моторе;</p> <p>Ограничавање савијања, увијања и хабања;</p> <p>Стандардне методе за контролу осовина, лежајева и других делова.</p>	2

	НИВО
	БЗ
<p>7.7 Електрични каблови и конектори Континуитет, изолација, технике спајања и испитивање; Употреба алата за спајање пресавијањем: ручног и хидрауличног; Испитивање спојева начињених пресавијањем; Вађење и уметање пинова конектора; Коаксијални каблови: мере заштите на раду код тестирања и уградње; Технике заштите инсталација: плетење каблова, носач каблова, држачи каблова, техника заштите чаурама, укључујући заштиту облагањем термоскупљајућом фолијом.</p>	2
<p>7.8 Закивање Закивни спојеви, размак и висина закивака; Алат који се користи за закивање и бушење рупица; Контрола закивних спојева.</p>	2
<p>7.9 Цеви и црева Савијање и ширење/проширивање цеви у ваздухоплову; Преглед и тестирање цеви и црева ваздухоплова; Уградња и спајање цеви.</p>	2
<p>7.10 Опруге Преглед и тестирање опруга.</p>	2
<p>7.11 Лежајеви Тестирање, чишћење и преглед лежајева; Захтеви у погледу подмазивања лежајева; Оштећења у лежајевима и њихови узроци.</p>	2
<p>7.12 Пренос снаге Преглед зупчаника, зазор; Преглед каиша и котурова, ланаца и ланчаника; Преглед навојних дизалица, полужних уређаја, потисно вучних система.</p>	2
<p>7.13 Контролни каблови Калупно ковање крајева каблова; Преглед и испитивање контролних каблова; <i>Bowden</i> каблови, флексибилни управљачки системи ваздухоплова.</p>	2
<p>7.14 Руковање материјалима</p>	
<p>7.14.1 Лим Означавање и прорачун мере при савијању;</p>	2

	НИВО
	БЗ
Обрада лима укључујући савијање и обликовање; Контрола лимарских радова.	
7.14.2 Композити и неметали Начини спајања; Услови животне средине; Методe прегледа.	2
7.15 Заваривање, тврдо лемљење, меко лемљење, спајање	
а) Методe меког лемљења; преглед залемљених спојева.	2
б) Методe заваривања и тврдог лемљења; Испитивање заварених и тврдо лемљених спојева; Методe спајања и контрола спојева.	2
7.16 Тежина и центража ваздухоплова	
а) Тежиште, израчунавање ограничења центраже: употреба одговарајућих докумената;	2
б) Припрема ваздухоплова за мерење Мерење ваздухоплова;	2
7.17 Опслуживање ваздухоплова и складиштење	2
Рулање и вуча ваздухоплова, повезане безбедносне мере заштите на раду; Дизање ваздухоплова, постављање подметача под тачкове, осигурање ваздухоплова и повезане безбедносне мере заштите на раду; Начини складиштења ваздухоплова; Процедуре допуњавања/пражњења горива; Процедуре одлеђивања и заштите од залеђивања; Земаљски системи за електричну енергију, хидраулику и пнеуматику; Утицаји услова животне средине на опслуживање ваздухоплова и рад ваздухоплова.	
7.18 Технике растављања, прегледа, поправке и састављања	
а) Типови грешака и технике визуелног прегледа. Уклањање корозије, процена и поновна заштита.	3
б) Опште методe поправке, приручник за поправку структуре; Програми за контролу старења, замора и корозије;	2
ц) Технике испитивања без разарања, укључујући пенетрантн, радиографију, вртложне струје, ултразвучне и бороскопске методe.	2
д) Технике растављања и поновног састављања.	2
е) Технике за анализу кварова	2
7.19 Ванредни догађаји	
а) Прегледи после удара грома и HIRF продирања.	2

	НИВО
	БЗ
б) Прегледи после ванредних догађаја, као што су тврда слетања и лет кроз турбуленцију.	2
7.20 Процедуре одржавања Планирање одржавања; Процедуре модификација; Процедуре складиштења; Процедуре издавања уверења; Веза са оператером ваздухоплова; Преглед одржавања/контрола квалитета/ обезбеђивање квалитета; Додатне процедуре одржавања; Контрола века употребе компонената.	2

МОДУЛ 8. ОСНОВЕ АЕРОДИНАМИКЕ

	НИВО			
	А	Б1	Б2 Б2Л	Б3
8.1 Физика атмосфере Међународна стандардна атмосфера (<i>ISA</i>), примена у аеродинамици.	1	2	2	1
8.2 Аеродинамика Струјање ваздуха око тела; Гранични слој, ламинарно и турбулентно струјање, слободно струјање, релативно ваздушно струјање, повијање струјнице на горе и на доле, вртлози, мировање; Термини: закривљеност, тетива, средња аеродинамична тетива, отпор профила, индуковани отпор, центар притиска, нападни угао, позитивна и негативна витопереност крила, облик крила и виткост крила; Потисак, тежина аеродинамичка резуланта; Опште о узгону и отпору: нападни угао, коефицијент узгона, коефицијент отпора, поларна крива, губитак узгона; Контаминација аеропрофила укључујући лед, снег, мраз.	1	2	2	1
8.3 Теорија лета Однос између узгона, тежине, потиска и отпора; Финеса; Устаљено летење, особине;	1	2	2	1

Теорија заокрета; Утицај фактора оптерећења: губитак узгона, енvelopа лета и структурална ограничења; Повећање узгона.				
8.4 Стабилност лета и динамика Уздужна, попречна стабилност и стабилност по правцу лета (активна и пасивна).	1	2	2	1

МОДУЛ 9А. ЉУДСКИ ФАКТОР

Напомена: Овај модул се не примењује на категорију БЗ. Одговарајући предмети за категорију БЗ дефинисани су у модулу 9Б.

	НИВО		
	А	Б1	Б2 Б2Л
9.1 Опште Неопходност узимања у обзир људског фактора; Незгоде које се могу приписати људском фактору/људским грешкама; Марфијев закон.	1	2	2
9.2 Људске перформансе и ограничења Вид; Слух; Обрада информација; Пажња и запажање; Памћење; Клаустрофобија и физички приступ.	1	2	2
9.3 Социјална психологија Одговорност: појединачна и групна; Мотивација и демотивација; Притисак групе; Питања „културе”; Тимски рад; Управљање, надзор и вођство.	1	1	1
9.4 Фактори који утичу на радни учинак Кондиција/здравље; Стрес: код куће и на послу; Временско ограничење и рокови; Обим посла: преоптерећеност и недовољна оптерећеност;	2	2	2

	НИВО		
	А	Б1	Б2 Б2Л
<p>Спавање и замор, рад у сменама; Алкохол, лекови, злоупотреба лекова.</p>			
<p>9.5 Физичко окружење Бука и испарења; Осветљење; Клима и температура; Кретање и вибрација; Радно окружење.</p>	1	1	1
<p>9.6 Задаци Физички рад; Задаци који се понављају; Визуелни преглед; Сложени системи.</p>	1	1	1
<p>9.7 Комуникација Унутар тимова и између тимова; Вођење дневника и евиденције; Ажурност, праћење актуелности; Прослеђивање информација.</p>	2	2	2
<p>9.8 Људска грешка Модели и теорије грешака; Врсте грешака у задацима одржавања; Последице грешака (тј. незгода); Избегавање грешака и управљање грешкама.</p>	1	2	2
<p>9.9 Опасности на радном месту Препознавање и избегавање опасности; Поступање у случајевима ванредне ситуације.</p>	1	2	2

МОДУЛ 9Б. ЉУДСКИ ФАКТОР

Напомена: Обим овог модула одражава мање захтевно окружење одржавања за имаоце дозволе БЗ.

	НИВО
	БЗ
<p>9.1 Опште Неопходност узимања у обзир људског фактора; Незгоде које се могу приписати људском фактору/људским грешкама; Марфијев закон;</p>	2
<p>9.2 Људске перформансе и ограничења Вид; Слух; Обрада информација; Пажња и запажање; Памћење; Клаустрофобија и физички приступ.</p>	2
<p>9.3 Социјална психологија Одговорност: појединачна и групна; Мотивација и демотивација; Притисак групе; Питања „културе“; Тимски рад; Управљање, надзор и вођство</p>	1
<p>9.4 Фактори који утичу на радни учинак Кондиција/здравље; Стрес: код куће и на послу; Временско ограничење и рокови; Обим посла: преоптерећеност и недовољна оптерећеност; Спавање и замор, рад у сменама; Алкохол, лекови, злоупотреба лекова.</p>	2
<p>9.5 Физичко окружење Бука и испарења; Осветљење; Клима и температура; Кретање и вибрација; Радно окружење.</p>	1
<p>9.6 Задаци Физички рад; Задаци који се понављају;</p>	1

	НИВО
	БЗ
Визуелни преглед; Сложени системи.	
9.7 Комуникација Унутар тимова и између тимова; Вођење дневника и евиденције; Ажурност, праћење актуелности; Прослеђивање информација.	2
9.8 Људска грешка Модел и теорије грешака; Врсте грешака у задацима одржавања; Последице грешака (тј. незгода); Избегавање грешака и управљање грешкама.	2
9.9 Опасности на радном месту Препознавање и избегавање опасности; Поступање у случајевима ванредне ситуације.	2

МОДУЛ 10. ВАЗДУХОПЛОВНИ ПРОПИСИ

	НИВО			
	А	Б1	Б2 Б2Л	Б3
10.1 Регулаторни оквир Улога Међународне организације цивилног ваздухопловства; Улога Европске комисије Улога EASA; Улога држава чланица и националних ваздухопловних власти; Уредба (ЕЗ) бр. 216/2008 и правила за њено спровођење: Уредба (ЕУ) бр. 748/2012 и Уредба (ЕУ) бр. 1321/2014; Однос између разних анекса (делова) као што су Део-21, Део-М, Део-145, Део-66, Део-147 и Уредба (ЕУ) бр. 965/2012.	1	1	1	1
10.2 Овлашћено особље - Одржавање Детаљно разумевање Дела-66.	2	2	2	2

	НИВО			
	А	Б1	Б2 Б2Л	Б3
10.3 Одобрене организације за одржавање Детаљно разумевање Дела-145 и Дела-М Одељак Ф.	2	2	2	2
10.4 Ваздухопловне делатности Опште разумевање Уредбе (ЕУ) бр. 965/2012. Сертификати ваздухопловног оператера; Одговорности оператера, нарочито у погледу континуиране пловидбености и одржавања; Програм одржавања ваздухоплова; <i>MEL//CDL</i> ; Документа која се морају налазити у ваздухоплову; Обележавање налепницама/плочицама у ваздухоплову (ознаке).	1	1	1	1
10.5 Сертификација ваздухоплова, делова и уређаја а) Опште Опште разумевање Дела-21 и сертификациони захтеви <i>EASA CS-23, 25, 27, 29</i> .	-	1	1	1
б) Документа Потврда о пловидбености; ограничене потврде о пловидбености и дозвола за лет; Уверење о регистрацији; Потврда о буци; Распоред тежине; Дозвола и овлашћење за радио-станицу.	-	2	2	2
10.6 Континуирана пловидбеност Детаљно разумевање одредаба Дела-21 које се односе на континуирану пловидбеност. Детаљно разумевање Дела-М.	2	2	2	2
10.7 Важећи национални и међународни захтеви (ако нису замењени захтевима ЕУ), за а) Програме одржавања, провере и прегледе одржавања; Налогe за пловидбеност; Сервисне билтене, сервисне информације произвођача; Модификације и поправке; Документацију о одржавању: приручнике за одржавање, приручник за поправку структуре, илустровани каталог делова, итд. Само за А до Б2 дозволе: Главна листа минималне опреме, листа минималне исправности опреме, листе извештаја о одступањима	1	2	2	2

	НИВО			
	А	Б1	Б2 Б2Л	Б3
б) Континуирана пловидбеност; Захтеви у погледу минималне опреме - пробни летови; Само за дозволе Б1 и Б2: <i>ETOPS</i> , захтеви у погледу одржавања и отпремања; Летење у свим временским условима, летење у категорији 2/3.	-	1	1	1

МОДУЛ 11А. АЕРОДИНАМИКА, СТРУКТУРА И СИСТЕМИ ТУРБИНСКИХ АВИОНА

	НИВО	
	А1	Б1.1
11.1 Теорија лета		
11.1.1. Аеродинамика авиона и команде лета Рад и дејство: – контрола по нагибу: крилца и спојлери, – контрола по висини: крмила висине, стабилизатори, стабилизатори са променљивим нападним углом и канари, – контрола по правцу, граничници кретања команде правца; Контрола преко крмила висине и нагиба и крмила правца и висине; Уређаји за повећање узгона, прорези, преткрилца, закрилца, крилца-закрилца; Уређаји за стварање отпора, спојлери, уређаји за слом узгона, аеродинамичке кочнице; Ефекти аеродинамичких преграда, назубљене нападне ивице; Контролисање граничног слоја употребом генератора вихорног струјања, уређаја за слом узгона или уређаја на нападној ивици крила; Рад и дејство тримера, балансни и антибалансни тримери, серво тримери, опружни тримери, тежинска компензација, нагиб командних површина, аеродинамичне равнотежне површине.	1 -	2 -
11.1.2. Лет великим брзинама Брзина звука, подзвучни лет, трансонични лет, надзвучни лет; Махов број, критични Махов број, компресијски удар, ударни талас, аеродинамичко загревање, подручна правила; Фактори који утичу на ток ваздуха у усиснику мотора брзих ваздухоплова; Утицај позитивне стреле крила на критични Махов број.	1	2

	НИВО	
	A1	B1.1
<p>11.2 Структуре ваздухоплова - општи појмови</p> <p>а) Захтеви пловидбености за структуралну чврстоћу; Класификација структуре, примарна секундарна, и терцијална; Поузданост, безбедност, систем толеранције грешака; Идентификациони систем зона и станица; Напрезање, деформација, савијање, компресија, смицање, увијање, истезање, лучно напрезање, замор; Одредбе о дренарању и вентилацији; Одредбе о уградњи система; Одредбе о заштити од удара грома; Метализација ваздухоплова.</p> <p>б) Конструкцијске методе за: труп ваздухоплова са носећом оплатом, оквири трупаваздухоплова, уздужнице, рамењаче, преграде, оквири, даблере, упорнице, везе, греде, структура пода, ојачања, постављање оплате, заштита од корозије, крила, репне површине и везе мотора; Технике спајања структуре: закривни спојеви, вијчани спојеви, спајање; Методе површинске заштите: хромирање, галванска заштита, фарбање; Чишћење површине; Симетрија трупа: одржавање симетрије и контрола.</p>	2	2
<p>11.3 Структуре ваздухоплова - авиони</p> <p>11.3.1 Труп (ATA 52/53/56) Конструкција и пресуризационо заптивање; Спој крила, стабилизатора, носач и везе за подвесни терет; Уградња седишта и система за утовар терета; Врата и излази у случају ванредне ситуације: конструкција, механизми, употреба и безбедносни уређаји; Конструкција прозора и ветробранског стакла.</p>	1	2
<p>11.3.2 Крила (ATA 57) Конструкција; Складиштење горива; Везе стајног трапа, носача, командне површине и уређаја за повећање узгона/отпора.</p>	1	2
<p>11.3.3 Стабилизатори (ATA 55) Конструкција; Спој командних површина.</p>	1	2
<p>11.3.4 Командне површине лета (ATA 55/57) Конструкција и спојеви; Уравнотежење - маса и аеродинамика.</p>	1	2

	НИВО	
	A1	B1.1
11.3.5 Гондоле/носачи (ATA 54)	1	2
Гондоле/носачи: - Конструкција, - Противпожарне преграде, - Носачи мотора.	-	-
11.4 Климатизација и пресуризација кабине (ATA 21)		
11.4.1 Довод ваздуха Извори одвода ваздуха укључујући мотор, <i>APU</i> и земаљски уређај.	1	2
11.4.2 Климатизација Системи климатизације; Уређаји за кружење ваздуха и паре; Систем развођења; Систем за контролу протока, температуре и влажности.	1	3
11.4.3 Пресуризација Системи за пресуризацију; Контрола и индикација укључујући контролне и безбедносне вентиле; Контролери притиска у кабини.	1	3
11.4.4 Сигурносни и упозоравајући уређаји Заштитни и упозоравајући уређаји.	1	3
11.5 Системи инструмената/авионика		
11.5.1 Системи инструмената (ATA 31) Пито-статика: висиномер, брзиномер, индикатор вертикалне брзине; Жироскоп: вештачки хоризонт, показивач правца, показивач смера, показивач хоризонталног положаја ваздухоплова, показивач нагиба и клизања, коректор нагиба; Компас: директно читавање, даљинско читавање; Индикатор нападног угла, систем индикације губитка узгона; Пилотска кабина у којој се подаци приказују у дигиталном облику; Остали системи индикације.	1	2
11.5.2 Системи авионике Основе распореда и рада система: - Аутопилот (ATA 22), - Комуникација (ATA 23), - Систем навигације (ATA 34).	1 - - -	1 - - -

	НИВО	
	A1	B1.1
<p>11.6 Електрично напајање (ATA 24) Инсталација и рад батерија; Производња једносмерне струје; Производња наизменичне струје; Производња струје у ванредним ситуацијама; Регулација напона; Расподела енергије; Трансформатори, инвертери, исправљачи; Заштита струјних кола; Спољни/земаљски извори напајања.</p>	1	3
<p>11.7 Опрема и унутрашња опрема кабине (ATA 25) а) Захтеви у погледу опреме у случају ванредне ситуације; Седишта и појасеви.</p>	2	2
<p>б) Нацрт кабине; Распоред опреме у кабини; Инсталација унутрашње опреме у кабини; Кабинска опрема за забаву; Уградња кухиње; Опрема за прихват и чување терета; Авионске степенице</p>	1	1
<p>11.8 Заштита од пожара (ATA 26) а) Детекција дима и пожара и систем за упозорење; Системи за гашење пожара; Испитивања система;</p>	1	3
<p>б) Преносни противпожарни апарати.</p>	1	2
<p>11.9 Команде лета (ATA 27) Примарне команде: крилце, крмиле висине, крмиле правца, спојлер; Контрола уравнотежења ваздухоплова; Контрола активног оптерећења; Уређаји за повећање узгона; Смањење узгона, аеродинамичке кочнице; Управљање системом: ручно, хидраулично, пнеуматско, електрично, електричним командама лета; Вештачки осећај оптерећења на командама лета, пригушивач скретања, контрола у односу на Махов број, граничник кормила правца, осигурачи командних површина; Уравнотежење и подешавање; Систем заштите/упозорења од губитка узгона.</p>	1	3

	НИВО	
	A1	B1.1
<p>11.10 Горивни системи (ATA 28) Приказ система; Резервоари за гориво; Системи довода горива; Испуштање горива у лету, вентилација, дренажање горива; Унакрсно напајање и трансфер горива; Индикација и упозорење; Допуњавање горива и пражњење; Уравнотежење количине горива у систему.</p>	1	3
<p>11.11 Хидраулични погон (ATA 29) Приказ система; Хидраулични флуиди; Хидраулични резервоари и акумулатори; Извор притиска: електрични, механички, пнеуматски; Извор притиска у случају ванредне ситуације; Филтери; Контрола притиска; Расподела снаге; Индикација и систем упозорења; Веза са другим системима.</p>	1	3
<p>11.12 Заштита од леда и кише (ATA 30) Формирање леда, врсте леда и откривање леда; Системи против залеђивања: електрични, топловоздушни и хемијски; Системи за одлеђивање: електрични, топловоздушни, пнеуматски и хемијски; Заштита од кише; Грејање прикључка за допуну и дренажање горива; Системи брисача.</p>	1	3
<p>11.13 Стајни трап (ATA 32) Конструкција, ублажавање удара; Систем за извлачење и увлачење: стандардан и у случају ванредне ситуације; Индикације и упозорење; Точкови, кочнице, систем против блокирања и аутокочење; Гуме; Управљање. Систем сигнализације ваздух - земља.</p>	2	3
<p>11.14 Светла (ATA 33) Спољна: навигација, против судара, слетање, рулање, лед;</p>	2	3

	НИВО	
	A1	B1.1
Унутрашња: кабина, пилотска кабина, пртљажни простор; У случају ванредне ситуације.		
11.15 Кисеоник (ATA 35) Приказ система: пилотска кабина, кабина; Извори, складиште, пуњење и дистрибуција; Регулација довода; Индикације и упозорења.	1	3
11.16 Пнеуматика/вакуум (ATA 36) Распоред система; Извори: мотор/APU (помоћни уређај за напајање), компресори, резервоари, земаљски извори; Пумпе за притисак и вакуум; Контрола притиска; Дистрибуција; Обавештења и упозорења; Повезаност са другим системима.	1	3
11.17 Вода/отпад (ATA 38) Приказ водоводног система, довод, дистрибуција, сервисирање и испуштање; Приказ система тоалета, испирање и сервисирање; Корозија.	2	3
11.18 Уграђени системи за одржавање (ATA 45) Централни рачунари за одржавање; Систем за унос података; Систем електронске библиотеке; Штампање; Надзор структуре (праћење дозвољених оштећења).	1	2
11.19 Интегрисана модулarna авионика (ATA 42) Функције које могу да буду уграђене у модуле Интегрисане модулarne авионике (ИМА), између осталог су: Управљање одводом ваздуха, контрола притиска ваздуха, проветравање и контрола, вентилација и контрола авионике и пилотске кабине, контрола температуре, комуникација у ваздушном саобраћају, рутери авионичке комуникације, управљање електричним оптерећењем, контрола осигурача, електрични систем ВТЕ, управљање горивом, контрола кочења, контрола управљања, извлачење и увлачење стајног трапа, индикација притиска у гумама, индикација притиска уљног амортизера, праћење температуре кочница, итд.	1	2

	НИВО	
	A1	B1.1
<p>Језгро система; мрежне компоненте.</p> <p>11.20 Кабински системи (ATA 44) Јединице и компоненте са забавним садржајима за путнике и комуникацију у ваздухоплову (систем за комуникацију у кабини (CIDS)) и систем комуникације између кабине и станица на земљи (CNS). Ови системи укључују глас, податке, музику и видео преносе. CIDS омогућава везу између пилотске/путничке кабине и кабинског система. Ови системи подржавају размену података између различитих повезаних замењивих јединица (LRU) и обично се њима управља путем панела кабинске посаде (FAP). CNS се обично састоји од сервера који, између осталог, повезује следеће системе:</p> <ul style="list-style-type: none"> - пренос података/радио-комуникације; - језгро кабинског система (CCS); - мултимедијални систем (IFES); - спољни комуникациони систем (ECS); - систем за масовну меморију у кабини (CMMS); - систем надзора кабине (CMS); - остали кабински системи (MCSs). <p>CNS може да служи као основа за следеће функције:</p> <ul style="list-style-type: none"> - приступ извештајима пре поласка/на поласку; - електронску пошту/интранет/приступ интернету; базу података о путницима. <p>11.21 Информациони системи (ATA 46) Јединице и компоненте које садрже средства складиштења, ажурирања и преузимања дигиталних информација које су уобичајено на папиру, микрофилму или микрофишу. Укључују јединице које су намењене функцији складиштења и преузимања информација попут масовног складиштења и управљача електронске библиотеке. Не обухватају јединице ни компоненте које су уграђене у друге сврхе и које се деле са другим системима, попут штампача у пилотској кабини или екрана за општу употребу. Уобичајени примери укључују системе управљања ваздушним саобраћајем и информисањем, као и системе мрежних сервера. Општи информациони систем ваздухоплова; Информациони систем пилотске кабине; Информациони систем о одржавању; Информациони систем путничке кабине; Разни информациони системи.</p>	<p>1</p> <p>-</p> <p>1</p>	<p>2</p> <p>-</p> <p>2</p>

МОДУЛ 11Б. АЕРОДИНАМИКА, СТРУКТУРА И СИСТЕМИ КЛИПНИХ АВИОНА

Напомена 1: овај модул не примењује се на категорију Б3. Релевантни предмети за категорију Б3 дефинисани су у модулу 11Ц.

Напомена 2: обим овог модула одражава технологију авиона у односу на поткатеорије А2 и Б1.2.

	НИВО	
	А2	Б1.2
11.1 Теорија лета		
11.1.1. Аеродинамика авиона и команде лета	1	2
Рад и дејство:	-	-
- контрола по нагибу: крилца и спојлери,		
- контрола по висини: крмила висине, стабилизатори, стабилизатори са променљивим нападним углом и канари,		
- контрола по правцу, граничници кретања команде правца;		
Контрола преко крмила висине и нагиба и крмила правца и висине;		
Уређаји за повећање узгона, прореза, преткрилца, закрилца, крилца-закрилца;		
Уређаји за стварање отпора, спојлери, уређаји за слом узгона, аеродинамичке кочнице;		
Ефекти аеродинамичких преграда, назубљене нападне ивице;		
Контролисање граничног слоја употребом генератора вихорног струјања, уређаја за слом узгона или уређаја на нападној ивици крила;		
Рад и дејство тримера, балансни и антибалансни тримери, серво тримери, опружни тримери, тежинска компензација, нагиб командних површина, аеродинамичне равнотежне површине.		
11.1.2. Лет великим брзинама - није примењиво	-	-
11.2 Структуре ваздухоплова - општи појмови		
а) Захтеви пловидбености за структуралну чврстоћу;	2	2
Класификација структуре, примарна секундарна, и терцијална;		
Поузданост, безбедност, систем толеранције грешака;		
Идентификациони систем зона и станица;		
Напрезање, деформација, савијање, компресија, смицање, увијање, истезање, лучно напрезање, замор;		
Одредбе о дренарању и вентилацији;		
Одредбе о уградњи система;		
Одредбе о заштити од удара грома;		
Метализација ваздухоплова.		
б) Конструкцијске методе за: труп ваздухоплова са носећом оплатом, оквире трупа ваздухоплова, уздужнице, рамењаче, преграде, оквире,	1	2

	НИВО	
	A2	B1.2
<p>даблере, упорнице, везе, греде, структура пода, ојачања, постављање оплате, заштита од корозије, крила, репне површине и везе мотора; Технике спајања структуре: закривни спојеви, вијчани спојеви, спајање; Методe површинске заштите: хромирање, галванска заштита, фарбање; Чишћење површине; Симетрија трупа: одржавање симетрије и контрола.</p>		
<p>11.3 Структуре ваздухоплова - авиони</p>		
<p>11.3.1 Труп (ATA 52/53/56) Конструкција и пресуризационо заптивање; Спој крила, стабилизатора, носач и везе за подвесни терет; Уградња седишта; Врата и излази у случају ванредне ситуације: конструкција и употреба; Конструкција прозора и ветробранског стакла.</p>	1	2
<p>11.3.2 Крила (ATA 57) Конструкција; Складиштење горива; Везе стајног трапа, носача, командне површине и уређаја за повећање узгона/отпора.</p>	1	2
<p>11.3.3 Стабилизатори (ATA 55) Конструкција; Спој командних површина.</p>	1	2
<p>11.3.4 Командне површине лета (ATA 55/57) Конструкција и спојеви; Уравнотежење - маса и аеродинамика.</p>	1	2
<p>11.3.5 Гондоле/носачи (ATA 54) Гондоле/носачи: - Конструкција, - Противпожарне преграде, - Носачи мотора.</p>	1 -	2 -
<p>11.4 Климатизација и пресуризација кабине (ATA 21) Системи климатизације и системи за пресуризацију; Контролери притиска у кабини, заштитни и упозоравајући уређаји. Системи грејања.</p>	1	3
<p>11.5 Системи инструмената/авионика</p>		

	НИВО	
	А2	Б1.2
<p>11.5.1 Системи инструмената (АТА 31) Пито-статика: висиномер, брзиномер, индикатор вертикалне брзине; Жироскоп: вештачки хоризонт, показивач правца, показивач смера, показивач хоризонталног положаја ваздухоплова, показивач нагиба и клизања, коректор нагиба; Компас: директно читавање, даљинско читавање; Индикатор нападног угла, систем индикације губитка узгона; Пилотска кабина у којој се подаци приказују у дигиталном облику; Остали системи индикације.</p>	1	2
<p>11.5.2 Системи авионике Основе распореда и рада система: - Аутопилот (АТА 22), - Комуникација (АТА 23), - Систем навигације (АТА 34).</p>	1 - -	1 - -
<p>11.6 Електрично напајање (АТА 24) Инсталација и рад батерија; Производња једносмерне струје; Регулација напона; Расподела енергије; Заштита струјних кола; Трансформатори, инвертери.</p>	1	3
<p>11.7 Опрема и унутрашња опрема кабине (АТА 25) а) Захтеви у погледу опреме у случају ванредне ситуације; Седишта и појасеви. б) Нацрт кабине; Распоред опреме у кабини; Инсталација унутрашње опреме у кабини; Кабинска опрема за забаву; Уградња кухиње; Опрема за прихват и чување терета; Авионске степенице</p>	2 1	2 1
<p>11.8 Заштита од пожара (АТА 26) а) Детекција дима и пожара и систем за упозорење; Системи за гашење пожара; Испитивања система; б) Преносни противпожарни апарати.</p>	1 1	3 2
<p>11.9 Команде лета (АТА 27) Примарне команде: крилце, елеватори, крмило висине, крмило правца;</p>	1	3

	НИВО	
	А2	Б1.2
<p>Тримери; Уређаји за повећање узгона; Управљање системом: ручно; Осигурачи командних површина; Уравнотежење и подешавање; Систем упозорења од губитка узгона.</p>		
<p>11.10 Горивни системи (АТА 28) Приказ система; Резервоари за гориво; Системи довода горива; Унакрсно напајање и трансфер горива; Индикација и упозорење; Допуњавање горива и пражњење.</p>	1	3
<p>11.11 Хидраулични погон (АТА 29) Приказ система; Хидраулични флуиди; Хидраулични резервоари и акумулатори; Извор притиска: електрични, механички; Филтери; Контрола притиска; Расподела снаге; Индикација и систем упозорења.</p>	1	3
<p>11.12 Заштита од леда и кише (АТА 30) Формирање леда, врсте леда и откривање леда; Системи за одлеђивање: електрични, топловоздушни, пнеуматски, хемијски; Грејање прикључка за допуну и дренажање горива; Системи брисача.</p>	1	3
<p>11.13 Стајни трап (АТА 32) Конструкција, ублажавање удара; Систем за извлачење и увлачење: стандардан и у случају ванредне ситуације; Индикације и упозорење; Точкови, кочнице, систем против блокирања и аутокочење; Гуме; Управљање. Систем сигнализације ваздух-земља.</p>	2	3
<p>11.14 Светла (АТА 33)</p>	2	3

	НИВО	
	А2	Б1.2
<p>Спољна: навигација, против судара, слетање, рулање, лед; Унутрашња: кабина, пилотска кабина, пртљажни простор; У случају ванредне ситуације.</p>		
<p>11.15 Кисеоник (АТА 35) Приказ система: пилотска кабина, кабина; Извори, складиште, пуњење и дистрибуција; Регулација довода; Индикације и упозорења.</p>	1	3
<p>11.6 Пнеуматика/вакуум (АТА 36) Распоред система; Извори: мотор/АРУ, компресори, резервоари, земаљски извори; Пумпе за притисак и вакуум; Контрола притиска; Дистрибуција; Обавештења и упозорења; Повезаност са другим системима.</p>	1	3
<p>11.17 Вода/отпад (АТА 38) Приказ водоводног система, довод, дистрибуција, сервисирање и испуштање; Приказ система тоалета, испирање и сервисирање; Корозија.</p>	2	3

МОДУЛ 11Ц. АЕРОДИНАМИКА, СТРУКТУРА И СИСТЕМИ КЛИПНИХ АВИОНА
Напомена: обим овог модула одражава технологију авиона која одговара категорији Б3.

	НИВО
	Б3
<p>11.1 Теорија лета Аеродинамика авиона и команде лета Рад и дејство: - контрола по нагибу: крилца, - контрола по висини: крмила висине, стабилизатори, стабилизатори са променљивим нападним углом и канари, - контрола по правцу, граничници кретања команде правца; Контрола преко крмила висине и нагиба и крмила правца и висине;</p>	1 -

	НИВО
	БЗ
<p>Уређаји за повећање узгона, прореза, преткрилца, закрилца, крилца-закрилца;</p> <p>Уређаји за стварање отпора, уређаји за слом узгона, аеродинамичке кочнице;</p> <p>Ефекти аеродинамичких преграда, назубљене нападне ивице;</p> <p>Контролисање граничног слоја употребом генератора вихорног струјања, уређаји за слом узгона или уређаји на нападној ивици крила;</p> <p>Рад и дејство тримера, балансни и антибалансни тримери, серво тримери, опружни тримери, тежинска компензација, нагиб командних површина, аеродинамичне равнотежне површине.</p>	
<p>11.2 Структуре ваздухоплова - општи појмови</p> <p>а) Захтеви пловидбености за структуралну чврстоћу;</p> <p>Класификација структуре, примарна секундарна, и терцијална;</p> <p>Поузданост, безбедност, систем толеранције грешака;</p> <p>Идентификациони систем зона и станица;</p> <p>Напрезање, деформација, савијање, компресија, смицање, увијање, истезање, лучно напрезање, замор;</p> <p>Одредбе о дренарању и вентилацији;</p> <p>Одредбе о уградњи система;</p> <p>Одредбе о заштити од удара грома;</p> <p>Метализација ваздухоплова;</p>	2
<p>б) Конструкцијске методе за: труп ваздухоплова са носећом оплатом, оквире трупа ваздухоплова, уздужнице, рамењаче, преграде, оквире, даблере, упорнице, везе, греде, структура пода, ојачања, постављање оплате, заштита од корозије, крила, репне површине и везе мотора;</p> <p>Технике спајања структуре: закивни спојеви, вијчани спојеви, спајање;</p> <p>Методе површинске заштите: хромирање, галванска заштита, фарбање;</p> <p>Чишћење површине;</p> <p>Симетрија трупа: одржавање симетрије и контрола.</p>	2
<p>11.3 Структуре ваздухоплова – авиони</p>	
<p>11.3.1 Труп (АТА 52/53/56)</p> <p>Конструкција;</p> <p>Спој крила, стабилизатора, носач и везе за подвесни терет;</p> <p>Уградња седишта;</p> <p>Врата и излази у случају ванредне ситуације: конструкција и употреба;</p> <p>Конструкција прозора и ветробранског стакла.</p>	1
<p>11.3.2 Крила (АТА 57)</p> <p>Конструкција;</p> <p>Складиштење горива;</p>	1

	НИВО
	БЗ
Везе стајног трапа, носача, командне површине и уређаја за повећање узгона/отпора.	
11.3.3 Стабилизатори (ATA 55) Конструкција; Спој командних површина.	1
11.3.4 Командне површине лета (ATA 55/57) Конструкција и спојеви; Уравнотежење - маса и аеродинамика.	1
11.3.5 Гондоле/носачи (ATA 54) Гондоле/носачи: - Конструкција, - Противпожарне преграде, - Носачи мотора.	1
11.4 Климатизација (ATA 21) Системи вентилације и грејања	1
11.5 Системи инструмената/авионика	
11.5.1 Системи инструмената (ATA 31) Пито-статика: висиномер, брзиномер, индикатор вертикалне брзине; Жироскоп: вештачки хоризонт, показивач правца, показивач смера, показивач хоризонталног положаја ваздухоплова, показивач нагиба и клизања, коректор нагиба; Компас: директно читавање, даљинско читавање; Индикатор нападног угла, систем индикације губитка узгона; Пилотска кабина у којој се подаци приказују у дигиталном облику; Остали системи индикације.	1
11.5.2 Системи авионике Основе распореда и рада система: - Аутопилот (ATA 22), - Комуникација (ATA 23), - Систем навигације (ATA 34).	1 -
11.6 Електрично напајање (ATA 24) Инсталација и рад батерија; Производња једносмерне струје; Регулација напона; Расподела енергије;	2

	НИВО
	БЗ
<p>Заштита струјних кола; Трансформатори, инвертери.</p>	
<p>11.7 Опрема и унутрашња опрема кабине (АТА 25) Захтеви у погледу опреме у случају ванредне ситуације; Седишта и појасеви.</p>	2
<p>11.8 Заштита од пожара (АТА 26) Преносни противпожарни апарати.</p>	2
<p>11.9 Команде лета (АТА 27) Примарне команде: крилце, крмило висине, крмило правца; Тримери; Уређаји за повећање узгона; Управљање системом: ручно; Осигурачи командних површина; Уравнотежење и подешавање; Систем упозорења од губитка узгона.</p>	3
<p>11.10 Горивни системи (АТА 28) Приказ система; Резервоари за гориво; Системи довода горива; Унакрсно напајање и трансфер горива; Индикација и упозорење; Допуњавање горива и пражњење.</p>	2
<p>11.11 Хидраулични погон (АТА 29) Приказ система; Хидраулични флуиди; Хидраулични резервоари и акумулатори; Извор притиска: електрични, механички; Филтери; Контрола притиска; Расподела снаге; Индикација и систем упозорења.</p>	2
<p>11.12 Заштита од леда и кише (АТА 30) Формирање леда, врсте леда и откривање леда; Системи за одлеђивање: електрични, топловоздушни, пнеуматски и хемијски; Грејање прикључка за допуну и дренажање горива; Системи брисача.</p>	1

	НИВО	
	БЗ	
<p>11.13 Стајни трап (АТА 32) Конструкција, ублажавање удара; Систем за извлачење и увлачење: стандардан и у случају ванредне ситуације; Индикације и упозорење; Точкови, кочнице, систем против блокирања и аутокочење; Гуме; Управљање.</p>	2	
<p>11.14 Светла (АТА 33) Спољна: навигација, против судара, слетање, рулање, лед; Унутрашња: кабина, пилотска кабина, пртљажни простор; У случају ванредне ситуације.</p>	2	
<p>11.15 Кисеоник (АТА 35) Приказ система: пилотска кабина, кабина; Извори, складиште, пуњење и дистрибуција; Регулација довода; Индикације и упозорења.</p>	2	
<p>11.16 Пнеуматика/вакуум (АТА 36) Приказ система; Извори: мотор/АРУ, компресори, резервоари, земаљски уређаји; Пумпе за генерисање притиска и вакуумске пумпе Контрола притиска; Дистрибуција; Индикације и упозорења; Веза са осталим системима.</p>	2	

МОДУЛ 12. АЕРОДИНАМИКА, СТРУКТУРЕ И СИСТЕМИ ХЕЛИКОПТЕРА

	НИВО	
	А3 А4	Б1.3 Б1.4
<p>12.1 Теорија летења - аеродинамика ротора Терминологија; Ефекти жirosкопске прецесије; Реакција обртног момента и контрола правца; Асиметрија узгона, губитак узгона на краку ротора; Тенденција транслације и њена корекција; Кориолисов ефекат и компензација;</p>	1	2

	НИВО	
	A3 A4	B1.3 B1.4
<p>Стање кружних вихора, контрола снаге, претерано повећање нападног угла; Ауторотација; Утицај земље.</p>		
<p>12.2 Системи команде лета Циклична команда; Колективна команда; Нагибна плоча; Контрола правца: контрола смањења обртног момента, репни ротор, ваздух који се одводи (са компресора); Глава главног ротора: конструкција и радне функције; Стабилизатори кракова: функција и конструкција; Кракови ротора: конструкција и начин везе кракова главног и репног ротора; Контрола уравнотежења: фиксни и флексибилни стабилизатори; Управљање системом: ручни, хидраулични, електрични и систем електричних команди лета; Вештачки осећај оптерећења; Балансирање и подешавање.</p>	2	3
<p>12.3 Тракирање кракова и анализа вибрација Подешавање ротора; Тракирање главног и репног ротора; Статичко и динамичко балансирање; Врсте вибрација, начини редуковања вибрација; Резонанција тла.</p>	1	3
<p>12.4 Пренос снаге Мењачке кутије, главни и репни ротор; Спојнице, слободне обртне јединице и кочнице ротора. Погонска осовина репног ротора, флексибилне спојнице, лежајеви, пригушивачи вибрација и кућишта лежајева.</p>	1	3
<p>12.5 Структуре ваздухоплова а) Захтеви пловидбености за структуралну чврстоћу; Структурна класификација, примарна секундарна, и терцијална; Поузданост, безбедност, систем толеранције грешака; Идентификациони систем зона и станица; Напрезање, деформација, савијање, компресија, смицање, увијање, истезање, лучно напрезање, замор; Одредбе о дренажу и вентилацији; Одредбе о уградњи система;</p>	2	2

	НИВО	
	A3 A4	B1.3 B1.4
<p>Одредбе о заштити од удара грома;</p> <p>б) Конструкцијске методе за: труп ваздухоплова са носећом оплатом, оквири трупа ваздухоплова, уздужнице, рамењаче, преграде, оквири, даблере, упорнице, везе, греде, структура пода, ојачања, постављање оплате, заштита од корозије;</p> <p>Носач, стабилизатор и везе за подвесни терет;</p> <p>Уградња седишта;</p> <p>Врата: конструкција, механизми, употреба и безбедносни уређаји;</p> <p>Конструкција прозора и ветробранског стакла.</p> <p>Складиштење горива;</p> <p>Противпожарне преграде,</p> <p>Носачи мотора.</p> <p>Технике спајања структуре: закивни спојеви, вијчани спојеви, спајање;</p> <p>Методе површинске заштите: хромирање, галванска заштита, фарбање;</p> <p>Чишћење површине.</p> <p>Симетрија трупа: одржавање симетрије и контрола.</p>	1	2
12.6 Климатизација (ATA 21)		
12.6.1 Довод ваздуха Извори одвода ваздуха укључујући мотор и земаљски уређај.	1	2
12.6.2 Климатизација Системи климатизације; Систем развођења; Систем за контролу протока и температуре; Заштитни и упозоравајући уређаји.	1	3
12.7 Системи инструмената/авионика		
12.7.1 Системи инструмената (ATA 31) Пито-статика: висиномер, брзиномер, индикатор вертикалне брзине; Жироскоп: вештачки хоризонт, показивач правца, показивач смера, показивач хоризонталног положаја ваздухоплова, показивач нагиба и клизања, коректор нагиба; Компас: директно читавање, даљинско читавање; Системи за индикацију вибрација - <i>HUMS</i> ; Пилотска кабина у којој се подаци приказују у дигиталном облику; Остали системи индикације.	1	2
12.7.2 Системи авионике Основе распореда и рада система:	1	1

	НИВО	
	А3 А4	Б1.3 Б1.4
<p>Аутопилот (АТА 22); Комуникација (АТА 23); Системи навигације (АТА 34).</p>		
<p>12.8 Електрично напајање (АТА 24) Инсталација и рад батерија; Производња једносмерне струје, производња наизменичне струје; Производња струје у ванредним ситуацијама; Регулација напона, заштита струјних кола. Расподела енергије; Трансформатори, инвертери, исправљачи; Спољни/земаљски извори напајања.</p>	1	3
<p>12.9 Опрема и унутрашња опрема кабине (АТА 25) а) Захтеви у погледу опреме у случају ванредне ситуације; Седишта и појасеви. Системи за подизање;</p>	2	2
<p>б) Системи за плутање у случају ванредне ситуације; Нацрт кабине, смештање терета; Распоред опреме у кабини; Уградња унутрашње опреме у кабини.</p>	1	1
<p>12.10 Заштита од пожара (АТА 26) Детекција дима и пожара и системи за упозорење; Системи за гашење пожара; Испитивања система.</p>	1	3
<p>12.11 Горивни системи (АТА 28) Приказ система; Резервоари за гориво; Системи довода горива; Испуштање горива у лету, вентилација, дренажање горива; Унакрсно напајање и трансфер горива; Индикација и упозорење; Допуњавање горива и пражњење.</p>	1	3
<p>12.12 Хидраулични погон (АТА 29) Приказ система; Хидраулични флуиди; Хидраулични резервоари и акумулатори; Извор притиска: електрични, механички, пнеуматски; Извор притиска у случају ванредне ситуације; Филтери;</p>	1	3

	НИВО	
	A3 A4	B1.3 B1.4
<p>Контрола притиска; Расподела снаге; Индикација и систем упозорења; Веза с другим системима.</p>		
<p>12.13 Заштита од леда и кише (ATA 30) Формирање леда, врсте леда и откривање леда; Системи против залеђивања и за одлеђивање: електрични, топловоздушни и хемијски; Заштита од кише; Грејање прикључка за допуну и дренажање горива; Систем брисача.</p>	1	3
<p>12.14 Стајни трап (ATA 32) Конструкција, ублажавање удара; Систем за извлачење и увлачење: стандардан и у случају ванредне ситуације; Индикације и упозорење; Точкови, гуме, кочнице; Управљање. Систем сигнализације ваздух - земља; Скије, пловци.</p>	2	3
<p>12.15 Светла (ATA 33) Спољна: навигација, слетање, рулање, лед; Унутрашња: кабина, пилотска кабина, пртљажни простор; У случају ванредне ситуације.</p>	2	3
<p>12.16 Пнеуматик/вакуум (ATA 36) Распоред система; Извори: мотор/APU, компресори, резервоари, земаљски извори Пумпе за притисак и вакуум; Контрола притиска; Дистрибуција; Обавештења и упозорења; Веза са осталим системима.</p>	1	3
<p>12.17 Интегрисана модулarna авионика (ATA 42) Функције које могу бити уграђене у модуле Интегрисане модулarne авионике (ИМА), између осталог су: Управљање одводом ваздуха, контрола притиска ваздуха, проветравање и контрола, вентилација и контрола авионике и пилотске кабине, контрола температуре, комуникација у ваздушном саобраћају, рутери</p>	1	2

	НИВО	
	A3 A4	B1.3 B1.4
<p>авионичке комуникације, управљање електричним оптерећењем, контрола осигурача, електрични систем <i>VITE</i>, управљање горивом, контрола кочења, контрола управљања, извлачење и увлачење стајног трапа, индикација притиска у гумама, индикација притиска уљног амортизера, праћење температуре кочница, итд.</p> <p>Језгро система; Мрежне компоненте.</p>		
<p>12.18 Уграђени системи за одржавање (<i>ATA 45</i>) Централни рачунари за одржавање; Систем за унос података; Систем електронске библиотеке; Штампање; Надзор структуре (надзор дозвољених оштећења).</p>	1	2
<p>12.19 Информациони системи (<i>ATA 46</i>) Јединице и компоненте које садрже средства складиштења, ажурирања и преузимања дигиталних информација које су уобичајено на папиру, микрофилму или микрофишу. Обухватају јединице које су намењене функцији складиштења и преузимања информација попут масовног складиштења и управљача електронске библиотеке. Не обухватају јединице ни компоненте које су уграђене у друге сврхе и које се деле са другим системима, попут штампача у пилотској кабини или екрана за општу употребу. Уобичајени примери обухватају системе управљања ваздушним саобраћајем и информисањем, као и системе мрежних сервера. Општи информациони систем ваздухоплова; Информациони систем пилотске кабине; Информациони систем о одржавању; Информациони систем путничке кабине; Разни информациони системи.</p>	1	2

МОДУЛ 13 - АЕРОДИНАМИКА ВАЗДУХОПЛОВА, СТРУКТУРА И СИСТЕМИ

	НИВО
	B2 B2Л
<p>13.1 Теорија летења а) Аеродинамика авиона и команде лета Рад и дејство:</p>	1

	НИВО
	Б2 Б2Л
<p>- контрола по нагибу: крилца и спојлери; - контрола по висини: крмила висине, стабилизатори, стабилизатори са променљивим нападним углом и канари; и - контрола по правцу: граничници кретања команде правца; Контрола преко крмила висине и нагиба и крмила правца и висине; Уређаји за повећавање узгона: прорези, преткрилца, закрилца; Уређаји за стварање отпора: спојлери, уређаји за слом узгона, аеродинамичне кочнице; и Рад и дејство тримера, серво-тримера и нагиб командне површине.</p>	
<p>б) Лет на великим брзинама Брзина звука, подзвучни лет, транссонични лет, надзвучни лет; Махов број, критични Махов број.</p>	1
<p>ц) Аеродинамика хеликоптера Терминологија; Рад и утицај команди циклика, колектива и контроле уравнотежења обртног момента.</p>	1
<p>13.2 Структура - општи појмови Основе система структуре</p>	1
Идентификациони систем зона и станица	2
Електрично повезивање	2
Одредбе о заштити од удара грома.	2
<p>13.3 Аутопилот (АТА 22) а) Основе команди аутоматског летења, укључујући начела рада и важећу терминологију; Обрада командног сигнала; Режими рада: контрола по нагибу, висини и правцу; Пригушивачи скретања; Систем за повећање стабилности код хеликоптера; Аутоматска контрола равнотеже; Интерфејс за навигацијску помоћ аутопилота;</p>	3
<p>б) Системи аутоматске контроле потиска мотора; Системи аутоматског слетања: начела и категорије, врсте операција, прилаз, раван понирања, слетање, прекид слетања, систем праћења и стање квара.</p>	3
<p>13.4 Комуникација/навигација (АТА 23/34) а) Основе ширења радио таласа, антене, преносне линије, комуникација, пријемник и предајник; Принципи рада следећих система: - комуникација на врло високој фреквенцији (VHF); - Комуникација на високој фреквенцији (HF); - Аудио;</p>	3

	НИВО
	Б2 Б2Л
<ul style="list-style-type: none"> - Одашиљач сигнала за случај ванредне ситуације (<i>ELT</i>); - Уређај за снимање звука у пилотској кабини (<i>CVR</i>); - Високо фреквентни вишесмерни радио предајник (<i>VOR</i>); - Радиоконпас (<i>ADF</i>); - Систем за инструментално слетање (<i>ILS</i>); - Системи за усмеравање лета (<i>FDS</i>), опрема за одређивање удаљености (<i>DME</i>); - Навигација, <i>RNAV</i> системи; - Систем управљања летом (<i>FMS</i>), - Глобални позициони системи (<i>GPS</i>), Глобални навигациони сателитски системи (<i>GNSS</i>); - Веза за пренос података (<i>Data link</i>). <p>б)</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>ATC</i> транспондер контроле ваздушног саобраћаја, секундарни радар за надзор; - Систем упозорења о саобраћају и избегавање судара (<i>TCAS</i>); - метеоролошки радар; - радио висиномер; - Аутоматски зависни надзор - емитовање (<i>ADS-B</i>). <p>ц)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Микроталасни систем за слетање (<i>MLS</i>); - Навигација врло ниском фреквенцијом и хиперболичка навигација (<i>VLFOmega</i>); - Доплер навигација; - Инерцијални навигациони систем (<i>INS</i>); - <i>ARINC (Aircraft Radio Incorporated)</i> комуникација и извештавање. <p>13.5 Електрично напајање (<i>ATA 24</i>)</p> <p>Инсталација и рад батерија;</p> <p>Производња једносмерне струје;</p> <p>Производња наизменичне струје;</p> <p>Производња струје у ванредним ситуацијама;</p> <p>Регулација напона;</p> <p>Дистрибуција снаге;</p> <p>Инвертори, трансформатори, исправљачи;</p> <p>Заштита струјног кола;</p> <p>Спољни/земаљски извори напајања.</p> <p>13.6 Опрема и унутрашња опрема кабине (<i>ATA 25</i>)</p> <p>Захтеви за електронску опрему за хитне случајеве;</p> <p>Опрема за забаву у путничкој кабини.</p> <p>13.7 Команде лета (<i>ATA 27</i>)</p>	<p>3</p> <p>3</p> <p>3</p> <p>3</p>

	НИВО
	Б2 Б2Л
<p>а) Примарне команде: крилце, крмилу висине, крмилу правца, спојлер; Контрола у равнотежења ваздухоплова; Контрола активног оптерећења; Уређаји за повећање узгона; Смањивање узгона, аеродинамичне кочнице; Управљање системом: ручно, хидраулично, пнеуматско; Вештачки осећај оптерећења на командама лета, пригушивач скретања, контрола у односу на Махов број, граничник крмила правца, осигурачи командних површина од удара ветра; Системи заштите од губитка узгона.</p>	2
<p>б) Управљање системом: управљање електричним командама лета (<i>fly-by-wire</i>).</p>	3
<p>13.8 Инструменти (<i>АТА 31</i>) Класификација; Атмосфера; Терминологија; Уређаји за мерење притиска и системи; Питот статички системи; Висиномери; Индикатори вертикалне брзине; Брзиномери; Махметри; Системи за обавештавање/упозоравање о висини лета; Рачунари за податке о лету; Пнеуматски системи инструмената; Уређај за директно читавање притиска и температуре; Системи индикације температуре; Системи индикације количине горива; Принципи рада жироскопа; Вештачки хоризонти; Индикатори клизања; Жироскопи правца; Системи упозорења о приближавању земљи (<i>GPWS</i>); Компасни системи; Системи за снимање података о лету (<i>FDRS</i>); Системи електронских инструмената лета (<i>EFIS</i>); Систем за упозорење, укључујући главне системе упозорења и централизоване панеле за упозорење; Системи упозорења о губитка узгона и индикација нападног угла; Мерење вибрација и индикација; Пилотска кабина у којој се подаци приказују у дигиталном облику.</p>	3

	НИВО
	Б2 Б2Л
<p>13.9 Светла (<i>ATA 33</i>) Спољна светла: навигација, слетање, таксирање, лед; Унутрашња светла: путничка кабина, пилотска кабина, теретни простор; За случај опасности.</p>	3
<p>13.10 Системи за одржавање на ваздухоплову (<i>ATA 45</i>) Централни рачунари за одржавање; Систем за уношење података; Систем електронске библиотеке; Систем штампања; Систем праћења структуре (праћење дозвољених оштећења).</p>	3
<p>13.11 Климатизација и пресуризација кабине (<i>ATA 21</i>)</p>	
<p>13.11.1 Довод ваздуха Извори довода ваздуха, укључујући мотор, помоћни извор снаге <i>APU</i> и земаљски уређај;</p>	2
<p>13.11.2 Климатизација Системи климатизације; Уређаји за кружење ваздуха и паре; Дистрибуциони системи; Систем за контролу протока, температуре и влажности ваздуха.</p>	2 3 1 3
<p>13.11.3 Пресуризација Систем за пресуризацију; Контрола и индикација, укључујући контролне и сигурносне вентиле; Уређај за регулисање притиска у кабинџ</p>	3
<p>13.11.4 Сигурносни уређаји и уређаји за упозоравање Уређаји за заштиту и упозорење</p>	3
<p>13.12 Заштита од пожара (<i>ATA 26</i>)</p>	
<p>а) Детекција дима и пожара и системи за упозоравање; Системи за гашење пожара; Провере система.</p>	3
<p>б) Преносиви противпожарни апарати.</p>	1
<p>13.13 Горивни системи (<i>ATA 28</i>)</p>	
<p>Распоред система;</p>	1
<p>Резервоари за гориво;</p>	1
<p>Системи довода горива;</p>	1
<p>Испуштање горива у лету, вентилација и дренажање;</p>	1

	НИВО
	Б2 Б2Л
Унакрсно напајање и трансфер горива;	2
Индикације и упозорења;	3
Допуњавање горива и пражњење;	2
Уравнотежење количине горива у систему.	3
13.14 Хидраулични погон (АТА 29)	
Распоред система;	1
Хидраулични флуиди;	1
Хидраулични резервоари и акумулатори;	1
Извор притиска: електрични, механички, пнеуматски;	3
Извор притиска за хитне случајеве;	3
Филтери	1
Контрола притиска;	3
Дистрибуција снаге;	1
Индикација и систем упозорења;	3
Повезаност са осталим системима.	3
3.15 Заштита од леда и кише (АТА 30)	
Формирање, класификација и откривање леда;	2
Системи против залеђивања: електрични, топловоздушни и хемијски;	2
Системи за одлеђивање: електрични, топловоздушни, пнеуматски, хемијски;	3
Заштита од кише;	1
Грејање прикључка за допуну и дренаже горива;	3
Системи брисача.	1
13.16 Стајни трап (АТА 32)	
Конструкција, ублажавање удара;	1
Системи за извлачење и увлачење: стандардни и у случају опасности;	3
Индикације и упозорења;	3
Точкови, кочнице, систем против блокирања и аутокочење;	3
Гуме;	1
Управљање;	3
Систем сигнализације ваздух-земља.	3
13.17 Кисеоник (АТА 35)	
Распоред система: пилотска кабина, путничка кабина;	3
Извори, складиштење, пуњење и дистрибуција;	3
Регулисање довода;	3
Индикације и упозорења;	3
13.18 Пнеуматика/вакуум (АТА 36)	
Распоред система;	2

	НИВО
	Б2 Б2Л
Извори: мотор, помоћни уређај за напајање (<i>APU</i>), компресори, резервоари, земаљски уређаји;	2
Контрола притиска;	3
Дистрибуција;	1
Индикације и упозорења;	3
Повезаност са осталим системима.	3
13.19 Вода/отпад (<i>ATA 38</i>)	2
Приказ водоводног система, довод, дистрибуција, сервисирање и испуштање;	
Приказ система тоалета, испирање и сервисирање.	
13.20 Интегрисана модулarna авионика (<i>IMA</i>) (<i>ATA 42</i>)	3
Језгро система;	
Мрежне компоненте.	
Напомена: Функције које су обично уграђене у <i>IMA</i> модуле су, између осталог:	
- управљање одводом ваздуха;	
- контрола притиска ваздуха;	
- проветравање и контрола;	
- контрола вентилације авионике и пилотске кабине, контрола температуре;	
- комуникација у вадушном саобраћају;	
- рутери авионичке комуникације;	
- управљање електричним оптерећењем;	
- контрола осигурача;	
- електрични систем уграђене испитне опреме (<i>Built-In Test Equipment, BITE</i>);	
- управљање горивом;	
- контрола кочења;	
- контрола управљања;	
- извлачење и увлачење стајног трапа;	
- индикација притиска у гумама;	
- индикација притиска уљног амортизера;	
- праћење температуре кочница.	
13.21 Системи кабина (<i>ATA 44</i>)	3
Јединице и компоненте са забавним садржајима за путнике и комуникацију у ваздухоплову (систем за комуникацију у кабини (<i>CIDS</i>)) и систем комуникације између кабине и станица на земљи (мрежна услуга у кабини (<i>CNS</i>)). Они укључују глас, податке, музику и видео преносе.	
<i>CIDS</i> омогућава везу између пилотске/кабинске посаде и кабинских система.	
Ови системи подржавају размену података између различитих повезаних замењивих јединица (<i>LRUs</i>) и обично се њима управља путем панела кабинске посаде (<i>FAP</i>). <i>CNS</i> се обично састоји од сервера који повезује, између осталог, следеће системе:	

	НИВО
	Б2 Б2Л
<ul style="list-style-type: none"> - пренос података/радио комуникације; - језгро кабинског система (<i>CCS</i>); - мултимедијални систем (<i>IFES</i>); - спољни комуникациони систем (<i>ECS</i>); - систем за масовну меморију у кабини (<i>CMMS</i>); - систем надзора кабине (<i>CMS</i>); - остали кабински системи (<i>MCSs</i>). <p><i>CNS</i> може да служи као основа за следеће функције:</p> <ul style="list-style-type: none"> - приступ извештајима пре поласка/на поласку; - е-пошту/интранет/приступ интернету; - база података о путницима. <p>13.22 Информациони системи (<i>ATA 46</i>)</p> <p>Јединице и компоненте које омогућавају складиштење, ажурирање и преузимање дигиталних информација које се обично достављају у папирном облику, микрофилму или микрофишу. Ту спадају јединице које су намењене функцији складиштења и претраживања података, као што су електронска библиотека масовног складиштења и управљања електронском библиотеком, али не укључују јединице или компоненте уграђене за друге употребе и дељене са другим системима, као што су штампач у пилотској кабини или дисплеј за општу употребу.</p> <p>Типични примери укључују:</p> <ul style="list-style-type: none"> - системе за ваздушни саобраћај и информације и мрежне сервере. - општи информациони систем ваздухоплова; - информациони систем пилотске кабине; - информациони систем о одржавању; - информациони систем путничке кабине; - остали информациони системи. 	3

МОДУЛ 14. ПОГОН

	НИВО
	Б2 Б2Л
14.1 Турбински мотори	
а) Структурни склоп и рад турбомлазних, турбовентилаторских, турбовратилних и турбоелисних мотора;	1
б) Електронска контрола мотора и система мерача протока горива (<i>FADEC</i>).	2
14.2 Системи индикације мотора	2

<p>Системи температуре издувних гасова/температуре турбинске међуфазе; Брзина мотора; Индикација потиска мотора: степен пораста притиска у мотору (<i>EPR</i>), системи мерења излазног притиска турбине мотора или притиска млазника; Притисак и температура уља; Притисак, температура и проток горива; Притисак пуњења мотора; Обртни момент мотора; Брзина елисе.</p> <p>14.3 Системи за покретање и паљење Рад система за покретање мотора и његових компоненти; Системи и компоненте за паљење; Безбедносни захтеви у погледу одржавања;</p>	2
---	---

МОДУЛ 15. МОТОР СА ГАСНОМ ТУРБИНОМ

	НИВО	
	А	Б1
<p>15.1 Основе Потенцијална енергија, кинетичка енергија, Њутнови закони кретања, Брајтонов циклус; Веза између силе, рада, снаге, енергије, брзине, убрзања; Структурни склоп и рад турбомлазних, турбовентилаторских, турбовратилних, турбоелисних мотора.</p>	1	2
<p>15.2 Перформансе мотора Максимални потисак, ефективни потисак, потисак пригушене млазнице, дистрибуција потиска, резултантни потисак, потисак коњске снаге, еквивалентна коњска снага на осовини, специфична потрошња горива; Ефикасност мотора; Степен двострујности и степен пораста притиска у мотору; Притисак, температура и брзина протока гаса; Режими мотора, статички потисак, утицај брзине, висине и топле климе, равномерни режим, ограничења.</p>	-	2
<p>15.3 Уводник Доводни водови компресора Дејства разних конфигурација уводника; Заштита од леда.</p>	2	2
<p>15.4 Компресори Аксијални и центрифугални типови; Структурна својства и принципи рада и примене;</p>	1	2

	НИВО	
	А	Б1
<p>Балансирање вентилатора; Рад Узроци и последице одвајања струјница од лопатица компресора и пумпања компресора; Методe контролисања протока ваздуха: вентили за одвод, променљиве спроводне лопатице уводника, променљиве лопатице статора, ротирајуће лопатице статора; Степен компресора.</p>		
<p>15.5 Комора сагоревања Структурна својства и начела рада.</p>	1	2
<p>15.6 Турбинска секција Рад и карактеристике различитих типова лопатица турбине; Спајање лопатица са диском; Спроводне лопатице у млазнику; Узроци и последице напрезања и пузања лопатица турбине.</p>	2	2
<p>15.7 Издувник Структурна својства и принципи рада; Млазнице конвергентне, дивергентне и променљиве површине; Смањење буке мотора; Скретачи млаза потиска.</p>	1	2
<p>15.8 Лежајеви и заптивке Структурна својства и принципи рада.</p>	-	2
<p>15.9 Мазива и горива Својства и спецификације; Адитиви за горива; Безбедносне мере.</p>	1	2
<p>15.10 Системи за подмазивање Рад/приказ система и компоненте.</p>	1	2
<p>15.11 Горивни системи Рад контроле мотора и система мерача протока горива обухватајући електронску контролу мотора (<i>FADEC</i>); Приказ система и компоненте.</p>	1	2
<p>15.12 Системи за ваздух Рад система расподеле ваздуха у мотору и система контроле заштите од</p>	1	2

	НИВО	
	А	Б1
залеђивања, обухватајући унутрашњи расхладни систем, заптивање и спољне операције везане за ваздух.		
15.13 Системи за покретање и паљење Рад система за покретање мотора и његових компоненти; Системи и компоненте за паљење; Безбедносни захтеви у погледу одржавања;	1	2
15.14 Системи индикације мотора Температура издувних гасова/температура турбинске међуфазе; Индикација потиска мотора: степен пораста притиска у мотору (<i>EPR</i>), системи мерења излазног притиска турбине мотора или притиска млазника; Притисак и температура уља; Притисак и проток горива; Брзина мотора; Индикација и мерење вибрација; Обртни момент; Снага.	1	2
15.15 Системи за повећање снаге Рад и примене; Убризгавање воде, вода-метанол; Системи за допунско сагоревање.	-	1
15.16 Турбоелисни мотори Гасна/слободна турбина и турбина са зупчастом везом; Редуктори; Интегрисана контрола мотора и елисе; Уређаји за заштиту од прекорачења брзине.	1	2
15.17 Турбо-вратилни мотори Распореди, погонски системи, редуктори, спојнице, контролни системи.	1	2
15.18 Помоћни уређаји за напајање (<i>APU</i>) Сврха, рад, системи заштите.	1	2
15.19 Уградња погонске групе Конфигурација противпожарних зидова, облога мотора, акустичних панела, окова мотора, антивибрацијских окова, црева, цеви, довода, конектора, ожичења, контролних каблова и полуга, окова за дизање, дренажних отвора.	1	2

	НИВО	
	А	Б1
15.20 Системи заштите од пожара Рад система за откривање и гашење.	1	2
15.21 Праћење параметара мотора и рад на земљи Процедуре за покретање и пробу мотора на земљи; Тумачење излазне снаге и осталих параметара мотора; Праћење рада мотора (обухватајући анализу уља, вибрације и преглед бороскопом); Преглед мотора и компоненти према критеријумима, одступањима и подацима које је прецизирао произвођач мотора; Прање/чишћење компресора; Оштећење ударом страног тела.	1	3
15.22 Складиштење и конзервирање мотора Конзервирање и деконзервирање мотора и компонената/система.	-	2

МОДУЛ 16. КЛИПНИ МОТОР

	НИВО		
	А	Б1	Б3
16.1 Основе Механичка, топлотна и запреминска ефикасност; Радни циклуси - двотактни, четвортактни, Ото и Дизел; Радна запремина и степен компресије; Конфигурација мотора и редослед паљења.	1	2	2
16.2 Перформансе мотора Прорачун и мерење снаге; Фактори који утичу на снагу мотора; Смеша/осиромашење смеше, претпаљење.	1	2	2
16.3 Конструкција мотора Кућиште мотора, радилица, брегаста осовина, корита мотора; Редуктор за погон агрегата; Склопови цилиндра и клипа; Клипњаче, усисне и издувне гране; Механизми вентила; Редуктор елисе.	1	2	2
16.4 Горивни системи мотора			

	НИВО		
	А	Б1	Б3
16.4.1 Карбуратори Врсте, конструкција и начини рада; Залеђивање и грејање.	1	2	2
16.4.2 Системи за убризгавање горива Врсте, конструкција и начини рада.	1	2	2
16.4.3 Електронска контрола мотора Рад контроле мотора и система мерача протока горива обухватајући електронску контролу мотора (<i>FADEC</i>); Приказ система и компоненте.	1	2	2
16.5 Системи за покретање и паљење Системи за покретање, системи за предзагревање; Врсте, конструкција и начини рада магнета; Сноп проводника паљења, свећице; Нисконапонски и високонапонски системи.	1	2	2
16.6 Усисни, издувни и расхладни системи Конструкција и рад: усисних система, обухватајући алтернативне ваздушне системе; Издувних и расхладних система - ваздушних и течних.	1	2	2
16.7 Компресорско пуњење/Турбо пуњење Принципи и сврха компресорског пуњења и утицај на параметре мотора; Конструкција и рад компресорских/турбо система; Терминологија система; Контролни системи; Заштита система.	1	2	2
16.8 Мазива и горива Својства и спецификације; Адитиви за горива; Безбедносне мере.	1	2	2
16.9 Системи за подмазивање Рад/приказ система и компоненте.	1	2	2
16.10 Системи индикације мотора Брзина мотора; Температура главе цилиндра;	1	2	2

	НИВО		
	А	Б1	Б3
Температура расхладног средства; Притисак и температура уља; Температура издувних гасова; Притисак и проток горива; Притисак пуњења мотора. 16.11 Уградња погонске групе Конструкција противпожарних зидова, облога мотора, акустичних панела, окова мотора, антивибрацијских окова, црева, цеви, довода, конектора, ожичења, контролних каблова и полуга, окова за дизање, дренажних отвора 16.12 Праћење параметара мотора и рад на земљи Процедуре за покретање и пробу мотора на земљи; Тумачење излазне снаге и осталих параметара мотора; Преглед мотора и компонената: критеријуми, одступања и подаци које је прецизирао произвођач мотора. 16.13 Складиштење и конзервирање мотора Конзервирање и деконзервирање мотора и компонената/система.	1	2	2
	1	3	2
	-	2	1

МОДУЛ 17А. ЕЛИСА

Напомена: овај модул се не примењује на категорију Б3. Одговарајући предмети за категорију Б3 дефинисани су у модулу 17Б.

	НИВО	
	А	Б1
17.1 Основе Теорија кракова елисе; Велики/мали угао крака елисе, негативни угао, нападни угао, број обртаја; Клизање елисе; Аеродинамичне, центрифугалне и потисне силе; Обртни момент; Релативни проток ваздуха на нападном углу крака елисе; Вибрације и резонанције.	1	2
17.2 Конструкција елисе Конструкционе методе и материјали који се користе код дрвених, композитних и металних елиса;	1	2

	НИВО	
	А	Б1
<p>Положај крака, горња површина крака, корен крака, доња површина крака, склоп главчине; Елисе са фиксним кораком, променљивим кораком, константним бројем обртаја; Уградња елисе/облоге главчине елисе.</p>		
<p>17.3 Контрола корака елисе Механичка и електрична/електронска контрола броја обртаја и методе промене корака; Постављање елисе на нож и негативни корак; Заштита од прекорачења брзине.</p>	1	2
<p>17.4 Синхронизација елисе Опрема за синхронизацију и синхронизација.</p>	-	2
<p>17.5 Заштита елисе од залеђивања Течности и електрична опрема за отапање.</p>	1	2
<p>17.6 Одржавање елисе Статичко и динамичко балансирање; Тракирање кракова елисе; Процена оштећења кракова, ерозија, корозија, оштећења од удара, деламинација; Шеме за поступање са елисом/поправку елисе; Рад мотора са елисом</p>	1	3
<p>17.7 Складиштење и конзервирање елисе Конзервирање и деконзервирање елисе.</p>	1	2

МОДУЛ 17Б. ЕЛИСА

Напомена: обим овог модула одражава технологију елисе ваздухоплова која одговара категорији Б3.

	НИВО
	Б3
<p>17.1 Основе Теорија кракова елисе; Велики/мали угао крака елисе, негативни угао, нападни угао, број обртаја; Клизање елисе; Аеродинамичне, центрифугалне и потисне силе; Обртни момент;</p>	2

	НИВО
	БЗ
Релативни проток ваздуха на нападном углу крака елисе; Вибрације и резонанције.	
17.2 Конструкција елисе Конструкционе методе и материјали који се користе код дрвених, композитних и металних елиса; Положај крака, горња површина крака, корен крака, доња површина крака, склоп главчине; Елисе са фиксним кораком, променљивим кораком, константним бројем обртаја; Уградња елисе/облоге главчине елисе.	2
17.3 Контрола корака елисе Механичка и електрична/електронска контрола броја обртаја и методе промене корака; Постављање елисе на нож и негативни корак; Заштита од прекорачења брзине.	2
17.4 Синхронизација елисе Опрема за синхронизацију и синхронизација.	2
17.5 Заштита елисе од залеђивања Течности и електрична опрема за отапање.	2
17.6 Одржавање елисе Статичко и динамичко балансирање; Тракирање кракова елисе; Процена оштећења кракова, ерозија, корозија, оштећења од удара, деламинација; Шеме за поступање са елисом/поправку елисе; Рад мотора са елисом	2
17.7 Складиштење и конзервирање елисе Конзервирање и деконзервирање елисе.	2

Додатак II
Стандард испита основног знања
(изузев за дозволу категорије Л)

1. Опште одредбе

1.1. Сви основни испити спроводе се у облику питања са више понуђених одговора и есеј питања, како је наведено у даљем тексту. Нетачни алтернативни одговори морају да

изгледају подједнако уверљиво свакоме ко не познаје предмет. Сви алтернативни одговори морају да се јасно односе на питање и да имају сличан речник, граматичку конструкцију и дужину. У нумеричким питањима, нетачни одговори одговарају грешкама у поступку, као што су исправке примењене на погрешан начин или нетачно конвертоване јединице: оне не смеју да буду насумични бројеви.

1.2. Свако питање са више понуђених одговора мора да има три алтернативна одговора од којих је само један тачан, а за сваки модул кандидату се даје време за решавање које у просеку износи 75 секунди по питању.

1.3. Свако есеј питање захтева припрему писаног одговора и кандидату се дозвољава по 20 минута за одговор на свако есеј питање.

1.4. Одговарајућа есеј питања морају да буду сачињена и процењена применом наставног програма из модула 7А, 7Б, 9А, 9Б и 10. Додатка I.

1.5. Свако питање има модел одговора који је назначен за њега, а који обухвата све познате алтернативне одговоре који могу да буду релевантни и за друге делове.

1.6. Узорак одговора се разрађује у листи важних тачака познатих као кључне тачке.

1.7. Прелазна оцена за сваки модул и подмодул у делу питања са више понуђених одговора је 75%.

1.8. Прелазна оцена за свако есеј питање је 75%, с тим што одговор мора да садржи 75% захтеваних кључних тачака које се тичу тог питања и ниједну значајну грешку у вези са било којом захтеваном кључном тачком.

1.9. Ако кандидат не положи само део питања са више понуђених одговора или само описни део, он поново полаже део испита који није положио.

1.10. Казнени поени се не користе за утврђивање да ли је кандидат положио испит.

1.11. Модул из којег је кандидат пао не може поново да се полагаже најмање 90 дана од дана када је одржан испит из модула који је кандидат пао, изузев у случају организације за обуку особља за одржавање која је одобрена у складу са Анексом IV (Део-147), а која спроводи курс поновне обуке прилагођен предметима одређеног модула који нису положени, у ком случају модул који није положен може поново да се полагаже после 30 дана.

1.12. Временски периоди који се захтевају према 6б.А.25 примењују се на сваки појединачни испит из модула, са изузетком оних испита из модула који су претходно положени у оквиру друге категорије дозволе, када је дозвола већ издата.

1.13. Највећи број узастопних покушаја за сваки модул је три. Сваки даљи низ од три покушаја дозвољен је по протеклу рока од годину дана.

Подносилац захтева у писаном облику потврђује одобреној организацији за обуку за одржавање или надлежном органу којем подноси захтев за полагање испита, број и датум покушаја у току претходне године и наводи организацију или надлежни орган код којих је полагао те испите. Организација за обуку за одржавање или надлежни орган дужни су да провере број покушаја у важећем року.

2. Број питања по модулу

2.1. МОДУЛ 1 - МАТЕМАТИКА

Категорија А: 16 питања са више понуђених одговора и ниједно есеј питање. Дозвољено време 20 минута.

Категорија Б1: 32 питања са више понуђених одговора и ниједно есеј питање. Дозвољено време 40 минута.

Категорија Б2 и Б2Л: 32 питања са више понуђених одговора и ниједно есеј питање.
Дозвољено време 40 минута.

Категорија Б3: 28 питања са више понуђених одговора и ниједно есеј питање.
Дозвољено време 35 минута.

2.2. МОДУЛ 2 - ФИЗИКА

Категорија А: 32 питања са више понуђених одговора и ниједно есеј питање.
Дозвољено време 40 минута.

Категорија Б1: 52 питања са више понуђених одговора и ниједно есеј питање.
Дозвољено време 65 минута.

Категорија Б2 и Б2Л: 52 питања са више понуђених одговора и ниједно есеј питање.
Дозвољено време 65 минута.

Категорија Б3: 28 питања са више понуђених одговора и ниједно есеј питање.
Дозвољено време 35 минута.

2.3. МОДУЛ 3 - ОСНОВИ ЕЛЕКТРОТЕХНИКЕ

Категорија А: 20 питања са више понуђених одговора и ниједно есеј питање.
Дозвољено време 25 минута.

Категорија Б1: 52 питања са више понуђених одговора и ниједно есеј питање.
Дозвољено време 65 минута.

Категорија Б2 и Б2Л: 52 питања са више понуђених одговора и ниједно есеј питање.
Дозвољено време 65 минута.

Категорија Б3: 24 питања са више понуђених одговора и ниједно есеј питање.
Дозвољено време 30 минута.

2.4. МОДУЛ 4 - ОСНОВИ ЕЛЕКТРОНИКЕ

Категорија Б1: 20 питања са више понуђених одговора и ниједно есеј питање.
Дозвољено време 25 минута.

Категорија Б2 и Б2Л: 40 питања са више понуђених одговора и ниједно есеј питање.
Дозвољено време 50 минута.

Категорија Б3: 8 питања са више понуђених одговора и ниједно есеј питање.
Дозвољено време 10 минута.

2.5. МОДУЛ 5 - ДИГИТАЛНЕ ТЕХНИКЕ/СИСТЕМИ ЕЛЕКТРОНСКИХ ИНСТРУМЕНАТА

Категорија А: 16 питања са више понуђених одговора и ниједно есеј питање.
Дозвољено време 20 минута.

Категорија Б1.1 и Б 1.3: 40 питања са више понуђених одговора и ниједно есеј питање.
Дозвољено време 50 минута.

Категорија Б1.2 и Б1.4: 20 питања са више понуђених одговора и ниједно есеј питање.
Дозвољено време 25 минута.

Категорија Б2 и Б2Л: 72 питања са више понуђених одговора и ниједно есеј питање.
Дозвољено време 90 минута.

Категорија Б3: 16 питања са више понуђених одговора и ниједно есеј питање.
Дозвољено време 20 минута.

2.6. МОДУЛ 6 - МАТЕРИЈАЛИ И ОПРЕМА

Категорија А: 52 питања са више понуђених одговора и ниједно есеј питање. Дозвољено време 65 минута.

Категорија Б1: 72 питања са више понуђених одговора и ниједно есеј питање. Дозвољено време 90 минута.

Категорија Б2 и Б2Л: 60 питања са више понуђених одговора и ниједно есеј питање. Дозвољено време 75 минута.

Категорија Б3: 60 питања са више понуђених одговора и ниједно есеј питање. Дозвољено време 75 минута.

2.7. МОДУЛ 7А - ПОСТУПЦИ ОДРЖАВАЊА

Категорија А: 72 питања са више понуђених одговора и два есеј питања. Дозвољено време 90 минута, плус 40 минута.

Категорија Б1: 80 питања са више понуђених одговора и два есеј питања. Дозвољено време 100 минута, плус 40 минута.

Категорија Б2 и Б2Л: 60 питања са више понуђених одговора и два есеј питања. Дозвољено време 75 минута, плус 40 минута.

МОДУЛ 7Б - ПОСТУПЦИ ОДРЖАВАЊА

Категорија Б3: 60 питања са више понуђених одговора и два есеј питања. Дозвољено време 75 минута, плус 40 минута.

2.8. МОДУЛ 8 - ОСНОВЕ АЕРОДИНАМИКЕ

Категорија А: 20 питања са више понуђених одговора и ниједно есеј питање. Дозвољено време 25 минута.

Категорија Б1: 20 питања са више понуђених одговора и ниједно есеј питање. Дозвољено време 25 минута.

Категорија Б2 и Б2Л: 20 питања са више понуђених одговора и ниједно есеј питање. Дозвољено време 25 минута.

Категорија Б3: 20 питања са више понуђених одговора и ниједно есеј питање. Дозвољено време 25 минута.

2.9. МОДУЛ 9А - ЉУДСКИ ФАКТОР

Категорија А: 20 питања са више понуђених одговора и једно есеј питање. Дозвољено време 25 минута, плус 20 минута.

Категорија Б1: 20 питања са више понуђених одговора и једно есеј питање. Дозвољено време 25 минута, плус 20 минута.

Категорија Б2 и Б2Л: 20 питања са више понуђених одговора и једно есеј питање. Дозвољено време 25 минута, плус 20 минута.

МОДУЛ 9Б - ЉУДСКИ ФАКТОР

Категорија Б3: 16 питања са више понуђених одговора и једно есеј питање. Дозвољено време 20 минута, плус 20 минута.

2.10. МОДУЛ 10 - ВАЗДУХОПЛОВНИ ПРОПИСИ

Категорија А: 32 питања са више понуђених одговора и једно есеј питање. Дозвољено време 40 минута, плус 20 минута.

Категорија Б1: 40 питања са више понуђених одговора и једно есеј питање. Дозвољено време 50 минута, плус 20 минута.

Категорија Б2 и Б2Л: 40 питања са више понуђених одговора и једно есеј питање. Дозвољено време 50 минута, плус 20 минута.

Категорија Б3: 32 питања са више понуђених одговора и једно есеј питање. Дозвољено време 40 минута, плус 20 минута.

2.11. МОДУЛ 11А - АЕРОДИНАМИКА, СТРУКТУРА И СИСТЕМИ ТУРБИНСКИХ АВИОНА

Категорија А: 108 питања са више понуђених одговора и ниједно есеј питање. Дозвољено време 135 минута.

Категорија Б1: 140 питања са више понуђених одговора и ниједно есеј питање. Дозвољено време 175 минута.

МОДУЛ 11Б - АЕРОДИНАМИКА, СТРУКТУРА И СИСТЕМИ КЛИПНИХ АВИОНА

Категорија А: 72 питања са више понуђених одговора и ниједно есеј питање. Дозвољено време 90 минута.

Категорија Б1: 100 питања са више понуђених одговора и ниједно есеј питање. Дозвољено време 125 минута.

МОДУЛ 11Ц - АЕРОДИНАМИКА, СТРУКТУРА И СИСТЕМИ КЛИПНИХ АВИОНА

Категорија Б3: 60 питања са више понуђених одговора и ниједно есеј питање. Дозвољено време 75 минута.

2.12. МОДУЛ 12 - АЕРОДИНАМИКА, СТРУКТУРА И СИСТЕМИ ХЕЛИКОПТЕРА

Категорија А: 100 питања са више понуђених одговора и ниједно есеј питање. Дозвољено време 125 минута.

Категорија Б1: 128 питања са више понуђених одговора и ниједно есеј питање. Дозвољено време 160 минута.

2.13. МОДУЛ 13 - АЕРОДИНАМИКА ВАЗДУХОПЛОВА, СТРУКТУРА И СИСТЕМИ

Категорија Б2: 180 питања са више понуђених одговора и ниједно есеј питање. Дозвољено време је 225 минута. Питања и дозвољено време могу се поделити на два испита, по потреби.

Категорија Б2Л

Овлашћење за систем	Број питања са више понуђених одговора	Дозвољено време у минутима
Основни захтеви (Подмодули 13.1, 13.2, 13.5 и 13.9)	28	35
СOM/NAV (Подмодул 13.4 а))	24	30
ИНСТРУМЕНТИ (Подмодул 13.8)	20	25
АУТОПИЛОТ (Подмодули 13.3 а) и 13.7)	28	35
НАДЗОР (Подмодул 13.4 б))	8	10
СИСТЕМИ КОНСТРУКЦИЈЕ (Подмодули 13.11 до 13.18)	32	40

2.14. МОДУЛ 14 - ПОГОН

Категорија Б2 и Б2Л: 24 питања са више понуђених одговора и ниједно есеј питање.
Дозвољено време 30 минута.
НАПОМЕНА: Б2Л испит за Модул 14 односи се само на овлашћења „Инструменти” и „Системи конструкције”

2.15. МОДУЛ 15 - МОТОР СА ГАСНОМ ТУРБИНОМ

Категорија А: 60 питања са више понуђених одговора и ниједно есеј питање.
Дозвољено време 75 минута.
Категорија Б1: 92 питања са више понуђених одговора и ниједно есеј питање.
Дозвољено време 115 минута.

2.16. МОДУЛ 16 - КЛИПНИ МОТОР

Категорија А: 52 питања са више понуђених одговора и ниједно есеј питање.
Дозвољено време 65 минута.
Категорија Б1: 72 питања са више понуђених одговора и ниједно есеј питање.
Дозвољено време 90 минута.
Категорија Б3: 68 питања са више понуђених одговора и ниједно есеј питање.
Дозвољено време 85 минута.

2.17. МОДУЛ 17А - ЕЛИСА

Категорија А: 20 питања са више понуђених одговора и ниједно есеј питање.
Дозвољено време 25 минута.
Категорија Б1: 32 питања са више понуђених одговора и ниједно есеј питање.
Дозвољено време 40 минута.

МОДУЛ 17Б - ЕЛИСА

Категорија Б3: 28 питања са више понуђених одговора и ниједно есеј питање.
Дозвољено време 35 минута.

Додатак III
Стандард обуке и испита за тип ваздухоплова

Обука на радном месту

1. Опште одредбе

Обука за тип ваздухоплова састоји се из теоријске обуке и испита као и, изузев за овлашћења из категорије Ц, из практичне обуке и процене.

а) Теоријска обука и испит морају да испуњавају следеће захтеве:

(i) спроводи их организација за обуку особља за одржавање која је одобрена на одговарајући начин у складу са Анексом IV (Део-147) или, ако их спроводе друге организације, одобрена од стране надлежног органа;

(ii) морају да се придржавају, изузев ако то дозвољава обука за разлике предвиђена тачком ц), стандарда утврђеног у тачки 3.1 овог додатка и, ако постоје, релевантних елемената дефинисаних у обавезном делу података за коришћење (*OSD*) који су успостављени у складу са Уредбом (ЕУ) бр. 748/2012.

(iii) за лица која имају категорију Ц, која су квалификована на основу академског звања, како је предвиђено у 66.A.30 став а) тачка 5), прва релевантна обука за тип ваздухоплова мора да буде на нивоу категорије Б1 или Б2;

(iv) обука мора да започне и да се заврши у року од три године пре подношења захтева за одобрење овлашћења за тип.

б) Практична обука и процена морају да испуњавају следеће захтеве:

(i) спроводи их организација за обуку особља за одржавање која је одобрена на одговарајући начин у складу са Анексом IV (Део-147) или, ако их спроводе друге организације, која је одобрена од стране надлежног органа;

(ii) морају да се придржавају, изузев ако то дозвољава обука за разлике предвиђена тачком ц), стандарда утврђеног у тачки 3.2 овог додатка и, ако постоје, релевантних елемената дефинисаних у обавезном делу података за коришћење (*OSD*) који су успостављени у складу с Уредбом (ЕУ) бр. 748/2012.

(iii) обухвата репрезентативни избор активности одржавања које су релевантне за тај тип ваздухоплова;

(iv) обухвата демонстрацију употребе опреме, компонената, симулатора, других уређаја за обуку или ваздухоплова;

(v) мора да започне и да се заврши у року од три године пре подношења захтева за одобрење овлашћења за тип.

ц) Обука за разлике

(i) обука за разлике је обука која се захтева како би се обухватиле разлике између два различита овлашћења за тип ваздухоплова истог произвођача, како је утврдила Агенција;

(ii) обука за разлике мора да се дефинише за сваки појединачни случај, узимајући у обзир захтеве садржане у овом додатку у погледу, како теоријских, тако и практичних делова обуке за овлашћење за тип;

(iii) овлашћење за тип уписује се у дозволу после завршене обуке за разлике, ако подносилац захтева испуни следеће услове:

- ако му је у дозволи већ уписано овлашћење за тип ваздухоплова у односу на који се утврђују разлике, или

- ако је испунио захтеве у погледу овлашћења за тип ваздухоплова у односу на који се утврђују разлике.

2. Нивои обуке за тип ваздухоплова

Три нивоа наведена у даљем тексту дефинишу циљеве, обим обуке и ниво знања који је планиран да се постигне обуком.

- Ниво 1: кратак преглед структуре ваздухоплова, система и погонске групе ваздухоплова, као што је наведено у Секцији Опис система у приручнику за одржавање ваздухоплова/упутствима за континуирану пловидбеност.

Циљеве курса: по завршеном нивоу 1 обуке, кандидат је у стању:

а) да пружи једноставан опис целог предмета, користећи уобичајене речи и примере, употребом типичних термина и да идентификује мере предострожности у погледу структуре ваздухоплова, његових система и погонске групе;

б) да идентификује приручнике за ваздухоплов, праксе одржавања које су важне за структуру ваздухоплова, његове системе и погонску групу;

ц) да дефинише општи распоред главних система ваздухоплова;

д) да дефинише општи распоред и карактеристике погонске групе;

е) да идентификује специфичан алат и опрему за испитивање који се користе за ваздухоплов.

- Ниво 2: преглед основног система контрола, индикатора, главних компонената, обухватајући њихов положај и сврху, сервисирање и анализу мањих кварова. Опште знање из теоријских и практичних аспеката предмета.

Циљеве курса: поред информација садржаних на нивоу 1 обуке, по завршетку нивоа 2 обуке кандидат је у стању:

а) да разуме теоријске основе; примени знање на практичан начин кроз детаљне процедуре;

б) да разуме мере предострожности које треба примењивати приликом рада на ваздухоплову, погонској групи, системима или у њиховој близини;

ц) да опише руковање системима и ваздухопловом, нарочито приступ, доступност и изворе напајања;

д) да идентификује положај главних компонената;

е) да објасни нормално функционисање сваког главног система, обухватајући терминологију и номенклатуру;

ф) да спроведе процедуре за сервисирање повезане са ваздухопловом, за следеће системе: гориво, погонске групе, хидраулика, стајни трап, вода/отпад и кисеоник;

г) да покаже вештину коришћења извештаја посаде и система извештавања у ваздухоплову (анализа мањих кварова) и да одреди пловидбеност ваздухоплова на основу *MEL/CDL*;

х) да покаже употребу, тумачење и примену одговарајуће документације, обухватајућих упутстава за континуирану пловидбеност, приручника за одржавање, илустрованог каталога делова, итд.

- Ниво 3: детаљан опис, рад, положај компонената, уклањање/уградња, *VITE* процедуре и процедуре анализе кварова на нивоу приручника за одржавање.

Циљеве курса: поред информација садржаних на нивоу 1 и нивоу 2 обуке, по завршетку нивоа 3 обуке кандидат је у стању:

а) да покаже теоријско знање из система и структура ваздухоплова и њихове међусобне везе са осталим системима, да пружи детаљан опис предмета, користећи теоријске основе и специфичне примере и да тумачи резултате из различитих извора и мерења, као и да примени корективне мере, по потреби;

б) да провери систем, погонску групу, компоненте и да обави функционалне провере као што је предвиђено у приручнику за одржавање ваздухоплова;

ц) да покаже употребу, тумачење и примену одговарајуће документације, укључујући приручник за поправку структуре, приручник за анализу кварова итд;

д) да упореди информације у сврху доношења одлука у погледу дијагнозе и отклањања кварова на нивоу приручника за одржавање;

е) да опише процедуре за замену компонента јединствених за тип ваздухоплова.

3. Стандард обуке за тип ваздухоплова

Иако обука за тип ваздухоплова обухвата, како теоријске, тако и практичне делове, курсеви могу да се одобре за теоријски део, практични део или за њихову комбинацију.

3.1. Теоријски део

а) Циљ:

По завршетку теоријског дела обуке, кандидат мора да буде у стању да покаже, према нивоима утврђеним у програму наставе из Додатка III, детаљно теоријско знање система, структуре, рада, одржавања, поправке и анализе кварова који се примењују на ваздухоплов, према одобреним подацима о одржавању. Кандидат мора да буде у стању да покаже употребу приручника и одобрених процедура, обухватајући знање у погледу релевантних прегледа и ограничења.

б) Ниво обуке:

Нивои обуке су они нивои који су дефинисани у тачки 2.

После прве обуке за тип ваздухоплова за овлашћено особље категорије Ц, сви наредни курсеви могу да буду само на нивоу 1.

У току теоријске обуке на нивоу 3, може да се користи материјал за обуку на нивоу 1 и 2, с тим да већи део материјала и дужина трајања обуке морају да буду на вишем нивоу.

ц) Трајање:

Минималан број сати теоријске обуке садржан је у следећој табели:

Категорија	Сати
Авиони чија је највећа маса на полетању већа од 30.000 kg:	
Б1.1	150
Б1.2	120
Б2	100
Ц	30
Авиони чија је највећа маса на полетању једнака или мања од 30.000 kg и већа од 5.700 kg:	
Б1.1	120
Б1.2	100
Б2	100
Ц	25
Авиони чија је највећа маса на полетању 5.700 kg и мање ⁽¹⁾	
Б1.1	80
Б1.2	60

Категорија	Сати
Б2	60
Ц	15

Хеликоптери ⁽²⁾

Б1.3	120
Б1.4	100
Б2	100
Ц	25

⁽¹⁾ За авионе са клипним моторима без регулације притиска кабине чија је *МТОМ* 2000 kg и мање, минимално трајање може да се смањи за 50%.

⁽²⁾ За хеликоптере групе 2 (како је дефинисано у 66.А.5), минимално трајање може да се смањи за 30%.

За потребе ове табеле, сат обуке је 60 минута подучавања, не обухватајући паузе, испите, понављања, припреме и посете ваздухоплову.

Ови сати примењују се само на теоријске курсеве за комплетне комбинације ваздухоплов/мотор, према типу овлашћења како га је дефинисала Агенција.

д) Образложење трајања курса:

За курсеве обуке који се спроводе у организацији за обуку особља за одржавање, која је одобрена у складу са Анексом IV (Део-147) и курсеве које је непосредно одобрио надлежни орган, трајање обуке и обим наставног програма заснивају се на анализи потреба за обуком која се односи на:

- дизајн типа ваздухоплова, његове потребе за одржавањем и типове операција,
- детаљну анализу применљивих поглавља - видети садржај табеле из тачке 3.1. подтачка е) у даљем тексту,
- детаљну анализу стручности која показује да су циљеви наведени у поменутој тачки 3.1. подтачка а) у потпуности испуњени.

Ако анализа потреба за обуком покаже да је потребно више сати, трајање курса биће дужи од минимума датог у табели.

Слично томе, трајање обуке на курсевима о разликама или другим комбинацијама курсева обуке (као што су комбиновани курсеви Б1/Б2), као и на курсевима теоријске обуке за тип који трају краће него што је предвиђено у тачки 3.1. подтачка ц), оправдава се надлежном органу на основу анализе потреба за обуком, као што је претходно описано.

Поред тога, курс мора да описује и образлаже:

- минимално време присуства које се захтева од полазника обуке да би се испунили циљеви курса;
- максималан број сати обуке дневно, узимајући у обзир педагошка начела и начела људског фактора.

Ако минимално захтевано време присуства није остварено, сведочанство о завршеној обуци се не издаје. Додатну обуку може да обезбеди организација за обуку како би се испунио захтев у погледу минималног времена присуства.

е) Садржај:

Као минимум, морају да буду обухваћени елементи из Програма наставе наведеног у даљем тексту, који су специфични за тип ваздухоплова. Додатни елементи који су уведени због разлика у типу, технолошких промена итд. морају да буду обухваћени.

Наставни план обуке фокусиран је на механичке и аспекте електричних система за особље Б1 и на аспекте електричних система и авионике за особље Б2.

Ниво Поглавља	Турбински авиони		Клипни авиони		Турбински хеликоптери		Клипни хеликоптери		Авионика
	Б1	Ц	Б1	Ц	Б1	Ц	Б1	Ц	
Категорија дозволе.	Б1	Ц	Б1	Ц	Б1	Ц	Б1	Ц	Б2
Уводни модул:									
05 Временска ограничења/провере одржавања	1	1	1	1	1	1	1	1	1
06 Димензије/подручја (МТОМ итд.)	1	1	1	1	1	1	1	1	1
07 Подизање и подупирање	1	1	1	1	1	1	1	1	1
08 Нивелисање и мерење тежине	1	1	1	1	1	1	1	1	1
09 Вуча и рулање	1	1	1	1	1	1	1	1	1
10 Паркирање/привезивањем, складиштење и враћање у употребу	1	1	1	1	1	1	1	1	1
11 Налепнице/плочице и ознаке	1	1	1	1	1	1	1	1	1
12 Сервисирање	1	1	1	1	1	1	1	1	1
20 Стандардне праксе - само за одређени тип	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Хеликоптери									
18 Анализа вибрација и буке (тракирање лопатица)	—	—	—	—	3	1	3	1	—
60 Стандардне праксе за ротор	—	—	—	—	3	1	3	1	—
62 Ротори	—	—	—	—	3	1	3	1	1
62А Ротори - праћење и показивачи	—	—	—	—	3	1	3	1	3
63 Погони ротора	—	—	—	—	3	1	3	1	1
63А Погони ротора - праћење и показивачи	—	—	—	—	3	1	3	1	3
64 Репни ротор	—	—	—	—	3	1	3	1	1
64А Репни ротор - праћење и показивачи	—	—	—	—	3	1	3	1	3
65 Погон репног ротора	—	—	—	—	3	1	3	1	1
65А Погон репног ротора - праћење и показивачи	—	—	—	—	3	1	3	1	3
66 Преклопне лопатице/носач	—	—	—	—	3	1	3	1	—
67 Роторске команде лета	—	—	—	—	3	1	3	1	—
53 Структура ваздухоплова (хеликоптера)	—	—	—	—	3	1	3	1	—

Ниво Поглавља	Турбински авиони		Клипни авиони		Турбински хеликоптери		Клипни хеликоптери		Авионика
	—	—	—	—	3	1	3	1	
25 Опрема за плутање у случају ванредне ситуације	—	—	—	—	3	1	3	1	1
Структуре ваздухоплова									
51 Стандардне праксе и структуре (касификација оштећења, процена и поправка)	3	1	3	1	—	—	—	—	1
53 Труп	3	1	3	1	—	—	—	—	1
54 Гондоле/носачи	3	1	3	1	—	—	—	—	1
55 Стабилизатори	3	1	3	1	—	—	—	—	1
56 Прозори	3	1	3	1	—	—	—	—	1
57 Крила	3	1	3	1	—	—	—	—	1
27А Површине команде лета (све)	3	1	3	1	—	—	—	—	1
52 Врата	3	1	3	1	—	—	—	—	1
Идентификациони системи зона и станица.	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Системи структуре ваздухоплова:									
21 Климатизација	3	1	3	1	3	1	3	1	3
21А Довод ваздуха	3	1	3	1	3	1	3	1	2
21Б Пресуризација	3	1	3	1	3	1	3	1	3
21Ц Сигурносни и упозоравајући уређаји	3	1	3	1	3	1	3	1	3
22 Аутопилот	2	1	2	1	2	1	2	1	3
23 Комуникација	2	1	2	1	2	1	2	1	3
24 Електрично напајање	3	1	3	1	3	1	3	1	3
25 Опрема и унутрашња опрема кабине	3	1	3	1	3	1	3	1	1
25А Електронска опрема, обухватајући опрему за ванредне ситуације	1	1	1	1	1	1	1	1	3
26 Заштита од пожара	3	1	3	1	3	1	3	1	3
27 Команде лета	3	1	3	1	3	1	3	1	2
27А Рад система електричних команди лета	3	1	—	—	—	—	—	—	3
28 Горивни системи	3	1	3	1	3	1	3	1	2
28А Горивни системи - праћење и показивачи	3	1	3	1	3	1	3	1	3
29 Хидраулични погон	3	1	3	1	3	1	3	1	2
29А Хидраулични погон - праћење и показивачи	3	1	3	1	3	1	3	1	3
30 Заштита од леда и кише	3	1	3	1	3	1	3	1	3
31 Системи показивача/евидентирање	3	1	3	1	3	1	3	1	3

Ниво Поглавља	Турбински авиони		Клипни авиони		Турбински хеликоптери		Клипни хеликоптери		Авионика
31А Системи иструмената	3	1	3	1	3	1	3	1	3
32 Стајни трап	3	1	3	1	3	1	3	1	2
32А Стајни трап - праћење и показивачи	3	1	3	1	3	1	3	1	3
33 Светла	3	1	3	1	3	1	3	1	3
34 Навигација	2	1	2	1	2	1	2	1	3
35 Кисеоник	3	1	3	1	—	—	—	—	2
36 Пнеуматика	3	1	3	1	3	1	3	1	2
36А Пнеуматика - праћење и показивачи	3	1	3	1	3	1	3	1	3
37 Вакуум	3	1	3	1	3	1	3	1	2
38 Вода/отпад	3	1	3	1	—	—	—	—	2
41 Водени баласт	3	1	3	1	—	—	—	—	1
42 Инегрисана модулarna авионика	2	1	2	1	2	1	2	1	3
44 Кабински системи	2	1	2	1	2	1	2	1	3
45 Уграђени системи за одржавање (или обухваћени у 31)	3	1	3	1	3	1	—	—	3
46 Информациони системи	2	1	2	1	2	1	2	1	3
50 Простор за терет и помоћну опрему	3	1	3	1	3	1	3	1	1
Турбински мотор									
70 Стандардне праксе - мотори	3	1	—	—	3	1	—	—	1
70А Структурни склоп и рад (уградња уводника, компресора, коморе сагоревања, турбинске секције, лежајева и заптивки, система за подмазивање)	3	1	—	—	3	1	—	—	1
70Б Перформансе мотора	3	1	—	—	3	1	—	—	1
71 Погонски мотор	3	1	—	—	3	1	—	—	1
72 Турбински мотор/турбо-елисни/са каналисаним вентилатором/без каналисаног вентилатора	3	1	—	—	3	1	—	—	1
73 Моторно гориво и контрола	3	1	—	—	3	1	—	—	1
75 Ваздух	3	1	—	—	3	1	—	—	1
76 Команде мотора	3	1	—	—	3	1	—	—	1
78 Издувник	3	1	—	—	3	1	—	—	1
79 Уље	3	1	—	—	3	1	—	—	1
80 Покретање	3	1	—	—	3	1	—	—	1
82 Убризгавање воде	3	1	—	—	3	1	—	—	1
83 Редуктори за погон агрегата	3	1	—	—	3	1	—	—	1

Ниво Поглавља	Турбински авиони		Клипни авиони		Турбински хеликоптери		Клипни хеликоптери		Авионика
84 Повећање пропулзије	3	1	—	—	3	1	—	—	1
73А FADEC	3	1	—	—	3	1	—	—	3
74 Паљење	3	1	—	—	3	1	—	—	3
77 Системи индикације мотора	3	1	—	—	3	1	—	—	3
49 Помоћни уређаји за напајање (APU)	3	1	—	—	—	—	—	—	2
Клипни мотор									
70 Стандардне праксе - мотори,	—	—	3	1	—	—	3	1	1
70А Структурни склоп и рад (уградња, карбуратори, системи за убризгавање горива, усисавање, системи за издувавање и расхладни системи, компресорско пуњење/турбо пуњење, системи за подмазивање)	—	—	3	1	—	—	3	1	1
70Б Перформансе мотора	—	—	3	1	—	—	3	1	1
71 Погонски мотор	—	—	3	1	—	—	3	1	1
73 Моторно гориво и контрола	—	—	3	1	—	—	3	1	1
76 Команде мотора	—	—	3	1	—	—	3	1	1
79 Уље	—	—	3	1	—	—	3	1	1
80 Покретање	—	—	3	1	—	—	3	1	1
81 Турбине	—	—	3	1	—	—	3	1	1
82 Убризгавање воде	—	—	3	1	—	—	3	1	1
83 Редуктори за погон агрегата	—	—	3	1	—	—	3	1	1
84 Повећање пропулзије	—	—	3	1	—	—	3	1	1
73А FADEC	—	—	3	1	—	—	3	1	3
74 Паљење	—	—	3	1	—	—	3	1	3
77 Системи за индикацију мотора	—	—	3	1	—	—	3	1	3
Елисе									
60А Стандардне праксе - елиса	3	1	3	1	—	—	—	—	1
61 Елисе/пропулзија	3	1	3	1	—	—	—	—	1
61А Конструкција елисе	3	1	3	1	—	—	—	—	—
61Б Контрола корака елисе	3	1	3	1	—	—	—	—	—
61Ц Синхронизовање елисе	3	1	3	1	—	—	—	—	1
61Д Електронска контрола елисе	2	1	2	1	—	—	—	—	3
61Е Заштита елисе од леда	3	1	3	1	—	—	—	—	—
61Ф Одржавање елисе	3	1	3	1	—	—	—	—	1

ф) Мултимедијске методе обуке (*МВТ*) могу да се користе за потребе теоријског дела обуке у учионици или у контролисаном виртуелном окружењу, уз пристанак надлежног органа који одобрава курс обуке.

3.2. Практични део

а) Циљ:

Циљ практичне обуке је да се стекне захтевана стручност за вршење безбедног одржавања, прегледа и рутинских радова према приручнику за одржавање и другим релевантним упутствима и задацима, у зависности од типа ваздухоплова, на пример: анализа кварова, поправке, усклађивања, замене, подешавање и функционалне провере. То обухвата свест о употреби целокупне техничке литературе и документације за ваздухоплов, употреби специјалистичких/специјалних алата и опреме за испитивање, за уклањање и замену компонената и модула јединствених за тај тип, обухватајући сваку активност одржавања на ваздухоплову.

б) Садржај:

Најмање 50% ставки означених са „X” у табели наведеној у даљем тексту, које су релевантне за одређени тип ваздухоплова, морају се испунити као део практичне обуке.

Задаци означени са „X” представљају предмете који су важни за практичну обуку да би се обезбедило да рад, функција, уградња и безбедносни значај кључних задатака одржавања буду схваћени на одговарајући начин, нарочито ако се не могу у потпуности објаснити само кроз теоријску обуку. Иако се у списку детаљно наводи минимални број предмета из практичне обуке, остале ставке могу да се додају, по потреби, за одређени тип ваздухоплова.

Задаци које је потребно извршити морају да буду репрезентативни за ваздухоплов и системе, како у погледу сложености, тако и у погледу техничких захтева неопходних за извршење тог задатка. Иако се могу укључити релативно једноставни задаци, остали сложенији задаци, такође, се укључују и предузимају као одговарајући за тип ваздухоплова.

Речник табеле: *LOC*: место; *FOT*: испитивање функционалности/оперативности; *SGH*: сервисирање ваздухоплова и руковање на земљи; *R/I*: уклањање/уградња; *MEL*: листа минималне исправности опреме; *TS*: анализа кварова.

Поглавља	Б1/Б2	Б1					Б2				
	<i>LOC</i>	<i>FOT</i>	<i>SGH</i>	<i>R/I</i>	<i>MEL</i>	<i>TS</i>	<i>FOT</i>	<i>SGH</i>	<i>R/I</i>	<i>MEL</i>	<i>TS</i>
Уводни модул:											
5 Временска ограничења/провере одржавања	X/X	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6 Димензије/подручја (<i>МТОМ</i> итд.)	X/X	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7 Подизање и подупирање	X/X	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8 Нивелисање и мерење тежине	X/X	—	X	—	—	—	—	X	—	—	—
9 Вуча и рулање	X/X	—	X	—	—	—	—	X	—	—	—
10 Паркирање/привезивање, складиштење и враћање у употребу	X/X	—	X	—	—	—	—	X	—	—	—
11 Налепнице/плочице и ознаке	X/X	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12 Сервисирање	X/X	—	X	—	—	—	—	X	—	—	—

Поглавља	Б1/Б2	Б1					Б2				
	<i>LOC</i>	<i>FOT</i>	<i>SGH</i>	<i>R/I</i>	<i>MEL</i>	<i>TS</i>	<i>FOT</i>	<i>SGH</i>	<i>R/I</i>	<i>MEL</i>	<i>TS</i>
20 Стандардне праксе - само за одређени тип	X/X	—	X	—	—	—	—	X	—	—	—
Хеликоптери:											
18 Анализа вибрација и буке (тракирање лопатица)	X/—	—	—	—	—	X	—	—	—	—	—
60 Стандардне праксе- само за одређени тип	X/X	—	X	—	—	—	—	X	—	—	—
62 Ротори	X/—	—	X	X	—	X	—	—	—	—	—
62А Ротори - праћење и показивачи	X/X	X	X	X	X	X	—	—	X	—	X
63 Погони ротора	X/—	X	—	—	—	X	—	—	—	—	—
63А Погони ротора - праћење и показивачи	X/X	X	—	X	X	X	—	—	X	—	X
64 Репни ротор	X/—	—	X	—	—	X	—	—	—	—	—
64А Репни ротор - праћење и показивачи	X/X	X	—	X	X	X	—	—	X	—	X
65 Погон репног ротора	X/—	X	—	—	—	X	—	—	—	—	—
65А Погон репног ротора - праћење и показивачи	X/X	X	—	X	X	X	—	—	X	—	X
66 Преклопне лопатице/носач	X/—	X	X	—	—	X	—	—	—	—	—
67 Роторске команде лета	X/—	X	X	—	X	X	—	—	—	—	—
53 Структура ваздухоплова (хеликоптера) Напомена: обухваћено под „Структуре ваздухоплова”											
25 Опрема за плутање за ванредне ситуације	X/X	X	X	X	X	X	X	X	—	—	—
Структуре ваздухоплова:											
51 Стандардне праксе и структуре (класификација оштећења, процена и поправка)											
53 Труп	X/—	—	—	—	—	X	—	—	—	—	—
54 Гондоле/носачи	X/—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
55 Стабилизатори	X/—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
56 Прозори	X/—	—	—	—	—	X	—	—	—	—	—
57 Крила	X/—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27А Површине команде лета	X/—	—	—	—	—	X	—	—	—	—	—
52 Врата	X/X	X	X	—	—	—	—	X	—	—	—
Системи структуре ваздухоплова:											
21 Климатизација	X/X	X	X	—	X	X	X	X	—	X	X
21А Довод ваздуха	X/X	X	—	—	—	—	X	—	—	—	—
21Б Пресуризација	X/X	X	—	—	X	X	X	—	—	X	X
21Ц Сигурносни и упозоравајући уређаји	X/X	—	X	—	—	—	—	X	—	—	—
22 Аутопилот	X/X	—	—	—	X	—	X	X	X	X	X

Поглавља	Б1/Б2	Б1					Б2				
	<i>LOC</i>	<i>FOT</i>	<i>SGH</i>	<i>R/I</i>	<i>MEL</i>	<i>TS</i>	<i>FOT</i>	<i>SGH</i>	<i>R/I</i>	<i>MEL</i>	<i>TS</i>
23 Комуникација	X/X	—	X	—	X	—	X	X	X	X	X
24 Електрично напајање	X/X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
25 Опрема и унутрашња опрема кабине	X/X	X	X	X	—	—	X	X	X	—	—
25А Електронска опрема, обухватајући опрему за ванредне ситуације	X/X	X	X	X	—	—	X	X	X	—	—
26 Заштита од пожара	X/X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
27 Команде лета	X/X	X	X	X	X	X	X	—	—	—	—
27А Рад система електричних команди лета	X/X	X	X	X	X	—	X	—	X	—	X
28 Горивни системи	X/X	X	X	X	X	X	X	X	—	X	—
28А Горивни системи - праћење и показивачи	X/X	X	—	—	—	—	X	—	X	—	X
29 Хидраулични погон	X/X	X	X	X	X	X	X	X	—	X	—
29А Хидраулични погон - праћење и показивачи	X/X	X	—	X	X	X	X	—	X	X	X
30 Заштита од леда и кише	X/X	X	X	—	X	X	X	X	—	X	X
31 Системи показивача/евидентирање	X/X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
31А Системи иструмената	X/X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
32 Стајни трап	X/X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	—
32А Стајни трап - праћење и показивачи	X/X	X	—	X	X	X	X	—	X	X	X
33 Светла	X/X	X	X	—	X	—	X	X	X	X	—
34 Навигација	X/X	—	X	—	X	—	X	X	X	X	X
35 Кисеоник	X/—	X	X	X	—	—	X	X	—	—	—
36 Пнеуматика	X/—	X	—	X	X	X	X	—	X	X	X
36А Пнеуматика - праћење и показивачи	X/X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
37 Вакуум	X/—	X	—	X	X	X	—	—	—	—	—
38 Вода/отпад	X/—	X	X	—	—	—	X	X	—	—	—
41 Водени баласт	X/—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
42 Инегрисана модуларна авионика	X/X	—	—	—	—	—	X	X	X	X	X
44 Кабински системи	X/X	—	—	—	—	—	X	X	X	X	X
45 Уграђени системи за одржавање (или обухваћени под 31)	X/X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
46 Информациони системи	X/X	—	—	—	—	—	X	—	X	X	X
50 Простор за терет и помоћну опрему	X/X	—	X	—	—	—	—	—	—	—	—
Модул турбинског/клипног мотора											
70 Стандардне праксе - мотори - само за одређени тип	—	—	X	—	—	—	—	X	—	—	—

Поглавља	Б1/Б2	Б1					Б2				
	LOC	FOT	SGH	R/I	MEL	TS	FOT	SGH	R/I	MEL	TS
70А Структурни склоп и рад (уградња уводника, компресора, коморе сагоревања, турбинске секције, лежајева и заптивки, система за подмазивање)	X/X										
Турбински мотори:											
70Б Перформансе мотора	—	—	—	—	—	X	—	—	—	—	—
71 Погонски мотор	X/—	X	X	—	—	—	—	X	—	—	—
72 Турбински мотор/турбо-елисни/са каналисаним вентилатором/без каналисаног вентилатора	X/—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
73 Моторно гориво и контрола	X/X	X	—	—	—	—	—	—	—	—	—
73А Системи <i>FADEC</i>	X/X	X	—	X	X	X	X	—	X	X	X
74 Паљење	X/X	X	—	—	—	—	X	—	—	—	—
75 Ваздух	X/—	—	—	X	—	X	—	—	—	—	—
76 Команде мотора	X/—	X	—	—	—	X	—	—	—	—	—
77 Системи индикације мотора	X/X	X	—	—	X	X	X	—	—	X	X
78 Издувник	X/—	X	—	—	X	—	—	—	—	—	—
79 Уље	X/—	—	X	X	—	—	—	—	—	—	—
80 Покретање	X/—	X	—	—	X	X	—	—	—	—	—
82 Убризавање воде	X/—	X	—	—	—	—	—	—	—	—	—
83 Редуктори за погон агрегата	X/—	—	X	—	—	—	—	—	—	—	—
84 Повећање пропулзије	X/—	X	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Помоћни агрегати (<i>APU</i>):											
49 Помоћни уређаји за напајање (<i>APU</i>)	X/—	X	X	—	—	X	—	—	—	—	—
Клипни мотори:											
70 Стандардне праксе - мотори - само за одређени тип	—	—	X	—	—	—	—	X	—	—	—
70А Структурни склоп и рад (уградња уводника, компресора, коморе сагоревања, турбинске секције, лежајева и заптивки, система за подмазивање)	X/X										
70Б Перформансе мотора	—	—	—	—	—	X	—	—	—	—	—
71 Погонски мотор	X/—	X	X	—	—	—	—	X	—	—	—
73 Моторно гориво и контрола	X/X	X	—	—	—	—	—	—	—	—	—
73А Системи <i>FADEC</i>	X/X	X	—	X	X	X	X	X	X	X	X
74 Паљење	X/X	X	—	—	—	—	X	—	—	—	—
76 Команде мотора	X/—	X	—	—	—	X	—	—	—	—	—
77 Индикација мотора	X/X	X	—	—	X	X	X	—	—	X	X
78 Издувник	X/—	X	—	—	X	X	—	—	—	—	—

Поглавља	Б1/Б2	Б1					Б2				
	<i>LOC</i>	<i>FOT</i>	<i>SGH</i>	<i>RI</i>	<i>MEL</i>	<i>TS</i>	<i>FOT</i>	<i>SGH</i>	<i>RI</i>	<i>MEL</i>	<i>TS</i>
79 Уље	X/—	—	X	X	—	—	—	—	—	—	—
80 Покретање	X/—	X	—	—	X	X	—	—	—	—	—
81 Турбине	X/—	X	X	X	—	X	—	—	—	—	—
82 Убризгавање воде	X/—	X	—	—	—	—	—	—	—	—	—
83 Редуктори за погон агрегата	X/—	—	X	X	—	—	—	—	—	—	—
84 Повећање пропулзије	X/—	X	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Елисе:											
60А Стандардне праксе - елиса	—	—	—	X	—	—	—	—	—	—	—
61 Елисе/пропулзија	X/X	X	X	—	X	X	—	—	—	—	—
61А Конструкција елисе	X/X	—	X	—	—	—	—	—	—	—	—
61Б Контрола корака елисе	X/—	X	—	X	X	X	—	—	—	—	—
61Ц Синхронизовање елисе	X/—	X	—	—	—	X	—	—	—	X	—
61Д Електронска контрола елисе	X/X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
61Е Заштита елисе од леда	X/—	X	—	X	X	X	—	—	—	—	—
61Ф Одржавање елисе	X/X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

4. Стандард испитивања и процене после обуке за тип ваздухоплова

4.1. Стандард теоријског дела испита

После завршетка теоријског дела обуке за тип ваздухоплова, спроводи се писани испит који мора да испуњава следеће услове:

а) испит је у форми питања са више понуђених одговора. Свако питање мора да има три понуђена одговора од којих је само један тачан. Укупно време заснива се на укупном броју питања, а време за одговарање у просеку износи 90 секунди по питању.

б) нетачни понуђени одговори морају да буду подједнако уверљиви свакоме ко не познаје предмет. Сви понуђени одговори морају јасно да се односе на питање и да имају сличан речник, граматичку конструкцију и дужину.

ц) у нумеричким питањима, нетачни одговори одговарају грешкама у поступку као што је нетачан предзнак (+ уместо -) или нетачне мерне јединице. Оне не смеју да буду насумични бројеви.

д) ниво испита за свако поглавље ⁽¹⁾ је ниво који је дефинисан у тачки 2. „Нивои обуке за тип ваздухоплова”. Прихватљива је употреба ограниченог броја питања на нижем нивоу.

е) испит је типа затворене књиге. Није дозвољен помоћни материјал. Изузетак је испит способности кандидата категорије Б1 или Б2 да протумаче техничку документацију.

ф) број питања мора да буде најмање једно питање по сату обуке. Број питања за свако поглавље и ниво морају да буду сразмерни:

- ефективним сатима обуке за то поглавље или тај ниво,
- циљевима учења из анализе потреба за обуком.

¹ У смислу тачке 4, „поглавље” означава сваки од редова којем претходи број у табели из тачке 3.1. подтачка е).

Надлежни орган државе чланице процењује број и ниво питања приликом одобравања курса.

г) минимум за пролазност на испиту је 75% тачних одговора. Ако се испит из обуке за тип састоји од неколико испита, сваки испит мора да буде положен са најмање 75% тачних одговора. Да би могла да се постигне пролазна оцена од тачно 75% тачних одговора, број питања мора да буде дељив са 4.

х) не треба користити казнено бодовање (Ц поени за нетачне одговоре).

и) испити на крају фазе по модулима не могу да се користе као део завршног испита, изузев ако садрже тачан број и ниво питања који се захтева.

4.2. Стандард за процену практичног дела

После завршетка практичног дела обуке за тип ваздухоплова мора да се изврши процена која мора да буде у складу са следећим:

а) процену врше именовани процењивачи који су квалификовани на одговарајући начин.

б) проценом се оцењују знање и вештине полазника обуке.

5. Стандард испита за тип

Испит за тип спроводи организација за обучавање која је одобрена на одговарајући начин према Делу-147, или надлежни орган.

Испит мора да буде усмени, писмени или да буде заснован на процени практичног дела, или комбинација наведеног, и мора да испуњава следеће захтеве:

а) питања за усмени испит морају да буду отворена;

б) питања за писмени испит морају да буду есеј питања или питања са више понуђених одговора;

ц) проценом практичног дела утврђује се стручност лица да извршава неки задатак;

д) испити морају да буду на узорку поглавља ⁽¹⁾ извучених из наставног програма обуке/испита из тачке 3, на назначеном нивоу;

е) нетачни понуђени одговори морају да изгледају подједнако уверљиво свакоме ко не познаје предмет. Сви понуђени одговори морају јасно да се односе на питање и да имају сличан речник, граматичку конструкцију и дужину;

ф) у нумеричким питањима, нетачни одговори одговарају грешкама у поступку, као што су исправке примењене на погрешан начин или нетачно конвертоване јединице: оне не смеју да буду насумични бројеви;

г) испит мора да обезбеди испуњавање следећих циљева:

1. правилно и поуздано излагање о ваздухоплову и његовим системима;

2. обезбеђивање безбедног вршења одржавања, прегледа и рутинских радова према приручнику за одржававање и другим релевантним упутствима и задацима, у зависности од типа ваздухоплова, на пример: анализа кварова, поправке, усклађивања, замене, подешавање и функционалне провере, као што је рад мотора итд., по потреби.

3. исправна употреба целокупне техничке литературе и документације за ваздухоплов;

¹ У смислу тачке 5, „поглавље” означава сваки од редова којем претходи број у табелама из тач. 3.1. подтачка е) и 3.2. подтачка б).

4. исправна употреба специјалистичког/специјалног алата и опрема за испитивање, уклањање и замена компонената и модула који су јединствени за тип, обухватајући активност одржавања на ваздухоплову.

х) Следећи услови примењују се на испите:

1. Максималан број узастопних покушаја је три. Сваки даљи низ од три покушаја дозвољен је по истеку годину дана од претходног низа. Период чекања од 30 дана захтева се после првог неуспешног покушаја у оквиру једног низа, а период чекања од 60 дана захтева се после другог неуспешног покушаја.

Подносилац захтева у писаном облику потврђује организацији за обуку особља за одржавање или надлежном органу којем подноси захтев за испит, број и датум покушаја током претходне године и организацију за обуку особља за одржавање или надлежни орган код којих је полагао те испите. Организација за обуку особља за одржавање или надлежни орган дужни су да провере број покушаја у одговарајућем року.

2. Испит за тип мора да буде положен, а захтевано практично искуство да буде стечено у року од три године пре подношења захтева за одобравање овлашћења у дозволи за одржавање ваздухоплова.

3. Испит за тип мора да се спроведе у присуству најмање једног испитивача. Испитивачи не смеју да учествују у обуци подносиоца захтева.

(i) Испитивачи сачињавају и потписују писани извештај да би објаснили зашто је кандидат положио или зашто није положио испит.

6. Обука на радном месту

Обуку на радном месту (*ОЈТ*) одобрава надлежни орган који издаје дозволу.

Обука се спроводи под контролом организације за одржавање која је на одговарајући начин одобрена за одржавање одређеног типа ваздухоплова и процењују је именовани процењивачи који су квалификовани на одговарајући начин.

Она мора да почне и да се заврши у року од три године пре подношења захтева за уписивање овлашћења за тип.

а) Циљ: Циљ *ОЈТ* је стицање захтеване стручности и искуства у вршењу безбедног одржавања.

б) Садржај:

ОЈТ обухвата избор задатака прихватљивих надлежном органу. Задаци *ОЈТ* које је потребно извршити морају да буду репрезентативни за ваздухоплов и системе, како у погледу сложености, тако и у погледу техничких захтева неопходних за извршење тог задатка. Иако могу да се уврсте релативно једноставни задаци, остали сложенији задаци, такође, укључују се и предузимају као одговарајући за тип ваздухоплова.

Сваки задатак потписује кандидат и именовани супервизор. Наведени задаци упућују на стварну радну картицу/радну листу итд.

Коначна процена завршене *ОЈТ* је обавезна и врши је именовани процењивач који је квалификован на одговарајући начин.

У радним листама/дневницима *ОЈТ* морају да се налазе следећи подаци:

1. Име полазника обуке;
2. Датум рођења;
3. Одобрена организација за одржавање;
4. Место;

5. Име супервизора и процењивача (и број дозволе ако је применљиво);
6. Датум завршетка задатка;
7. Опис задатка и радне картице/радног налога/техничке књиге итд;
8. Тип ваздухоплова и регистрација ваздухоплова;
9. Овлашћење за ваздухоплов за које се подноси захтев.

Да би се олакшала провера од стране надлежног органа, доказ о *ОЈТ* састоји се од (i) детаљних радних листа/дневника и (ii) извештаја о усклађености којим се показује на који начин *ОЈТ* испуњава захтеве из овог дела.

Додатак IV

Услови у погледу искуства неопходног за проширење Део-66 дозволе за одржавање ваздухоплова

У табели у наставку приказани су захтеви у погледу искуства за додавање нове категорије или поткатегије постојећој дозволи Део-66.

Искуство мора бити практично искуство у одржавању ваздухоплова који су у употреби у поткатегији релевантној за примену.

Захтев у погледу искуства се смањује за 50% ако је кандидат завршио обуку одобреном сходно Делу-147 која је релевантна за ту поткатегију.

На Од	A1	A2	A3	A4	B1.1	B1.2	B1.3	B1.4	B2	B2Л	B3
A1	—	6 месеци	6 месеци	6 месеци	2 године	6 месеци	2 године	1 година	2 године	1 година	6 месеци
A2	6 месеци	—	6 месеци	6 месеци	2 године	6 месеци	2 године	1 година	2 године	1 година	6 месеци
A3	6 месеци	6 месеци	—	6 месеци	2 године	1 година	2 године	6 месеци	2 године	1 година	1 година
A4	6 месеци	6 месеци	6 месеци	—	2 године	1 година	2 године	6 месеци	2 године	1 година	1 година
B1.1	не важи	6 месеци	6 месеци	6 месеци	—	6 месеци	6 месеци	6 месеци	1 година	1 година	6 месеци
B1.2	6 месеци	не важи	6 месеци	6 месеци	2 године	—	2 године	6 месеци	2 године	1 година	не важи
B1.3	6 месеци	6 месеци	не важи	6 месеци	6 месеци	6 месеци	—	6 месеци	1 година	1 година	6 месеци
B1.4	6 месеци	6 месеци	6 месеци	не важи	2 године	6 месеци	2 године	—	2 године	1 година	6 месеци
B2	6 месеци	6 месеци	6 месеци	6 месеци	1 година	1 година	1 година	1 година	—	—	1 година
B2Л	6 месеци	6 месеци	6 месеци	6 месеци	1 година	1 година	1 година	1 година	1 година	—	1 година
B3	6 месеци	не важи	6 месеци	6 месеци	2 године	6 месеци	2 године	1 година	2 године	1 година	—

Додатак V
Образак захтева - EASA образац 19

1. Овај додатак садржи пример обрасца који се користи за подношење захтева за дозволу за одржавање ваздухоплова из Анекса III (Део-66).

2. Надлежни орган државе чланице може да измени EASA образац 19 само да обухвати додатне информације које су потребне ако национални прописи дозвољавају или захтевају да се дозвола за одржавање ваздухоплова, која је издата у складу с Анексом III (Део-66), користи ван захтева из Анекса I (Део-M) и Анекса II (Део-145).

ЗАХТЕВ ЗА ПРВО ИЗДАВАЊЕ/ИЗМЕНУ/ПРОДУЖЕЊЕ РОКА ВАЖЕЊА ДЕО-66 ДОЗВОЛЕ ЗА ОДРЖАВАЊЕ ВАЗДУХОПЛОВА (Part-66 AML) <i>APPLICATION FOR INITIAL/AMENDMENT OFF/RENEWAL OF PART-66 AIRCRAFT MAINTENANCE LICENCE (AML)</i>		EASA ОБРАЗАЦ 19 <i>EASA FORM 19</i>					
ПОДАЦИ О ПОДНОСИОЦУ ЗАХТЕВА: <i>APPLICANT'S DETAILS:</i>							
Име и презиме: <i>Name:</i>							
Адреса: <i>Address:</i>							
Тел: Е-пошта: <i>Tel: E-mail</i>							
Држављанство: Датум и место рођења: <i>Nationality: Date and Place of Birth:</i>							
ПОДАЦИ О ДЕО-66 ДОЗВОЛИ (AML) (ако је примењиво): <i>PART-66 AML DETAILS (if applicable):</i>							
Број дозволе: Датум издавања: <i>Licence No: Date of Issue:</i>							
ПОДАЦИ О ПОСЛОДАВЦУ: <i>EMPLOYER'S DETAILS:</i>							
Име: <i>Name:</i>							
Адреса: <i>Address:</i>							
Референтна ознака одобрења организације за одржавање: <i>Maintenance Organisation Approval Reference:</i>							
Тел. Факс <i>Tel. Fax.</i>							
ЗАХТЕВ ЗА: (Обележити одговарајуће рубрике) <i>APPLICATION FOR: (Tick relevant boxes)</i>							
Прво издавање дозволе (AML) ☐ Измена дозволе (AML) ☐ Продужење рока важења дозволе (AML) ☐ <i>Initial AML Amendment of AML Renewal of AML</i>							
Категорије/подкатегорије <i>(Sub)categories</i>	A <i>A</i>	B1 <i>B1</i>	B2 <i>B2</i>	B2L <i>B2L</i>	B3 <i>B3</i>	Ц <i>C</i>	L (видети испод) <i>L (see below)</i>
Турбински авиони <i>Aeroplane Turbine</i>	☐	☐					
Клипни авиони <i>Aeroplane Piston</i>	☐	☐					
Турбински хеликоптери <i>Helicopter Turbine</i>	☐	☐					
Клипни хеликоптери <i>Helicopter Piston</i>	☐	☐					

Авионика <i>Avionics</i>	☐	☐ Видети овлашћења за систем у наставку <i>See system ratings below</i>
Непресуризовани клипни авиони чија је <i>MTOM 2t</i> и мање <i>Piston engine non-pressurised aeroplanes of MTOM of 2t and below</i>	☐	
Сложени моторни ваздухоплови <i>Complex motor-powered aircraft</i>		☐
Ваздухоплови, изузев сложених моторних ваздухоплова <i>Aircraft other than complex motor-powered aircraft</i>		☐
Овлашћења за систем за дозволу Б2Л: <i>System ratings for B2L licence</i>		
1. аутопилот <i>autoflight</i>	☐	
2. инструменти <i>instruments</i>	☐	
3. ком/нав <i>com/nav</i>	☐	
4. надзор <i>surveillance</i>	☐	
5. системи конструкције <i>airframe systems</i>	☐	
Поткатегорије дозволе Л: <i>L-licence subcategories</i>		
Л1Ц: Композитне једрилице <i>L1C: Composite sailplanes</i>		☐
Л1: Једрилице <i>L1: Sailplanes</i>		☐
Л2Ц: Композитне моторне једрилице и композитни авиони <i>ELA1</i> <i>L2C: composite powered sailplanes and composite ELA1 aeroplanes</i>		☐
Л2: Моторне једрилице и авиони <i>ELA1</i> <i>L2: Powered sailplanes and ELA1 aeroplanes</i>		☐
Л3Х: Балони на топли ваздух <i>L3H: Hot-air balloons</i>		☐
Л3Г: Балони на гас <i>L3G: Gas balloons</i>		☐
Л4Х: Ваздушни бродови на топли ваздух <i>L4H: Hot-air airships</i>		☐
Л4Г: <i>ELA2</i> ваздушни бродови на гас <i>L4G: ELA2 gas airships</i>		☐
Л5: Ваздушни бродови на гас који не спадају у <i>ELA2</i> <i>L5: Gas airships other than ELA2</i>		☐
Упис типа/упис овлашћења/уклањање ограничења (ако је примењиво):		
<i>Type endorsement/Rating endorsement/Limitation removal (if applicable):</i>		
<p>Подносим захтев за прво издавање/измену/продужење рока важења Део-66 дозволе (AML), као што је назначено и потврђујем да су информације садржане у овом обрасцу тачне у тренутку подношења захтева. <i>I wish to apply for initial/amendment off/renewal of Part-66 AML, as indicated, and confirm that the information contained in this form was correct at the time of application.</i></p> <p>Овим потврђујем да: <i>I herewith confirm that:</i></p> <p>1. Не поседујем Део-66 дозволу (AML), издату у другој држави чланици, <i>I am not holding any Part-66 AML issued in another Member State;</i></p> <p>2. Нисам поднео захтев за издавање Део-66 дозволе (AML) у другој држави чланици и <i>I have not applied for any Part-66 AML in another Member State; and</i></p> <p>3. Никада нисам поседовао Део-66 дозволу (AML) издату у другој држави чланици, коју је било која друга држава чланица ставила ван снаге или суспендовала. <i>I never had a Part-66 AML issued in another Member State which was revoked or suspended in any other Member State.</i></p> <p>Такође, разумем да би свака нетачна информација могла да ме дисквалификује као имаоца Део-66 дозволе (AML). <i>I also understand that any incorrect information could disqualify me from holding a Part-66 AML.</i></p>		
Потпис:	Име и презиме:	Датум:
<i>Signed:</i>	<i>Name:</i>	<i>Date:</i>

Молим да ми се призна следеће (ако је примењиво):

I wish to claim the following credits (if applicable):

.....
.....

Признавање искуства стеченог током обуке у Део-147 организацији

Experience credit for Part-147 training

.....
.....

Признавање испита према уверењима о положеним еквивалентним испитима

Examination credit for equivalent exam certificates

.....
.....

Молимо да приложите сва релевантна уверења

Please enclose all relevant certificates

Препорука (ако је примењиво): Овим се потврђује да је подносилац захтева испунио одговарајуће захтеве Дела-66 у вези са знањем и искуством на пољу одржавања и препоручује се да надлежни орган изда или упише овлашћења у дозволу Део-66.

Recommendation (if applicable): It is hereby certified that the applicant has met the relevant Part-66 maintenance knowledge and experience requirements and it is recommended that the competent authority grants or endorses the Part-66 AML.

Потпис:

Signed:

Име и презиме:

Name:

Радно место:

Position:

Датум:

Date:

EASA образац 19, 5. издање / EASA Form 19 Issue 5

Додатак VI

Дозвола за одржавање ваздухоплова из Анекса III (Део-66) - EASA образац 26

1. Пример дозволе за одржавање ваздухоплова наведене у Анексу III (Део-66) може се наћи на следећим странама.
2. Документ се штампа у приказаном стандардизованом облику, али његова величина може бити умањена да би се прилагодио изради на рачунару. Ако се умањује, треба водити рачуна да се остави довољно простора на оним местима на којима је потребан службени жиг или печати. Документа израђена на рачунару не морају да садрже све рубрике ако било која од тих рубрика остаје празна, све док документ може јасно да се препозна као дозвола за одржавање ваздухоплова издата у складу са Анексом III (Део-66).
3. Документ се може попунити на енглеском или на службеном језику државе чланице надлежног органа. У потоњем случају, уз копију се прилаже и један примерак на енглеском језику ако ималац дозволе користи дозволу ван те државе чланице, да би се омогућило разумевање у сврху узајамног признавања.
4. Ималац дозволе добија јединствени број, који се одређује на основу националног идентификатора и алфа-нумеричке ознаке.
5. Документ може имати другачији редослед страница него што је у овом примеру и не мора имати разделне линије, уз услов да се подаци постављају тако да се изглед сваке странице може јасно поистоветити са обрасцем примера дозволе за одржавање ваздухоплова који се налази овде.
6. Документ припрема надлежни орган. Међутим, може да га припреми и свака друга организација за одржавање која је одобрена у складу са Анексом II (Део-145), уз сагласност надлежног органа и ако се припрема одвија у складу са процедуром утврђеном у приручнику организације за одржавање прописаном у 145.A.70 Анекса II (Део-145). У свим случајевима надлежни орган издаје документ.
7. Припрему сваке промене постојеће дозволе за одржавање ваздухоплова врши надлежни орган. Међутим, припрему може да изврши и свака организација за одржавање која је одобрена у складу са Анексом II (Део-145), при чему надлежни орган даје сагласност на то, а припрема се одвија у складу са поступком из приручника организације за одржавање прописаном у 145.A.70 Анекса II (Део-145). У свим случајевима надлежни орган мења документ.
8. Ималац дозволе за одржавање ваздухоплова мора да одржава дозволу у добром стању и да гарантује да у њој нема неовлашћених уписа. непоштовање овог правила доводи до поништавања дозволе, односно ималац дозволе губи право да врши сертификацију. Такође, непоштовање овог правила може да доведе до кривичног гоњења сходно националном законодавству.
9. Дозвола за одржавање ваздухоплова издата у складу са Анексом III (Део-66) признаје се у свим државама чланицама и није потребно заменити је током рада у другој држави чланици.
10. Анекс уз EASA образац 26 није обавезан, а користи се само да би се унела права која су предвиђена националним прописима, која нису обухваћена Анексом III (Део-66).

11. У погледу странице дозволе за одржавање ваздухоплова која се односи на овлашћење за тип ваздухоплова, надлежни орган може да одлучи да не изда ту страницу све док се не појави потреба да се упише прво овлашћење за тип ваздухоплова, а може да изда више страница за овлашћење за тип ваздухоплова, у зависности од броја овлашћења за тип које треба навести.

12. Без обзира на тачку 11, свака издата страница мора бити у формату овог примера и мора да садржи информације за ту страницу које су овде наведене.

13. У дозволи за одржавање ваздухоплова мора јасно да се наведе да ограничења представљају одступања од сертификационих права. Ако нема ограничења која су на снази, на страници **ОГРАНИЧЕЊА** треба да буде наведено: „Нема ограничења”.

14. Ако се за издавање дозволе за одржавање ваздухоплова користи претходно дефинисан формат за штампање, свако празно поље за категорију, поткатоорију или овлашћење за тип, које не садржи упис овлашћења, означава се тако да се види да кандидат не поседује овлашћење за тип.

I.
ЕВРОПСКА УНИЈА (*)
EUROPEAN UNION (*)

[ДРЖАВА]
[STATE]

II.
Део-66
Part-66

ДОЗВОЛА ЗА ОДРЖАВАЊЕ
ВАЗДУХОПЛОВА
AIRCRAFT MAINTENANCE LICENCE

III.
Број дозволе [ОЗНАКА ДРЖАВЕ
ЧЛАНИЦЕ].66. [XXXX]
Licence No. [MEMBER STATE].66.[XXXX]

EASA образац 26, 5. издање
EASA FORM 26 Issue 5

IVa. Име и презиме имаоца:
Full name of holder

IVb. Датум и место рођења:
Date and place of birth

V. Адреса имаоца:
Address of holder

VI. Држављанство имаоца:
Nationality of holder

VII. Потпис имаоца:
Signature of holder

III. Број дозволе: /Licence No:

VIII. УСЛОВИ:

CONDITIONS

Ова дозвола мора бити потписана од стране имаоца дозволе и важи уз личну исправу која има фотографију имаоца дозволе.
This licence shall be signed by the holder and be accompanied by an identity document containing a photograph of the licence holder.

Уписано овлашћење за категорију на странама које су означене насловом „Део-66 КАТЕГОРИЈЕ“ не даје право имаоцу дозволе да издаје уверење о спремности за употребу ваздухоплова.
Endorsement of any categories on the page(s) entitled 'Part-66 CATEGORIES' only, does not permit the holder to issue a certificate of release to service for an aircraft.

Ако је у дозволи уписано овлашћење за ваздухоплов, онда она одговара захтевима ICAO Анекс 1.
This licence when endorsed with an aircraft rating, meets the intent of ICAO annex 1.

Права имаоца ове дозволе су прописана Уредбом (ЕУ) бр. 1321/2014, а нарочито њеним Анексом III (Део-66).
The privileges of this licence holder are prescribed by Regulation (EU) No 1321/2014 and, in particular, Annex III (Part-66) thereto.

Дозвола важи до датума означеног на страни са ограничењима, ако претходно није суспендована или стављена ван снаге.
This licence remains valid until the date specified on the limitation page unless previously suspended or revoked.

Права из ове дозволе могу да се користе само ако њен имаоца има 6 месеци искуства у одржавању у последње две године, у складу са правима из дозволе или ако је испунио услове за издавање одговарајућих права.
The privileges of this licence may not be exercised unless in the preceding two-year period the holder had either 6 months of maintenance experience in accordance with the privileges granted by the licence, or met the provisions for the issue of the appropriate privileges.

III. Број дозволе: /Licence No:

IX. Део 66 КАТЕГОРИЈЕ
PART-66 CATEGORIES

ВАЖЕЊЕ: VALIDITY:	A A	B1 B1	B2 B2	B2L B2L	B3 B3	L L	C C
Турбински авиони Aeroplanes Turbine			n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
Клипни авиони Aeroplanes Piston			n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
Турбински хеликоптери Helicopters Turbine			n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
Клипни хеликоптери Helicopters Piston			n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
Авионика Avionics	n/a	n/a			n/a	n/a	n/a
Сложени моторни ваздухоплови Complex motor-powered aircraft	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a		
Ваздухоплови, изузев сложених моторних ваздухоплова Aircraft other than complex motor-powered aircraft	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a		
Једрилице, моторне једрилице, ELA1 авиони, балони и ваздушни бродови Sailplanes, powered sailplanes, ELA1 aeroplanes, balloons and airships	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a		n/a
Непресуризовани клипни авиони чија је MTOM 2 000 kg и мање Piston-engine non pressurised aeroplanes of 2 000 kg MTOM and below	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a		n/a

X. Потпис овлашћеног лица и датум
Signature of issuing officer & date:

XI. Печат или жиг издаваоца дозволе
Seal or stamp of issuing Authority

III. Број дозволе: /Licence No:

XII. Део-66 ОВЛАШЋЕЊА ЗА ВАЗДУХОПЛОВ <i>PART-66 RATINGS</i>		
Овлашћење за ваздухоплов/ овлашћења за системе <i>Aircraft Rating / System ratings</i>	Категорија / поткатегорија <i>Category / Subcategory</i>	Печат и датум <i>Stamp & Date</i>
III. Број дозволе: <i>/Licence No:</i>		

XIII. Део-66 ОГРАНИЧЕЊА <i>PART-66 LIMITATIONS</i>
Важи до: <i>/Valid until:</i>
III. Број дозволе: <i>/Licence No:</i>

Анекс уз EASA образац 26 <i>Annex to EASA FORM 26</i>
XIV. НАЦИОНАЛНА ПРАВА која нису обухваћена Делом-66, у складу са [националним законодавством] (важе само у [држава чланица]. <i>NATIONAL PRIVILEGES outside the scope of Part-66, in accordance with [National Legislation] (Valid only in [Member State]).</i>
Печат и датум <i>Official Stamp & Date</i>
III. Број дозволе: <i>/Licence No:</i>

НАМЕРНО ОСТАВЉЕНО ПРАЗНО <i>INTENTIONALLY LEFT BLANK</i>
--

Додатак VII
Основно знање неопходно за стицање дозволе за одржавање ваздухоплова категорије Л

Дефиниције различитих нивоа знања који су неопходни и захтевају се у овом додатку исте су као и дефиниције које се налазе у тачки 1. Додатка I Анекса III (Део-66).

Поткатегорије	Модули потребни за сваку поткатегорију (погледати табелу наставног плана доле)
- Л1Ц: композитне једрилице,	1Л, 2Л, 3Л, 5Л, 7Л и 12Л
- Л1: једрилице,	1Л, 2Л, 3Л, 4Л, 5Л, 6Л, 7Л и 12Л
- Л2Ц: Композитне моторне једрилице и композитни авиони <i>ELA1</i> ,	1Л, 2Л, 3Л, 5Л, 7Л, 8Л и 12Л
- Л2: моторне једрилице и авиони <i>ELA1</i> ,	1Л, 2Л, 3Л, 4Л, 5Л, 6Л, 7Л, 8Л и 12Л
- Л3Х: балони на топли ваздух,	1Л, 2Л, 3Л, 9Л и 12Л
- Л3Г: балони на гас,	1Л, 2Л, 3Л, 10Л и 12Л
- Л4Х: ваздушни бродови на топли ваздух,	1Л, 2Л, 3Л, 8Л, 9Л, 11Л и 12Л
Л4Г: <i>ELA2</i> ваздушни бродови на гас	1Л, 2Л, 3Л, 8Л, 10Л, 11Л и 12Л
Л5: ваздушни бродови на гас који не спадају у <i>ELA2</i>	Основни захтеви за знање за било коју Б1 поткатегорију плус 8Л (за Б1.1 и Б1.3), 10Л, 11Л и 12Л

САДРЖАЈ

Ознака модула	
1Л	Основно знање
2Л	Људски фактор
3Л	Ваздухопловни прописи
4Л	Конструкција од дрвета/са металним цевима и платном
5Л	Структура ваздухоплова од композитног материјала
6Л	Метална конструкција ваздухоплова
7Л	Конструкција уопштено
8Л	Погонска група
9Л	Балон/ваздушни брод на топли ваздух
10Л	Балон/ваздушни брод на гас (слободан/везан)
11Л	Ваздушни бродови на топли ваздух/на гас
12Л	Радио ком/ЕЛТ/транспондер/инструменти

МОДУЛ 1Л - ОСНОВНА ЗНАЊА

	Ниво
<p>1Л.1 Математика</p> <p>Аритметика</p> <ul style="list-style-type: none"> - Аритметички појмови и знакови; - Методе множења и дељења; - Разломци и децимале; - Фактори и множитељи; - Тежина, мерење и фактори конверзије; - Рацио и пропорција; - Просеци и проценти; - Површи и запремина, квадрати, коцке. <p>Алгебра</p> <ul style="list-style-type: none"> - Процена једноставних алгебарских израза: сабирање, одузимање, множење и дељење; - Употреба заграда; - Једноставни алгебарски разломци. <p>Геометрија</p> <ul style="list-style-type: none"> - Једноставне геометријске конструкције; - Графички приказ: природа и употреба графикана. 	1
<p>1Л.2 Физика</p> <p>Материја</p> <ul style="list-style-type: none"> - Природа материје: хемијски елементи; - Хемијска једињења; - Стања: чврсто, течност и гасовито; - Промене стања. <p>Механика</p> <ul style="list-style-type: none"> - Силе, моменти и парови, приказ помоћу вектора; - Центар гравитације; - Затежање, сабијање, смицање и торзија; - Природа и својства чврстих тела, течности и гасова. <p>Температура</p> <ul style="list-style-type: none"> - Термометри и температурне скале: Целзијус, Фаренхајт и Келвин; - Дефиниција топлоте. 	1
<p>1Л.3 Електротехника</p> <p>Једносмерна струја</p> <ul style="list-style-type: none"> - Омов закон, Кирхофови закони о напону и струјама; - Значај унутрашњег отпора напајања; - Отпор / отпорник; - Ознака отпорника бојом, вредности и толеранције, жељене вредности, ознаке снаге у ватима; - Отпорници спојени у низ и паралелно. 	1

	Ниво
1Л.4 Аеродинамика/аеростатика Међународна стандардна атмосфера (<i>ISA</i>), примена у аеродинамици и аеростатици.	1
Аеродинамика - Струјање ваздуха око трупа; - Гранични слој, ламинарно и турбулентно струјање; - Потисак, тежина, аеродинамичка резултанта; - Настајање узгона и отпора: нападни угао, полар, губитак узгона. Аеростатика Утицај на куполе, утицај ветра, утицај висине и температуре.	1
1Л.5 Безбедност на радном месту и заштита животне средине - Безбедан рад и мере предострожности при раду са струјом, гасовима (нарочито кисеоником), уљима и хемикалијама; - Означавање, складиштење и одлагање опасних материја (за очување безбедности и заштиту животне средине); - Санација у случају пожара или друге незгоде са једном или више опасности, укључујући познавање средстава за гашење.	2

МОДУЛ 2Л - ЉУДСКИ ФАКТОР

	Ниво
2Л1 Опште - Потреба да се у обзир узме људски фактор; - Инциденти који се могу приписати људском фактору/људској грешци; - Марфијев закон.	1
2Л2. Људске могућности и ограничења Вид, слух, обрада информација, пажња и перцепција, памћење.	1
2Л3 Социјална психологија Одговорност, мотивација, притисак колега, тимски рад.	1
2Л4 Фактори који утичу на радни учинак Физичка активност/здравље, стрес, сан, умор, злоупотреба алкохола, лекова, дрога.	1
2Л5 Физичко окружење Радно окружење (клима, бука, осветљење).	1

МОДУЛ 3Л - ВАЗДУХОПЛОВНИ ПРОПИСИ

	Ниво
<p>3Л.1 Регулаторни оквир</p> <ul style="list-style-type: none"> - Улога Европске комисије, <i>EASA</i>-е и националних ваздухопловних власти (<i>NAAs</i>); - Одговарајући делови Part-M и Part-66. 	1
<p>3Л.2 Поправке и измене</p> <ul style="list-style-type: none"> - одобравање промена (поправке и модификације); - Стандардне измене и стандардне поправке. 	2
<p>3Л.3 Подаци о одржавању</p> <ul style="list-style-type: none"> - Налози за пловидбеност (<i>ADs</i>), упутства за континуирану пловидбеност (<i>ICA</i>) (<i>AMM</i>, <i>IPC</i> итд.); - Летачки приручник; - Евиденција о одржавању. 	2

МОДУЛ 4Л - СТРУКТУРА, ДРВЕНА/СА МЕТАЛНИМ ЦЕВИМА И ПЛАТНОМ

	Ниво
<p>4Л.1 Конструкција дрвена/комбинација металних цеви и платна</p> <ul style="list-style-type: none"> - Дрво, шперплоча, лепак, конзервација, напајање, својства, машинска обрада; - Покривање (прекривни материјали, лепкови и завршни слојеви, природни и синтетички прекривајући материјали и лепкови); - Поступци бојења, монтаже и поправке; - Препознавање оштећења од пренапрезања дрвене конструкције, односно конструкције од металних цеви и платна; - Пропадање дрвних компоненти и облога; - Испитивање прскотина (оптичким поступком, нпр. лупом) металних компоненти. Корозија и методе за спречавање корозије. Заштита здравља и заштита од пожара. 	2
<p>4Л.2 Материјали</p> <ul style="list-style-type: none"> - Врсте дрвета, стабилност и особине обраде; - Цеви и спојнице од легуре челика и лакних легура, преглед лома заварених шавова; - Пластика (преглед, разумевање својстава); - Боје и уклањање боја; - Туткала, лепак; - Покривни материјали и технологије (природни и синтетички полимери). 	2

	Ниво
<p>4Л.3 Препознавање оштећења</p> <ul style="list-style-type: none"> - Пренапрезање конструкција од дрвета, метала и платна; - Пренос оптерећења; - Испитивање чврстоће и ломова. 	3
<p>4Л.4 Практичан рад</p> <ul style="list-style-type: none"> - Осигуравање клинова, вијака, крунастих матица, затезача; - Повезивање ужади уз помоћ металног колута; - Поправке уз помоћ <i>Nicopress and Talurit</i>; - Поправка облога; - Поправљање прозирних површина; - Вежбе поправки (шперплоча, струна, рукохвати, оплата); - Подешавање ваздухоплова. Прорачун масе уравнотежења командних површина и опсега кретања командних површина, мерење радних сила; - Извођење сточасовних/годишњих прегледа на дрвеној конструкцији или конструкцији са комбинацијом металних цеви и платна. 	2

МОДУЛ 5Л - КОМПОЗИТНА КОНСТРУКЦИЈА

	Ниво
<p>5Л1 Конструкција од пластике ојачана влакнима (<i>FRP</i>)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Основна начела изградње <i>FRP</i> конструкције; - Смола (епокси, полиестер, фенолне смоле, смоле винил естра); - Материјали за ојачање: стаклена, араמידна и карбонска влакна, и њихова својства; - Пунила; - Потпорна језгра (балза, саће, пенаста пластика); - Конструкције, пренос оптерећења (чврста <i>FRP</i> шкољка, сендвичи); - Откривање оштећења током пренапрегнутости компоненти; - Процедура за пројекте повезане са <i>FRP</i> (према приручнику организације за одржавање), укључујући услове за складиштење материјала. 	2
<p>5Л2 Материјали</p> <ul style="list-style-type: none"> - Термостабилни пластични материјали, термопластични полимери, катализатори; - Разумевање својстава, технологије обраде, раздвајања, лепљења, заваривања; - <i>FRP</i> смоле: епоксидне смоле, полиестерске смоле, винил естарске смоле, фенолне смоле; - Материјали за ојачање; 	2

	Ниво
<ul style="list-style-type: none"> - Од елементарних влакана до филаментарних влакана (средства против лепљења, средства за завршну обраду), методе ткања; - Својства појединачних арматурних материјала (Е-стаклена влакна, араמידна влакна, карбонска влакна); - Проблем са системима са више материјала, матрица; - Адхезија / кохезија, различита понашања влаканастих материјала; - материјали за пуњење и пигменти; - Технички захтеви за материјале за пуњење; - Промена својства смоле коришћењем Е-стакла, микро балона, аеросола, памука, минерала, металног праха, органских супстанци; - Технологије бојења, састављања и поправке; - Помоћни материјали; - Саће (папир, <i>FRP</i>, метал), балзовина, <i>Divinycell (Contizell)</i>, трендови развоја. 	
<p>5Л3 Монтажа конструкција израђених од композитних материјала ојачаних влакнима</p> <ul style="list-style-type: none"> - Крута структура; - Сендвич структуре; - Монтажа аеропрофила, трупа, командних површина. 	2
<p>5Л4 Откривање оштећења</p> <ul style="list-style-type: none"> - Понашање <i>FRP</i> компоненти у случају пренапрезања; - Откривање деламинација и слабих спојева; - Фреквенција савијајућих вибрација аеропрофила; - Пренос оптерећења; - Спојеви трењем и сигурносно блокирање; - Динамичка чврстоћа и корозија металних делова; - Повезивање метала, површинска завршна обрада челичних и алуминијумских компоненти при повезивању са <i>FRP</i>-ом. 	3
<p>5Л5 Израда калуца</p> <ul style="list-style-type: none"> - Гипсани и керамички калуци; - <i>GFK</i> калуци, гел-премаз, материјали за ојачање, проблеми крутости; - Метални калуци; - Мушки и женски калуци. 	2
<p>5Л6 Извођење практичних радова</p> <ul style="list-style-type: none"> - Причвршћивање клинова, вијака, навртних матица, затезача; - Повезивање ужади уз помоћ металног колута; - Поправке уз помоћ <i>Nicopress and Talurit</i>; - Поправак облога; - Поправак чврстих <i>FRP</i> структура; 	2

	Ниво
<ul style="list-style-type: none"> - Израда калупа/одлив компоненте (нпр. нос трупа, обрубљивање стајног трапа, крај крила и винглети); - Поправљање сендвич структуре при оштећењу унутрашњег и спољашњег слоја; - Поправљање сендвич структуре вакумирањем; - Поправке прозирних површина (<i>PMMA</i>) уз помоћ једнокомпонентног и двокомпонентног лепка; - Повезивање прозирних површина са куполастим оквиром; - Каљење прозирних површина и других компоненти; - Поправка сендвич структуре (мања поправка, мања од 20 cm); - Подешавање ваздухоплова. Прорачун масе у равнотежења командних површина и опсега кретања командних површина, мерење радних сила; - Извођење сточасовних/годишњих инспекција на <i>FRP</i> структури. 	

МОДУЛ 6Л - МЕТАЛНА КОНСТРУКЦИЈА

	Ниво
<p>6Л.1 Метална конструкција</p> <ul style="list-style-type: none"> - Метални материјали и полупроизводи, методе машинске обраде; - Испитивање замора метеријала и прскотина; - Склапање компонената металне конструкције, заковани спојеви, лепљени спојеви; - Идентификација оштећења пренапрегнутих компонената, ефекти корозије; - Здравље, заштита на раду и заштита од пожара. 	2
<p>6Л.2 Материјали</p> <ul style="list-style-type: none"> - Челик и његове легуре; - Лаки метали и њихове лаке легуре; - Материјали закивака; - Пластика; - Боје; - Лепила за метал; - Врсте корозије; - Материјали и технологије за облагање (природни и синтетички). 	2
<p>6Л.3 Препознавање оштећења</p> <ul style="list-style-type: none"> - Пренапрегнуте металне конструкције, нивелисање, мерење симетрије; - Пренос оптерећења; - Тестирање чврстоће и напрстина; - Идентификовање лабавих закованих спојева. 	3

	Ниво
<p>6Л.4 Склапање металних и композитних конструкција;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Оплата - Оквири; - Уздужнице и ремењаче; - Конструкција оквира; - Проблеми са системима од више врста материјала. 	2
<p>6Л.5 Причвршћивачи</p> <ul style="list-style-type: none"> - Класификације прибора и зазора; - Метрички и англосаксонски мерни системи; - Вијак прекомерних димензија. 	2
<p>6Л.6 Извођење практичних радова</p> <ul style="list-style-type: none"> - Осигуравање клинова, вијака, крунастих матица, затезача; - Повезивање ужади уз помоћ металног колута; - Поправке уз помоћ <i>Nicopress and Talurit</i>; - Поправљање облога, површинских оштећења, технике заустављања ширења прскотина зауставним рупама; - Поправљање прозирних површина; - Сечење металних лимова (алуминијумских и лаких легура, челика и легура челика); - Пресавијање, савијање, савијање ивице, равнање, глачање, повијање; - Поправљање закованих металних конструкција према упутству за поправку или нацртима; - Процена грешака при закивању; - Подешавање ваздухоплова. Прорачун масе уравнотежења командних површина и опсега кретања командних површина, мерење радних сила; - Сточасовни/годишњи прегледи на металној структури. 	2

МОДУЛ 7Л - КОНСТРУКЦИЈЕ ОПШТЕ

	Ниво
<p>7Л.1 Систем команди лета</p> <ul style="list-style-type: none"> - Команде пилотске кабине: команде у пилотској кабини, ознаке у боји, облици ручица; - Командне површине, закрилца, површине ваздушних кочница, команде, шарке, лежајеви, носачи, круте преносне полуге команди, преносне полуге команди, рогови за управљање, ременице, каблови, ланци, цеви, ваљци, шине, вијчане дизалице, површинегибања, подмазивање, стабилизатори, управљање команди; 	3

	Ниво
<ul style="list-style-type: none"> - Комбинација команди: закрилце-крилце, закрилце-ваздушна кочница; - Системи примера. 	
<p>7Л.2 Конструкција ваздухоплова</p> <ul style="list-style-type: none"> - Стајни трап: карактеристике стајног трапа и упорница амортизера, извлачење, кочнице, бубањ, дискови, точкови, гума, механизам за увлачење, електрично увлачење, ванредне ситуације; - Места за уградњу крила на труп, места за уградњу репног дела (вертикални и хоризонтални стабилизатор) на труп, места уградње контролне површине; - Дозвољене мере одржавања; - Вуча: опрема / механизам за вучу / дизање; - Кабина: седишта и сигурносни појасеви, распоред у кабини, ветробранско стакло, прозори, натписи, одељак за пртљаг, команде у пилотској кабини, систем вентилације кабине, вентилатор; - Водени баласт: резервоари за воду, водови, вентили, одводи, вентилациони отвори, провере; - Систем за довод горива: резервоари, водови, филтери, вентилациони отвори, одводи, пуњење, разводни вентил, пумпе, индикација, провера, спајање; - Хидраулика: распоред система, акумулатори, расподела притиска и снаге, индикација; - Течност и гас: хидраулични, друге течности, нивои, резервоари, водови, вентили, филтер; - Заштита: противпожарни зидови, противпожарна заштита, заштита од удара грома, затезачи, осигуравајући уређаји, испражњивачи. 	2
<p>7Л.3 Причвршћивачи</p> <ul style="list-style-type: none"> - Поузданост клинова, закивака, вијака; - Контролни каблови, затезачи; - Спојнице за брзо отпуштање (<i>L'Hotellier, SZD, Poland</i>). 	2
<p>7Л.4 Сигурносна опрема</p> <ul style="list-style-type: none"> - Прихватљивост метода осигурања, сигурносни клинови, клинови од опружног челика, осигуравајуће жице, самоосигуравајућа матица, боја; - Спојнице за брзо отпуштање. 	2
<p>7Л.5 Тежина и центража</p>	2
<p>7Л.6 Системи за спашавање</p>	2

	Ниво
<p>7Л.7 Модули на ваздухоплову</p> <ul style="list-style-type: none"> - Систем питот-статике, вакуумски / динамички систем, хидростатичко испитивање; - Летни инструменти: брзиномер, висиномер, показивач вертикалне брзине, веза и функционирање, ознаке; - Распоред и дисплеј, панел, електричне жице; - Жироскопи, филтери, показивачки инструменти; тестирање функција; - Магнетни компас: уградња и компензација компаса; - Једрилице: звучни индикатор вертикалне брзине, уређаји за снимање лета, спречавање судара; - Кисеонички систем. 	2
<p>7Л.8 Инсталација и повезивање модула у ваздухоплову</p> <ul style="list-style-type: none"> - Летачки инструменти, захтеви за монтажу (услови принудног слетања по CS-22); - Електрични водови, извори напајања, типови батерија, електрични параметри, електрични генератор, прекидач, енергетски биланс, уземљење, конектори, терминали, упозорења, осигурачи, светла, осветљења, прекидачи, волтметри, амперметри, електрични мерни инструменти. 	2
<p>7Л.9 Погон клипних мотора</p> <p>Веза између погонске групе и структуре.</p>	2
<p>7Л.10 Елиса</p> <ul style="list-style-type: none"> - Инспекција; - Замена; - Балансирање. 	2
<p>7Л.11 Систем увлачења</p> <ul style="list-style-type: none"> - Контрола положаја елисе; - Систем за увлачење мотора и/или елисе. 	2
<p>7Л.12 Поступци физичког прегледа</p> <ul style="list-style-type: none"> - Чишћење, употреба светала и огледала; - Мерни инструменти; - Мерење отклона команди; - Обртни момент вијака и навртки; - Хабање лежајева; - Опрема за преглед; - Калибрација мерних инструмената. 	2

МОДУЛ 8Л - ПОГОНСКА ГРУПА

	Ниво
<p>8Л.1 Граничне вредности буке</p> <ul style="list-style-type: none"> - Објашњење појма „ниво буке”; - Потврда о буци; - Побољшање звучне изолације; - Могуће смањење емисија буке. 	1
<p>8Л.2 Клипни мотори</p> <ul style="list-style-type: none"> - Четворотактни мотор са паљењем варницом, мотор са ваздушним хлађењем, мотор са флуидним хлађењем; - Двотактни мотор; - Мотор са ротационим клипом; - Ефикасност и фактори који утичу на ефикасност (дијаграм притиска и запремине, крива снаге); - Уређаји за контролу буке. 	2
<p>8Л.3 Елиса</p> <ul style="list-style-type: none"> - Крак, поклопац, задња плоча, притисак акумулатора, главчина; - Рад елисе; - Елиса промењивог корака, елисе које је могуће механички, електрично и хидраулично подесити током лета; - Балансирање (статичко, динамичко); - Проблеми у вези са буком. 	2
<p>8Л.4 Управљачки уређаји мотора</p> <ul style="list-style-type: none"> - Механички управљачки уређаји; - Електрични управљачки уређаји; - Показатељ нивоа горива; - Функције, карактеристике, уобичајене грешке и индикатори грешака. 	2
<p>8Л.5 Црева</p> <ul style="list-style-type: none"> - Материјал и обрада црева за гориво и уље; - Контрола века трајања. 	2
<p>8Л.6 Помоћна опрема</p> <ul style="list-style-type: none"> - Рад система магнетног паљења; - Контрола рокова одржавања; - Рад карбуратора; - Упутства за одржавање у вези са посебним карактеристикама; - Пумпе за електрично гориво; 	2

	Ниво
<ul style="list-style-type: none"> - Рад команди елисе; - Електрично управљање елисом; - Хидраулично управљање елисом. 	
<p>8Л.7 Систем паљења</p> <ul style="list-style-type: none"> - Конструкције: индукционо паљење, магнетно паљење и тириторско паљење; - Ефикасност система паљења и предгрејача; - Модул из система паљења и предгрејача; - Преглед и испитивање свећица. 	2
<p>8Л.8 Индукциони и издувни системи</p> <ul style="list-style-type: none"> - Рад и монтажа; - Уградња заклопки и грејача; - Гондоле и облоге мотора; - Преглед и испитивање; - Тест емисије <i>СО</i>. 	2
<p>8Л.9 Горива и мазива</p> <ul style="list-style-type: none"> - Карактеристике горива; - Означавање, еколошки прихватљиво складиштење; - Минерална и синтетичка уља за подмазивање и њихови параметри: обележавање и карактеристике, примена; - Еколошки прихватљиво складиштење и правилно одлагање отпадног уља. 	2
<p>8Л.10 Документација</p> <ul style="list-style-type: none"> - Документи произвођача за мотор и елису; - Упутства за континуирану пловидбеност (<i>ICA</i>); - Летачки приручници (<i>AFMs</i>) и приручници за одржавање ваздухоплова (<i>AMMs</i>); - Време између ремонта (<i>TBO</i>); - Директиве о пловидбениости (<i>ADs</i>), техничке напомене и сервисни билтени. 	2
<p>8Л.11 Илустративни материјал</p> <ul style="list-style-type: none"> - Цилиндар са вентилом; - Карбуратор; - Високо-напонски магнети; - Уређај за мерење диференцијалног притиска у цилиндрима; - Прегрејани / оштећени клипови; - Свећице мотора којима се другачије управљало. 	2
<p>8Л.12 Практично искуство</p> <ul style="list-style-type: none"> - Заштита на раду/спречавање незгода (руковање горивима и мазивима, покретање мотора); - Подешавање управљачких полуга и Боденових сајли; - Подешавање брзине празног хода; 	2

	Ниво
<ul style="list-style-type: none"> - Провера и подешавање тачке паљења; - Испитивање рада магнета; - Провера система паљења; - Испитивање и чишћење свећица; - Извођење задатака у вези с мотором при сточасовном/годишњем прегледу авиона; - Испитивање компресије цилиндра; - Статичко испитивање и оцена рада мотора; - Документација о радовима на одржавању, укључујући замену компоненти. 	
<p>8Л.13 Размена гасова у моторима са унутрашњим сагоревањем</p> <ul style="list-style-type: none"> - Четворотактни клипни мотор и управљачке јединице; - Енергетски губици; - Подешавање паљења; - Понашање директних протока управљачких јединица; - Ванкелов мотор и управљачке јединице; - Двотактни мотор и управљачке јединице; - Чишћење; - Вентилатор за чишћење; - Распон снаге празног хода и распон снаге. 	2
<p>8Л.14 Паљење, сагоревање и расплињавање</p> <ul style="list-style-type: none"> - Паљење; - Свећице; - Систем за паљење; - Процес сагоревања; - Нормално сагоревање; - Ефикасност и средњи притисак; - Детонације у мотору и октански број мотора; - Облици коморе за сагоревање; - Мешавина горива/ваздуха у карбуратору; - Начело рада карбуратора, једначина карбуратора; - Једноставни карбуратор; - Проблеми једноставног карбуратора и њихова решења; - Модел карбуратора; - Мешавина горива/ваздуха током убризгавања; - Механички контролисано убризгавање; - Електронски контролисано убризгавање; - Континуирано убризгавање; - Поређење карбуратора и система убризгавања 	2

	Ниво
<p>8Л.15 Летачки инструменти у авионима са моторима с убризгавањем горива</p> <ul style="list-style-type: none"> - Посебни летачки инструменти (мотор с убризгавањем); - Тумачење индикација током статичког испитивања; - Тумачење индикација током лета на различитим висинама. 	2
<p>8Л.16 Одржавање ваздухоплова, са моторима с убризгавањем горива</p> <ul style="list-style-type: none"> - Документација, документација произвођача итд.; - Општа упутства за одржавање (часовна инспекције); - Функционални тестови; - Пробни рад на земљи; - Пробни лет; - Отклањање проблема у случају кварова у систему убризгавања и њихово отклањање. 	2
<p>8Л.17 Мере заштите на раду и безбедност</p> <p>Мере заштите на раду и безбедност на раду на системима за убризгавање.</p>	2
<p>8Л.18 Визуелна помагала:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Карбуратор; - Компоненте система убризгавања; - Авион са мотором с убризгавањем; - Алат за рад на системима убризгавања. 	2
<p>8Л.19 Електрични погон</p> <ul style="list-style-type: none"> - Енергетски систем, акумулатори, уградња; - Електромотор; - Провере с обзиром на топлоту, буку и вибрације; - Испитивање намотаја; - Системи електричног ожичења и контролни системи; - Пилони, системи извлачења и увлачења; - Систем кочења мотора/елисе; - Системи вентилације мотора; - Практично искуство у сточасовним/годишњим прегледима. 	2

	Ниво
8Л.20 Млазни погон - Уградња мотора; - Носачи, системи извлачења и увлачења; - Заштита од пожара; - Системи за довод горива, укључујући подмазивање; - Системи за покретање мотора уз помоћ гаса; - Процена оштећења мотора; - Сервис мотора; - Уклањање/поновно постављање и испитивање мотора; - Практично искуство у инспекцијама по стању/истеку времена / годишњим прегледима; - Инспекције по стању.	2
8Л.21 Систем дигиталне контроле рада мотора (<i>FADEC</i>)	2

МОДУЛ 9Л - БАЛОН / ВАЗДУШНИ БРОД НА ТОПЛИ ВАЗДУХ

	Ниво
9Л.1 Основна начела и монтажа балона/ ваздушних бродова на топли ваздух - Монтажа и појединачни делови; - Куполе; - Материјали за куполе; - Системи куполе; - Конвенционални и посебни облици; - Систем горива; - Горионик, оквир горионика и носачи горионика; - Цилиндри за компримовани гас и црева за компримовани гас; - Корпа и други уређаји (седишта); - Прибор за подешавање; - Послови одржавања и сервисирања; - Годишњи/сточасовни преглед; - Дневници; - Летачки приручник ваздухоплова (<i>AFMs</i>) и Приручници за одржавање ваздухоплова (<i>АММ</i>); - Подешавање и припрема за полетање (привремено везивање ради узлетања); - Узлетање.	3
9Л.2 Практична обука Рад с командама, послови одржавања и сервисирања (у складу са летачким приручником).	3
9Л.3 Купола - Платна	3

	Ниво
<ul style="list-style-type: none"> - Шавови; - Носеће траке, задржавачи пуцања; - Горњи обручи; - Вентил за спуштање и системи брзог издувавања; - Потезни вентил за тренутно отварање куполе; - Вентил за окретање; - Дијафрагме/<i>catenaries</i> (посебни облици и ваздушни бродови); - Ваљци, ременице; - Контролни и носиви конопци; - Чворови; - Ознака за приказ температуре, заставица за термометар, термометар куполе; - Затеге; - Окови, карабинери. 	
<p>9Л.4 Систем горионика и довод горива</p> <ul style="list-style-type: none"> - Завојнице горионика; - Вентили за испуштање ваздуха, течност и помоћни вентили; - Горионици/млазнице; - Пилот светла/испаривачи/млазови; - Оквир горионика; - Водови/црева за гориво; - Цилиндри за гориво, вентили и окови. 	3
<p>9Л.5 Корпа и носива ужад (укључујући и алтернативне уређаје)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Врсте корпи (укључујући алтернативне уређаје); - Материјали за корпе: трска, врба, кожа, дрво, обложни материјал, носива ужад; - Седишта, ваљкасти лежајеви; - Карабинер, оков и игле; - Потпорне шипке горионика; - Ремени цилиндара за гориво; - Прибор. 	3
<p>9Л.6 Опрема</p> <ul style="list-style-type: none"> - Апарат за гашење пожара, ватрогасни покривач; - Инструменти (појединачни или комбиновани). 	3
<p>9Л.7 Мање поправке</p> <ul style="list-style-type: none"> - Шивење - Спајање; - Поправке коже/рубова на корпи. 	3
<p>9Л.8 Поступци физичког прегледа</p> <ul style="list-style-type: none"> - Чишћење, употреба светала и огледала; - Мерни инструменти; - Мерење отклона команди (само за ваздушне бродове); 	2

	Ниво
<ul style="list-style-type: none"> - Обртни момент вијака и навртка; - Хабање лежајева (само за ваздушне бродове); - Опрема за преглед; - Калибрација мерних алата; - Провера платна затезањем. 	

МОДУЛ 10Л - БАЛОН /ВАЗДУШНИ БРОД НА ГАС (СЛОБОДАН/ВЕЗАН)

	Ниво
<p>10Л.1 Основна начела и монтажа балона/ваздушних бродова на топли ваздух</p> <ul style="list-style-type: none"> - Монтажа појединачних делова; - Купола и мрежни материјал; - Купола, потезни вентил за тренутно отварање куполе, отварање у хитним случајевима, каблови и каишеви; - Вентил са чврстим гасом; - Еластични плински вентил (падобран); - Мрежа; - Носиви обруч; - Корпа и прибор (укључујући алтернативне уређаје); - Путеви електростатичко пражњења; - Уже за везивање и уже за успоравање; - Одржавање и сервисирање; - Годишњи преглед; - Летачка документација; - Летачки приручник ваздухоплова (<i>AFMs</i>) и Приручници за одржавање ваздухоплова (<i>АММ</i>); - Подешавање и припрема за полетање (привремено везивање ради узлетања); - Узлетање. 	3
<p>10Л.2 Практична обука</p> <ul style="list-style-type: none"> - Рад са командама; - Послови одржавања и сервисирања (у складу са <i>АММ</i> и <i>AFM</i>); - Безбедносна правила за коришћење водоника као узгонског гаса. 	3
<p>10Л.3 Купола</p> <ul style="list-style-type: none"> - Платна - Штапови и ојачања штапова; - Потезни вентил за тренутно отварање куполе и потезно уже; - Конопци падобрана и носиви конопци; - Вентили и ужад; - Отвор за пуњење, Поешелов обруч и ужад; 	3

	Ниво
- Путање електростатичког пражњења.	
10Л.4 Вентил - Опруге; - Заптивке; - Вијчани спојеви; - Контролна ужад; - Путање електростатичког пражњења.	3
10Л.5 Израда мреже или подешавање (без мреже) - Врсте мрежа и других конопа; - Величина и углови отвора мреже; - Мрежни прстен; - Методе израде чворова; - Путање електростатичког пражњења.	3
10Л.6 Носиви обруч	3
10Л.7 Корпа (укључујући алтернативне уређаје) - Врсте корпи (укључујући алтернативне уређаје); - Конопци с омчом и клинови; - Систем баласта (врећице и носачи); - Путање електростатичког пражњења.	3
10Л.8 Потезно уже за отварање куполе и ужад за вентиле	3
10Л.9 Уже за везивање и уже за успоравање	3
10Л.10 Мање поправке - Спајање; - Уплитање ужади од конопље.	3
10Л.11 Опрема - Инструменти (појединачни или комбиновани).	3
10Л.12 Кабл за спутавање (само за везане балоне на гас (TGB)) - Врсте каблова; - Прихватљива оштећења на каблу; - Затезач за кабл; - Држачи кабла.	3
10Л.13 Витло (само за везане балоне на гас) - Врсте витла;	3

	Ниво
<ul style="list-style-type: none"> - Механички систем; - Електрични систем; - Систем за ванредне ситуације; - Веза витла са земљом/оптерећивање витла баластом. 	
<p>10Л.14 Поступци физичког прегледа</p> <ul style="list-style-type: none"> - Чишћење, употреба светала и огледала; - Мерни инструменти; - Мерење отклона команди (само за ваздушне бродове); - Обртни момент вијака и навртка; - Хабање лежајева (само за ваздушне бродове); - Опрема за преглед; - Калибрација мерних алата; - Провера платна затезањем. 	2

МОДУЛ 11Л - ВАЗДУШНИ БРОДОВИ НА ТОПЛИ ВАЗДУХ/ГАС

	Ниво
<p>11Л.1 Основна начела и склапање малих ваздушних бродова</p> <ul style="list-style-type: none"> - Купола, мали балони; - Вентили, отвори; - Гондола; - Погон; - Летачки приручник ваздухоплова (<i>AFMs</i>) и Приручници за одржавање ваздухоплова (<i>АММ</i>); - Подешавање и припрема за полетање (привремено везивање ради узлетања). 	3
<p>11Л.2 Практична обука</p> <ul style="list-style-type: none"> - Рад са командама; - Послови одржавања и сервисирања (у складу са <i>АММ</i> и <i>AFM</i>). 	3
<p>11Л.3 Купола</p> <ul style="list-style-type: none"> - Платна - Потезни вентил за тренутно отварање куполе и потезно уже; - Вентили; - Систем ланаца. 	3

	Ниво
<p>11Л.4 Гондола (укључујући алтернативне уређаје)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Врсте гондола (укључујући алтернативне уређаје); - Врсте конструкција и материјали; - Откривање оштећења. 	3
<p>11Л.5 Електрични систем</p> <ul style="list-style-type: none"> - Основе струјних кола у ваздушном броду; - Електрични извори (акумулатори, причвршћивање, вентилација, корозија); - Оловни, никл-кадмијумски (<i>NiCd</i>) или други акумулатори, суве батерије; - Генератори; - Ожичење, електрични прикључци; - Осигурачи; - Спољни извор напајања; - Енергетски биланс. 	3
<p>11Л.6 Погон</p> <ul style="list-style-type: none"> - Горивни систем: резервоари, водови, филтери, вентилациони отвори, одводи, пуњење, разводни вентил, пумпе, индикација, провера, спајање; - Погонски инструменти; - Основе о мерењу и инструментима; - Мерење обртаја; - Мерење притиска; - Мерење температуре; - Мерење нивоа горива/снаге. 	3
<p>11Л.7 Опрема</p> <ul style="list-style-type: none"> - Апарат за гашење пожара, ватрогасни покривач; - Инструменти (појединачни или комбиновани). 	3

МОДУЛ 12Л - РАДИО/КОМ/*ELT*/ТРАНСПОНДЕР/ИНСТРУМЕНТИ

	Ниво
<p>12Л.1 Радио/ком /<i>ELT</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Канални размак; - Основно функционално испитивање; - Батерије; - Захтеви за испитивање и одржавање. 	2

	Ниво
12Л.2 Транспондер - Основна операција; - Уобичајена преносна конфигурација, укључујући антену; - Објашњење начина рада модела А, С, S; - Захтеви за испитивање и одржавање.	2
12Л.3 Инструменти - Ручни висиномер/вариометри; - Батерије; - Основно функционално испитивање.	2

Додатак VIII

Стандард основног знања за дозволу за одржавање ваздухоплова категорије Л

а) Основ за стандардизацију испита који се односе на захтеве за основно знање из Додатка VII је:

(i) сви испити се спроводе употребом теста са питањима са више понуђених одговора како стоји у тачки (ii). Нетачни одговори морају да изгледају подједнако уверљиво свакоме ко не познаје материју. Сви одговори треба да буду јасно повезани са питањем, сличног речника, граматичке конструкције и дужине. У нумеричким питањима нетачни одговори одговарају грешкама у поступку, као што су исправке примењене на погрешан начин или нетачно конвертоване мерне јединице: оне не смеју да буду насумични бројеви;

(ii) свако питање са више понуђених одговора мора имати три понуђена одговора, од којих је само један тачан, а за сваки модул кандидату се даје време за решавање које у просеку износи 75 секунди по питању;

пролазна оцена за сваки модул је 75%;

казнено бодовање (негативни бодови за погрешне одговоре) се не примењује;

(v) ниво знања потребан у питањима мора бити пропорционалан нивоу технологије категорије ваздухоплова.

б) Број питања по модулу:

(i) модул 1Л „Основно знање”: 12 питања. Дозвољено време: 15 минута;

модул 2Л „Људски фактори”: 8 питања. Дозвољено време: 10 минута;

(iii) модул 3Л „Ваздухопловни прописи”: 24 питања. Дозвољено време: 30 минута.

(iv) модул 4Л „Дрвена структура/структура од металних цеви пресвучених платном”: 32 питања. Дозвољено време: 40 минута;

модул 5Л „Композитна структура”: 32 питања. Дозвољено време: 40 минута;

модул 6Л „Метална конструкција”: 32 питања. Дозвољено време: 40 минута;

модул 7Л „Конструкција уопштено”: 64 питања. Дозвољено време: 80 минута;

модул 8Л „Погонска група”: 48 питања. Дозвољено време: 60 минута;

модул 9Л „Балон/ваздушни брод на топли ваздух”: 36 питања. Дозвољено време: 45 минута;

модул 10Л „Балон/ваздушни брод на гас (слободан/везан)”: 40 питања. Дозвољено време: 50 минута;

модул 11Л „Ваздушни бродови на топли ваздух/гас”: 36 питања. Дозвољено време: 45 минута;

модул 12Л „*Radio Com/ELT/транспондер/инструменти*”: 16 питања. Дозвољено време 20 минута.”.

Члан 19.

У Прилогу 1, у Анексу IV (Део-147), у тачки 147.А.145 став а) мења се и гласи:

„а) Организација за обуку особља за одржавање може, како јој то дозвољава приручник организације за обуку особља за одржавање и у складу са тим приручником, да спроводи следеће:

(i) курсеве основне обуке из наставног плана и програма из Анекса III (Део-66) или дела истог;

(ii) курсеве обуке за тип ваздухопова/задатке на ваздухоплову у складу са Анексом III (Део-66);

(iii) испите за полазнике који су похађали курс основне или курс обуке за тип у организацији за обуку особља за одржавање ваздухоплова;

(iv) испите полазника који нису похађали курс обуке за тип ваздухоплова у организацији за обуку особља за одржавање ваздухоплова;

(v) испите полазника који нису похађали курс основне обуке у организацији за обуку особља за одржавање ваздухоплова, под условом:

(1) да се испит спроводи на једној од локација наведених у сертификату о одобрењу организације за обуку особља за одржавање и спровођење испита, или

(2) ако се испит не спроводи на локацијама наведеним у сертификату о одобрењу организације за обуку особља за одржавање и спровођење испита, како је дефинисано ст. б) и ц), тада

- се испит спроводи коришћењем питања Европске централне банке питања (*ECQB*), или

- надлежни орган бира питања за испит, у случају да се не користе питања *ECQB-a*;

(vi) издавање сведочанстава у складу са Додатком III након успешно завршеног одобреног курса основне обуке или курса обуке за тип ваздухоплова и положених испита, како је предвиђено ставом а) подтач. (i), (ii), (iii), (iv) и (v), по потреби.”.

Члан 20.

У Прилогу 1, у Анексу IV (Део-147) Додаци I и II мењају се и гласе:

„Додатак I

Трајање основног курса

Минимално трајање комплетног основног курса:

Основни курс	Трајање (у часовима)	Теоријски део обуке (у процентима)
A1	800	30-35
A2	650	30-35
A3	800	30-35
A4	800	30-35
B1.1	2 400	50-60
B1.2	2.000	50-60
B1.3	2 400	50-60
B1.4	2 400	50-60
B2	2 400	50-60
B2Л	1 500 (*)	50-60
B3	1 000	50-60

Овај број сати повећава се на следећи начин, у зависности од изабраних додатних овлашћења за систем:

Овлашћење за систем	Трајање (у часовима)	Теоријски део обуке (у процентима)
<i>Com/Nav</i>	90	50-60
Инструменти	55	
Аутопилот	80	
Надзор	40	
Системи конструкције	100	

Додатак II
Одобрење организације за обуку особља за одржавање из Анекса IV (Део- 147)
- EASA образац 11

Страна 1 од 2
Page 1 of 2

[ДРЖАВА ЧЛАНИЦА (*)]
Чланица Европске уније (**)

**СЕРТИФИКАТ О ОДОБРЕЊУ ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗА ОБУКУ ОСОБЉА ЗА ОДРЖАВАЊЕ
И СПРОВОЂЕЊЕ ИСПИТА**
MAINTENANCE TRAINING AND EXAMINATION ORGANISATION APPROVAL CERTIFICATE

Референтна ознака: [ОЗНАКА ДРЖАВЕ ЧЛАНИЦЕ (*)].147.[XXXXX]
Reference: [MEMBER STATE CODE (*)].147.[XXXXX]

У складу са Уредбом (ЕЗ) бр. 216/2008 Европског парламента и Савета и Уредбом Комисије (ЕУ) бр. 1321/2014, док су на снази, и под доле наведеним условима, [НАДЛЕЖНИ ОРГАН ДРЖАВЕ ЧЛАНИЦЕ (*)] овим потврђује да је:
Pursuant to Regulation (EC) No 216/2008 of the European Parliament and of the Council and to Commission Regulation (EU) No 1321/2014 for the time being in force and subject to the condition specified below, the [COMPETENT AUTHORITY OF THE MEMBER STATE ()] hereby certifies:*

[НАЗИВ И АДРЕСА ОРГАНИЗАЦИЈЕ]
[COMPANY NAME AND ADDRESS]

као организација за обуку особља за одржавање у складу са Секцијом А Анекса IV (Део-147) Уредбе (ЕУ) бр. 1321/2014, одобрена за спровођење обуке и испита наведених у приложеној листи одобрених обука и за издавање полазницима одговарајућих сведочанстава о завршеној обуци, са горе наведеном референтном ознаком.

as a maintenance training organisation in compliance with Section A of Annex IV (Part-147) of Regulation (EU) No 1321/2014, approved to provide training and conduct examinations listed in the approval schedule attached and to issue related certificates of recognition to students using the above references.

УСЛОВИ:

CONDITIONS:

1. Ово одобрење се односи на оно што је наведено у секцији о одобреном обиму радова приручника одобрене организације за обуку особља за одржавање у складу са Секцијом А Анекса IV (Део-147), и
This approval is limited to what is specified in the scope of work section of the approved maintenance training organisation exposition as referred to in Section A of Annex IV (Part-147), and
2. Ово одобрење подразумева усаглашеност организације са процедурама наведеним у приручнику одобрене организације за обуку особља за одржавање, и
This approval requires compliance with the procedures specified in the approved maintenance training organisation exposition, and
3. Ово одобрење важи све док одобрена организација за обуку особља за одржавање испуњава захтеве из Анекса IV (Део-147) Уредбе (ЕУ) бр. 1321/2014, и
This approval is valid whilst the approved maintenance training organisation remains in compliance with Annex IV (Part-147) of Regulation (EU) No 1321/2014, and
4. Ако су испуњени наведени услови, ово одобрење важи неограничено, изузев ако се организација одрекла одобрења или је одобрење измењено, суспендовано или трајно стављено ван снаге.
Subject to compliance with the foregoing conditions, this approval shall remain valid for an unlimited duration unless the approval has previously been surrendered, superseded, suspended or revoked.

Датум првог издавања:
Date of original issue:

Датум ове измене:
Date of this revision:

Број измене:
Revision No:

Потпис:
Signed:

За надлежни орган: [НАДЛЕЖНИ ОРГАН ДРЖАВЕ ЧЛАНИЦЕ (*)]
For the Competent Authority: [COMPETENT AUTHORITY OF THE MEMBER STATE ()]*

EASA образац 11, 5. издање / EASA Form II Issue 5

(*) или EASA ако је EASA надлежни орган

(**) избрисати ако држава није чланица ЕУ или ако је EASA

**ЛИСТА ОДОБРЕНИХ ОБУКА ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗА ОБУКУ ОСОБЉА ЗА ОДРЖАВАЊЕ
И СПРОВОЂЕЊЕ ИСПИТА**
MAINTENANCE TRAINING AND EXAMINATION ORGANISATION APPROVAL SCHEDULE

Референтна ознака: [ОЗНАКА ДРЖАВЕ ЧЛАНИЦЕ (*).147.[XXXX]
Reference: [MEMBER STATE CODE ().147.[XXXX]*

Организација: [НАЗИВ И АДРЕСА ОРГАНИЗАЦИЈЕ]
Organisation: [COMPANY NAME AND ADDRESS]

КЛАСА <i>CLASS</i>	КАТЕГОРИЈА ДОЗВОЛЕ <i>LICENCE CATEGORY</i>	ОГРАНИЧЕЊЕ <i>LIMITATION</i>	
ОСНОВНА ОБУКА (**) <i>BASIC</i>	Б1 (**) <i>B1 (**)</i>	ТБ1.1 (**) <i>TB1.1 (**)</i>	Турбински авиони (**) <i>AEROPLANES TURBINE</i>
		ТБ1.2 (**) <i>TB1.2 (**)</i>	Клипни авиони (**) <i>AEROPLANES PISTON</i>
		ТБ1.3 (**) <i>TB1.3 (**)</i>	Турбински хеликоптери (**) <i>HELICOPTERS TURBINE</i>
		ТБ1.4 (**) <i>TB1.4 (**)</i>	Клипни хеликоптери (**) <i>HELICOPTERS PISTON</i>
	Б2 (**)/(****) <i>B2 (**)/(****)</i>	ТБ2 (**) <i>TB2 (**)</i>	Авионика (**) <i>AVIONICS</i>
	Б2Л (**) <i>B2L (**)</i>	ТБ2Л (**) <i>TB2L (**)</i>	Авионика (навести овлашћења за систем-е) (**) <i>AVIONICS (indicate system ratings)</i>
	Б3 (**) <i>B3 (**)</i>	ТБ3 (**) <i>TB3 (**)</i>	Непресуризовани клипни авиони чија је МТОМ 2.000 kg и мање (**) <i>PISTON ENGINE NON-PRESSURISED AEROPLANES OF 2000 KG MTOM AND BELOW</i>
	А (**) <i>A (**)</i>	ТА.1 (**) <i>TA.1 (**)</i>	Турбински авиони (**) <i>AEROPLANES TURBINE</i>
		ТА.2 (**) <i>TA.2 (**)</i>	Клипни авиони (**) <i>AEROPLANES PISTON</i>
		ТА.3 (**) <i>TA.3 (**)</i>	Турбински хеликоптери (**) <i>HELICOPTERS TURBINE</i>
ТА.4 (**) <i>TA.4 (**)</i>		Клипни хеликоптери (**) <i>HELICOPTERS PISTON</i>	
Л (**) (само испит) <i>L (**) (Only examination)</i>	ТЛ (**) <i>TL (**)</i>	[Навести одговарајуће подкатегије дозволе] (**) <i>QUOTE THE SPECIFIC LICENCE SUB-CATEGORY</i>	
ОБУКА ЗА ТИП/ЗАДАТАК (**) <i>TYPE / TASK</i>	Ц (**) <i>C (**)</i>	Т4 (**) <i>T4 (**)</i>	[Навести тип ваздухоплова] (**) <i>[QUOTE AIRCRAFT TYPE]</i>
	Б1 (**) <i>B1 (**)</i>	Т1 (**) <i>T1 (**)</i>	[Навести тип ваздухоплова] (**) <i>[QUOTE AIRCRAFT TYPE]</i>
	Б2 (**) <i>B2 (**)</i>	Т2 (**) <i>T2 (**)</i>	[Навести тип ваздухоплова] (**) <i>[QUOTE AIRCRAFT TYPE]</i>
	А (**) <i>A (**)</i>	Т3 (**) <i>T3 (**)</i>	[Навести тип ваздухоплова] (**) <i>[QUOTE AIRCRAFT TYPE]</i>

Ова листа је ограничена на оне обуке и испите који су наведени у секцији о одобреном обиму радова у приручнику одобрене организације за обуку особља за одржавање.

This approval schedule is limited to those trainings and examinations specified in the scope of work section of the approved maintenance training organisation exposition.

Референтни број приручника организације за обуку особља за одржавање:

Maintenance Training Organisation Exposition reference:

Датум првог издавања:

Date of original issue:

Датум последње одобрене измене: Број измене:

Date of last revision approved:

Revision No:

Потпис:

Signed:

За надлежни орган: [НАДЛЕЖНИ ОРГАН ДРЖАВЕ ЧЛАНИЦЕ (*)]

For the Competent Authority: [COMPETENT AUTHORITY OF THE MEMBER STATE ()]*

EASA образац 11, 5. издање /EASA Form 11 Issue 5

(*) или EASA ако је EASA надлежни орган.

(**) избрисати по потреби ако организација није одобрена

(***) допунити одговарајућим овлашћењима и ограничењима

(****) одобрење за курс основне обуке/испит категорије Б2 укључује одобрење за за курс/испит категорије Б2Л за сва овлашћења за систем(е)''.

Члан 21.

У Прилогу 1, у Анексу IV (Део-147), у Додатку III, у тачки 2. (Обука за тип/испит)
EASA образац 149 мења се и гласи:

Страна 1 од 1
Page 1/1

СВЕДОЧАНСТВО О ЗАВРШЕНОЈ ОБУЦИ CERTIFICATE OF RECOGNITION

Референтна ознака [ОЗНАКА ДРЖАВЕ ЧЛАНИЦЕ (*).147.[XXXX].[YYYYYY]
Reference: [MEMBER STATE CODE (*).147.[XXXX].[YYYYYY]

Ово сведочанство се издаје / This certificate of recognition is issued to:

[ИМЕ]
[NAME]

[ДАТУМ И МЕСТО РОЂЕЊА]
[DATE and PLACE OF BIRTH]

Од стране / By:

[НАЗИВ ОРГАНИЗАЦИЈЕ И АДРЕСА]
[COMPANY NAME and ADDRESS]

Референтна ознака [ОЗНАКА ДРЖАВЕ ЧЛАНИЦЕ (*).147.[XXXX]
Reference: [MEMBER STATE CODE (*).147.[XXXX]

организације за обуку особља за одржавање ваздухоплова одобрене да спроводи обуку и испите из листе одобрених обука у складу са Анексом IV (Део-147) Уредбе Комисије (ЕУ) бр. 1321/2014.
a maintenance training organisation approved to provide training and conduct examinations within its approval schedule and in accordance with Annex IV (Part-147) of Regulation (EU) No 1321/2014.

Ово сведочанство потврђује да је горе поменуто лице успешно завршило теоријске (**) и/или практичне делове (**) одобреног курса за тип који је наведен у даљем тексту и положило одговарајуће испите у складу са Уредбом Европског парламента и Савета (ЕЗ) бр. 216/2008 и Уредбом Комисије (ЕУ) бр. 1321/2014 док су на снази.

This certificate confirms that the above named person either successfully passed the theoretical (**) and/or practical elements (**) of the approved type training course stated below and the related examinations in compliance with Regulation (EC) No 216/2008 of the European Parliament and of the Council and to Commission Regulation (EU) No 1321/2014 for the time being in force.

[КУРС ОБУКЕ ЗА ТИП ВАЗДУХОПЛОВА (**)]
[AIRCRAFT TYPE TRAINING COURSE (**)]

[ДАТУМИ ПОЧЕТКА и ЗАВРШЕТКА]
[START and END DATES]

[НАЗНАЧИТИ ТЕОРИЈСКЕ ДЕЛОВЕ И/ИЛИ ПРАКТИЧНЕ ДЕЛОВЕ]
[SPECIFY THEORETICAL ELEMENTS AND/OR PRACTICAL ELEMENTS]

или
or

[ИСПИТ ЗА ТИП ВАЗДУХОПЛОВА (**)]
[AIRCRAFT TYPE EXAMINATION (**)]

[ДАТУМ ЗАВРШЕТКА]
[END DATE]

Датум:

Date:

Потпис:

Signed:

За: [назив организације]

For: [company name]

EASA Образац 149, 3. издање / EASA Form 149 Issue 3

(*) или EASA ако је EASA надлежни орган / or EASA if EASA is the competent authority

(**) обрисати по потреби / Delete as appropriate

Члан 22.

У Прилогу 1, у Анексу Va (Део-Т), у садржају, испод наслова „ОДЕЉАК Е - ОРГАНИЗАЦИЈА ЗА ОДРЖАВАЊЕ” додају се речи:
„Т.А.501 Организација за одржавање”.

Члан 23.

У Прилогу 1, у Анексу Va (Део-Т), тачка Т.А.201. мења се и гласи:

„Т.А.201 Одговорности

1. а) Оператер је одговоран за пловидбеност ваздухоплова и мора да обезбеди да се ваздухоплов не користи ако нема потврду о типу коју је издала или потврдила Агенција;

б) ваздухоплов је у пловидбеном стању;

ц) ваздухоплов поседује важећу потврду о пловидбености која је издата у складу са Анексом 8 *ICAO*;

д) одржавање ваздухоплова се обавља у складу са програмом одржавања који испуњава захтеве државе у којој је ваздухоплов регистрован и важеће захтеве Анекса 6 *ICAO*.

е) сваки квар или оштећење који утичу на безбедан рад ваздухоплова поправља се према стандарду који је прихватљив за државу у којој је извршена регистрација;

ф) ваздухоплов испуњава важеће:

(i) налоге за пловидбеност или захтеве за континуирану пловидбеност које је издала или усвојила држава у којој је извршена регистрација; и

(ii) обавезне безбедносне информације које издаје Агенција, укључујући налоге за пловидбеност;

г) уверење о спремности за употребу издаје се за ваздухоплов после одржавања које спроводи квалификована организација, у складу са захтевима државе у којој је извршена регистрација. Потписано уверење о спремности за употребу садржи основне податке о обављеном одржавању;

х) пре сваког лета врши се претполетни преглед ваздухоплова;

и) све модификације и поправке испуњавају захтеве за пловидбеност које утврђује држава у којој је ваздухоплов регистрован;

ј) следеће евиденције о ваздухопловима доступне су док се информације садржане у њима не замене новим информацијама које су еквивалентне у обиму и појединостима, али не краће од 24 месеца:

(1) укупно време употребе (сати, циклуси и календарско време, по потреби) ваздухоплова и свих компонената са ограниченим веком употребе;

(2) тренутни статус усаглашености са захтевима из Т.А.201 тачка 1. подтачка ф);

(3) тренутни статус усаглашености са програмом одржавања;

(4) тренутни статус модификација и поправки са одговарајућим детаљима и пратећим подацима, како би се показало да испуњавају захтеве које је утврдила држава у којој је извршена регистрација;

2. Задатке наведене у Т.А.201 тачка 1) контролише организација за обезбеђивање континуиране пловидбености оператера. У ту сврху организација треба да испуни додатне захтеве из Т.А. Одељак Г.

3. Организација за обезбеђивање континуиране пловидбености из тачке 2. мора гарантовати да ће одржавање и пуштање ваздухоплова у употребу обављати организација за одржавање која испуњава услове из Одељка Е овог анекса (Део-Т). У том циљу, ако сама

организација за обезбеђивање континуиране пловидбености не испуњава те услове, дужна је да закључи уговор са организацијом за одржавање која испуњава те услове;”.

Члан 24.

У Прилогу 1, у Анексу Va (Део-Т), после назива Одељка Е (Организација за одржавање) додаје се следећи наслов:

„Т.А. 501 Организација за одржавање”.

Члан 25.

У Прилогу 1, у Анексу Va (Део-Т) тачка Т.А.716 мења се и гласи:

„Т.А.716 Налази

По пријему обавештења о налазима у складу са тачком Т.Б.705, организација за обезбеђивање континуиране пловидбености утврђује план корективних мера и представља корективне мере које су прихватљиве надлежном органу у року који је договорен са тим органом.”

Члан 26.

У Прилогу 3. тачка на крају прилога замењује се тачком и запетом и додају се нове скраћенице, које гласе:

„Lim 1 (Complex maintenance tasks provided for in Appendix VII to Annex I (Part-M), standard changes provided for in point 21.A.90B of Annex I (Part-21) to Regulation (EU) No 748/2012 and standard repairs provided for in point 21.A.431B of Annex I (Part-21) to Regulation (EU) No 748/2012) - сложени послови одржавања предвиђени Додатком VII Анекса I (Део-М), стандардне измене предвиђене 21.А.90Б Анекса I (Део-21) Уредбе (ЕУ) бр. 748/2012 и стандардне поправке предвиђене 21.А.431Б Анекса I (Део-21) Уредбе (ЕУ) бр. 748/2012;

Lim 2 (Wooden-structure aircraft covered with fabric) - ваздухоплов дрвене структуре пресвучен платном;

Lim 3 (Aircraft with metal-tubing structure covered with fabric) - ваздухоплов са структуром од металних цеви пресвучених платном;

Lim 4 (Metal-structure aircraft) - ваздухоплов металне структуре;

Lim 5 (Composite-structure aircraft) - ваздухоплов композитне структуре;

Lim 6 (Other than ELA1 gas balloons) - изузев балона на гас ELA1.”

Члан 27.

У Прилогу 5, у ставу 4. речи. „као на пример: „једрилице”, „инструктор практичне наставе” и слично” замењују се речима: „као на пример: „инструктор практичне наставе” и слично”.

Члан 28.

Прилог 6. замењује се новим Прилогом 6, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

Члан 29.

После Прилога 9. додају се прилози 10, 11. и 12, који су одштампани уз овај правилник и чине његов саставни део.

Члан 30.

Дозволе за обављање ваздухопловно-техничке делатности обезбеђивања континуиране пловидбености ваздухоплова и других ваздухопловних производа, делова, уређаја и опреме, као и дозволе за обављање ваздухопловно-техничке делатности одржавања ваздухоплова и других ваздухопловних производа, делова, уређаја и опреме, које су важеће на дан почетка примене овог правилника, важе и даље, до издавања одговарајућих дозвола у складу са одредбама овог правилника.

Део-66 (*Part-66*) дозволе издате до почетка примене овог правилника важе до истека рока који је у њима назначен. На захтев имаоца дозволе, оне могу да буду замењене новим дозволама и пре истека рока који је у њима назначен, а према условима и на начин прописан овим правилником.

Потврде о праву на обучавање ваздухопловног особља одржавања ваздухоплова које су издате до почетка примене овог правилника важе и даље, до издавања одговарајућих потврда у складу са одредбама овог правилника.

Курсеви основне обуке који су започети пре почетка примене овог правилника и испити основног знања који се спроводе као део ових курсева окончаће се према одредбама које важе до почетка примене овог правилника.

Курсеви обуке за тип ваздухоплова који су започети пре почетка примене овог правилника и испити за тип ваздухоплова који се спроводе као део ових курсева окончаће се према одредбама које важе до почетка примене овог правилника.

Члан 31.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а примењује се по истеку шест месеци од дана ступања на снагу.

Број 5/1-01-0020/2021-0001

У Београду, 30. новембра 2021. године

Директор

Мирјана Чизмаров

Услови који се односе на именована лица из Дела-М

1. Именовано лице за обезбеђивање континуиране пловидбености, поред захтева прописаних у АМС М.А.706, мора да испуњава један од следећих услова:

- да има диплому инжењера техничке струке стечену на високим студијама и најмање пет година релевантног радног искуства у ваздухопловно-техничкој организацији или цивилним ваздухопловним властима, од којих најмање две године на одговарајућим пословима у организацији за обезбеђивање континуиране пловидбености или у организацији за одржавање ваздухоплова или у цивилним ваздухопловним властима на пословима сертификације ваздухопловно-техничких организација и надзора над њима и познавање система квалитета стечено одговарајућом обуком која је прихватљива за Директорат; или

- да има дозволу особља за одржавање ваздухоплова и релевантно образовање из области менаџмента и најмање пет година релевантног радног искуства у ваздухопловно-техничкој организацији или цивилним ваздухопловним властима, од којих најмање две године на одговарајућим пословима у организацији за обезбеђивање континуиране пловидбености или у организацији за одржавање ваздухоплова или у цивилним ваздухопловним властима на пословима сертификације ваздухопловно-техничких организација и надзора над њима и познавање система квалитета стечено одговарајућом обуком која је прихватљива за Директорат; или

- да има најмање десет година релевантног радног искуства у ваздухопловно-техничкој организацији или цивилним ваздухопловним властима, од којих најмање четири године на одговарајућим пословима у организацији за обезбеђивање континуиране пловидбености или у организацији за одржавање ваздухоплова или у цивилним ваздухопловним властима на пословима сертификације ваздухопловно-техничких организација и надзора над њима и познавање система квалитета стечено одговарајућом обуком која је прихватљива за Директорат.

2. Именовани руководилац за квалитет, поред захтева дефинисаних у АМС М.А.706, мора да испуњава један од следећих услова:

- да има диплому инжењера техничке струке стечену на високим студијама и најмање пет година релевантног радног искуства у ваздухопловно-техничкој организацији или цивилним ваздухопловним властима, од којих најмање две године на одговарајућим пословима у организацији за обезбеђивање континуиране пловидбености или у организацији за одржавање ваздухоплова или у цивилним ваздухопловним властима на пословима сертификације ваздухопловно-техничких организација и надзора над њима и познавање система квалитета стечено одговарајућом обуком која је прихватљива за Директорат; или

- да има најмање десет година релевантног радног искуства у ваздухопловно-техничкој организацији или цивилним ваздухопловним властима, од којих најмање четири године на одговарајућим пословима у организацији за обезбеђивање континуиране пловидбености или у организацији за одржавање ваздухоплова или у цивилним ваздухопловним властима на пословима сертификације ваздухопловно-техничких организација и надзора над њима и познавање система квалитета стечено одговарајућом обуком која је прихватљива за Директорат.

Услови који се односе на систем за планирање расположивости особља из Дела-М

1. Организација за обезбеђивање континуиране пловидбености мора да успостави систем за планирање расположивости особља како би обезбедила да има довољно одговарајуће квалификованог особља за планирање, обављање и надзор активности организације у складу са условима одобрења.

2. Да би успоставила систем за планирање расположивости особља и омогућила Директорату да прихвати број особља и њихове квалификације, организација мора да анализира активности које спроводи, да утврди начин расподеле активности и да одреди лица одговорна за њихово обављање. Такође, треба да утврди број и квалификације лица потребних за обављање тих активности, као и обим њихове ангажованости (човек/сат). Расположивост особља мора редовно да се преиспитује и прилагођава значајним променама у организацији.

3. Ако је именовано одговорно лице запослено и у некој другој организацији, *САМО* организација је дужна да уз захтев достави и списак активности које то лице обавља у тим организацијама, као и анализу броја сати из које се види да је то лице у стању да изврши све додељене активности.

Услови који се односе на електронски систем за вођење евиденције записа о одржавању и континуираној пловидбености ваздухоплова

Организација за одржавање ваздухоплова (*Part-145/MF*) и организација за обезбеђивање континуиране пловидбености ваздухоплова (*Part-M*), које у свом раду користе електронски систем за вођење евиденције записа о одржавању и континуираној пловидбености ваздухоплова, које су дефинисане у М.А.305 и М.А.306, ако је применљиво, дужне су да, у року од шест месеци од ступања на снагу овог правилника, измене своје приручнике о раду (*МОЕ/САМЕ/МОМ*), како би дефинисале поступке предвиђене овим прилогом.

1. Опис електронског система за вођење евиденције записа

Електронски систем записа који користи организација мора бити дефинисан у приручнику организације и треба да садржи:

- опис система, укључујући и системску опрему, хардвер и софтвер;
- идентификацију докумената и/или база података који ће се водити у електронским системима;
- идентификацију докумената за које ће организација користити електронски потпис;
- примере извештаја добијених из система, у складу са захтевима за статусе предвиђеним у М.А.305, ако је применљиво.

2. Обезбеђивање електронских записа

Организација мора да именује лице које је одговорно за интегритет и сигурност електронског система вођења евиденције, као и за контролу приступа систему.

Организација мора да именује лице или групу лица који су одговорни за унос података у систем.

Организација мора да дефинише поступке за отклањање последица у случају да се утврди да је било покушаја неовлашћене измене базе података.

Организација је дужна да, на захтев овлашћеног особља Директората, обезбеди директан и неограничен приступ подацима и документима из тачке 1, без могућности измене записа.

Организација за обезбеђивање континуиране пловидбености ваздухоплова (Део-М) је дужна да обезбеди да извештаји предвиђени у М.А.305, који су добијени из електронског система буду прегледни, јасни и концизни.

Организација за одржавање ваздухоплова (Део-145/MF) је дужна да обезбеди да извештаји добијени из електронског система буду прегледни, јасни и концизни.

3. Лица са овлашћеним приступом

Лицу које је овлашћено да врши измене у електронској бази, као и овлашћеном особљу Директората, организација издаје ауторизацију са јединственим индивидуалним приступним кодом и/или лозинком ради потврде уноса/приступа.

4. Процедуре за обуку и упутства за кориснике

Организација мора да дефинише начин одржавања обуке (интерне или спољне) и да обезбеди упутства за лица одговорна за унос, одржавање и преузимање података из система.

За овлашћено особље Директората организација мора да обезбеди јасно упутство о начину приступа, прегледа и филтрирања података.

5. Контрола квалитета

Организација је дужна да утврди процедуре за периодичну проверу електронског система како би се одржао ниво квалитета, интегритета, функционисања и тачности система. Провера може бити извршена и аутоматски самотестирањем система, ако систем има такву опцију. Такође, организација мора да дефинише поступке у случају квара или непоузданог рада система.

6. Резервне копије записа

Организација је дужна да прави електронску копију базе података.

Организација у својим процедурама мора да дефинише интервал прављења резервне копије („*back-up*”), која се складишти на неком другом месту, а не на оном на којем се налазе радни подаци, у окружењу које гарантује приступ и читљивост података.

7. Одржавање континуитета вођења евиденције приликом преласка са папирног на електронски систем евиденције.

Организација мора да дефинише метод којим обезбеђује одржавање континуитета вођења евиденције током преласка са система у употреби (штампане копије) на електронски систем.

8. Ажурирање система вођења евиденције

Организација мора да успостави процедуре које обезбеђују континуирани интегритет записа током ажурирања електронског система вођења евиденције или када премешта записе из једног електронског система у други. То подразумева и евентуално покретање редувантних система на кратак временски период.

9. Трансфер записа

Организација мора да дефинише процедуре за трансфер електронских записа другој организацији (администратору). Трансфер мора бити у складу са одговарајућим регулаторним захтевима о преносу евиденције о континуираној пловидбености ваздухоплова.

10. Измене електронског система за вођење евиденције

Организација је дужна да обавести Директорат о измени системског софтвера пре него што почне да га примењује.

Обавештење треба да садржи јасан опис измене.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
THE REPUBLIC OF SERBIAДОЗВОЛА ЗА ОБАВЉАЊЕ ДЕЛАТНОСТИ ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗА ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ
КОНТИНУИРАНЕ ПЛОВИДБЕНОСТИ

CONTINUING AIRWORTHINESS MANAGEMENT ORGANISATION APPROVAL CERTIFICATE

Референтна ознака: **RS.MG.XXXX** (бр. АОС XX.XXXX)
Reference: ref.

На основу члана 150. став 1. Закона о ваздушном саобраћају („Службени гласник РС”, бр. 73/10, 57/11, 93/12, 45/15, 66/15 - др. закон, 83/18 и 9/20), Правилника о основним правилима у области цивилног ваздухопловства и надлежностима Европске агенције за безбедност ваздушног саобраћаја („Службени гласник РС”, бр. 23/12 и 104/17), којим је преузета Уредба Европског парламента и Савета (ЕЗ) бр. 216/2008 и Правилника о обезбеђивању континуиране пловидбености ваздухоплова и других ваздухопловних производа, делова и уређаја и о одобравању ваздухопловно-техничких организација и особља који се баве овим пословима („Службени гласник РС”, бр. 5/19 и 50/19), којим је преузета Уредба Комисије (ЕУ) бр. 1321/2014 и под условима наведеним у наставку, Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије овим потврђује да је:

In accordance with Article 150, paragraph 1 of the Air Transport Law (“Official Gazette of the Republic of Serbia”, No 73/10, 57/11, 93/12, 45/15, 66/15 - other law, 83/18 and 9/20), the Regulation on common rules in the field of civil aviation and the competences of the European Aviation Safety Agency (“Official Gazette of the Republic of Serbia”, No 23/12, 104/17) by which the Regulation (EC) No 216/2008 of the European Parliament and of the Council has been transposed, and the Regulation on the continuing airworthiness of aircraft and aeronautical products, parts and appliances, and on the approval of organizations and personnel involved in these tasks (“Official Gazette of the Republic of Serbia”, No 5/19 and 50/19) by which the Commission Regulation (EU) No 1321/2014 has been transposed, and subject to the condition specified below, the Civil Aviation Directorate of the Republic of Serbia hereby certifies:

[НАЗИВ И АДРЕСА ПРИВРЕДНОГ ДРУШТВА]
[COMPANY NAME AND ADDRESS]

као организација за обезбеђивање континуиране пловидбености у складу са Секцијом А, Одељак Г Анекса I (Део-М) Уредбе (ЕУ) бр. 1321/2014, одобрена за обезбеђивање континуиране пловидбености ваздухоплова наведених у приложеној листи одобреног обима радова и, ако је предвиђено, за давање препорука и издавање потврда о провери пловидбености, као што је одређено у М.А.710. Анекса I (Део-М) и, ако је предвиђено, за издавање дозвола за лет, као што је одређено у М.А.711. став ц) Анекса I (Део-М) ове уредбе.

as a continuing airworthiness management organisation in compliance with Section A, Subpart G of Annex I (Part-M) of Regulation (EU) No 1321/2014, approved to manage the continuing airworthiness of the aircraft listed in the attached schedule of approval and, when stipulated, to issue recommendations and airworthiness review certificates after an airworthiness review as specified in point M.A.710 of Annex I (Part-M), and, when stipulated, to issue permits to fly as specified in Point M.A. 711(c) of Annex I (Part-M) of the same regulation.

УСЛОВИ:
CONDITIONS:

1. Ова дозвола се односи на оно што је наведено у секцији о обиму радова одобреног приручника организације за обезбеђивање континуиране пловидбености из Секције А, Одељак Г Анекса I (Део-М) Уредбе (ЕУ) бр. 1321/2014.
This approval is limited to that specified in the scope of approval section of the approved continuing airworthiness management exposition as referred to in Section A, Subpart G of Annex I (Part-M) of Regulation (EU) No 1321/2014.

2. Ова дозвола подразумева усклађеност организације за обезбеђивање континуиране пловидбености са процедурама из одобреног приручника организације за обезбеђивање континуиране пловидбености из Анекса I (Део-М) и, ако је примењиво, са Анексом Va (Део-Т) Уредбе (ЕУ) бр. 1321/2014.

This approval requires compliance with the approved continuing airworthiness management exposition procedures specified in Annex I (Part-M) and, if applicable, Annex Va (Part-T) to Regulation (EU) No 1321/2014.

3. Ова дозвола важи све док одобрена организација за обезбеђивање континуиране пловидбености испуњава захтеве из Анекса I (Део-М) и, ако је примењиво, Анекса Va (Део-Т) Уредбе (ЕУ) бр. 1321/2014.

This approval is valid whilst the approved continuing airworthiness management organisation remains in compliance with Annex I (Part-M) and, if applicable, Annex Va (Part-T) to Regulation (EU) No 1321/2014.

4. Ако организација за обезбеђивање континуиране пловидбености, у складу са својим системом квалитета, закључи уговор за пружање услуге са једном или више организација, ова дозвола важи под условом да те организације испуњавају примењиве уговорне обавезе.

Where the continuing airworthiness management organisation contracts under its Quality System the service of an/several organisation(s), this approval remains valid subject to such organisation(s) fulfilling applicable contractual obligations.

5. Ако су испуњени услови из тач. 1-4, ова дозвола важи неограничено, изузев ако се организација одрекла дозволе или је дозвола замењена, суспендована или стављена ван снаге.

Subject to compliance with the conditions 1 to 4 above, this approval shall remain valid for an unlimited duration unless the approval has previously been surrendered, superseded, suspended or revoked.

Ако се овај образац користи и за авио-превознице лиценциране у складу са Уредбом (ЕЗ) бр. 1008/2008, број сертификата ваздухопловног оператора (АОС) се додаје референтној ознаци поред стандардног броја дозволе, а услов из тачке 5. замењује се следећим условима:

If this form is also used to licensed air carriers in accordance with Regulation (EC) No 1008/2008, the Air Operator Certificate (AOC) number shall be added to the reference, in addition to the standard number, and the condition 5 shall be replaced by the following extra conditions:

6. Ова дозвола не представља овлашћење за коришћење типова ваздухоплова из става 1. Овлашћење за коришћење ваздухоплова је АОС.
This approval does not constitute an authorisation to operate the types of aircraft referred to in paragraph 1. The authorisation to operate the aircraft is the AOC.

7. Престанак важења, суспензија или стављање ван снаге АОС чине ову дозволу неважећом у односу на ваздухоплове чије су ознаке регистрације наведене у АОС, изузев ако надлежни орган изричито наведе другачије.
Termination, suspension or revocation of the AOC automatically invalidates the present approval in relation to the aircraft registrations specified in the AOC, unless otherwise explicitly stated by the competent authority.

8. Ако су испуњени претходни услови, ова дозвола важи неограничено, изузев ако се организација одрекла дозволе или је дозвола замењена, суспендована или стављена ван снаге.
Subject to compliance with the previous conditions, this approval shall remain valid for an unlimited duration unless the approval has been previously surrendered, superseded or revoked.

Датум првог издавања:
Date of original issue:

Датум ове измене: Број измене:
Date of this revision: Revision No:

Потпис:
Signed: Директор / Director

EASA Образац 14, 4. издање / EASA Form 14 Issue 4

**ЛИСТА ОДОБРЕНОГ ОБИМА РАДОВА ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗА ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ
КОНТИНУИРАНЕ ПЛОВИДБЕНОСТИ**

CONTINUING AIRWORTHINESS MANAGEMENT ORGANISATION APPROVAL SCHEDULE

Референтна ознака: **RS.MG.XXXX** (бр. АОС XX.XXXX)
Reference: ref.

Организација: [НАЗИВ И АДРЕСА ПРИВРЕДНОГ ДРУШТВА]
Organisation: [COMPANY NAME AND ADDRESS]

Тип/серија/група ваздухоплова <i>Aircraft type/series/group</i>	Овлашћење за проверу пловидбености <i>Airworthiness review authorised</i>	Овлашћење за дозволе за лет <i>Permits to fly authorised</i>	Организације које раде према систему квалитета <i>Organisation(s) working under quality system</i>
	[ДА/НЕ] (***) [YES/NO]	[ДА/НЕ] (***) [YES/NO]	
	[ДА/НЕ] (***) [YES/NO]	[ДА/НЕ] (***) [YES/NO]	
	[ДА/НЕ] (***) [YES/NO]	[ДА/НЕ] (***) [YES/NO]	
	[ДА/НЕ] (***) [YES/NO]	[ДА/НЕ] (***) [YES/NO]	

Ова листа се односи на оно што је наведено у секцији о одобреном обиму радова из одобреног приручника организације за обезбеђивање континуиране пловидбености.
This approval schedule is limited to that specified in the scope of approval contained in the approved Continuing Airworthiness Management Exposition section

Број приручника организације за обезбеђивање континуиране пловидбености:
Continuing Airworthiness Management Exposition Reference:

Датум првог издавања:
Date of original issue:

Датум последње одобрене измене: Број измене:
Date of this revision: Revision No:

Потпис:
Signed: Директор / Director

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
THE REPUBLIC OF SERBIA

ДОЗВОЛА ЗА ОБАВЉАЊЕ ДЕЛАТНОСТИ ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗА ОДРЖАВАЊЕ
MAINTENANCE ORGANISATION APPROVAL CERTIFICATE

Референтна ознака: **RS.145.[XXXX]**
Reference:

На основу члана 150. став 1. Закона о ваздушном саобраћају („Службени гласник РС”, бр. 73/10, 57/11, 93/12, 45/15, 66/15 - др. закон, 83/18 и 9/20), Правилника о основним правилима у области цивилног ваздухопловства и надлежностима Европске агенције за безбедност ваздушног саобраћаја („Службени гласник РС”, бр. 23/12 и 104/17), којим је преузета Уредба Европског парламента и Савета (ЕЗ) бр. 216/2008 и Правилника о обезбеђивању континуиране пловидбености ваздухоплова и других ваздухопловних производа, делова и уређаја и о одобравању ваздухопловно-техничких организација и особља који се баве овим пословима („Службени гласник РС”, бр. 5/19 и 50/19), којим је преузета Уредба Комисије (ЕУ) бр. 1321/2014 и под условима наведеним у наставку, Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије овим потврђује да је:

In accordance with Article 150, paragraph 1 of the Air Transport Law (“Official Gazette of the Republic of Serbia”, No 73/10, 57/11, 93/12, 45/15, 66/15 - other law, 83/18 and 9/20), the Regulation on common rules in the field of civil aviation and the competences of the European Aviation Safety Agency (“Official Gazette of the Republic of Serbia”, No 23/12, 104/17) by which the Regulation (EC) No 216/2008 of the European Parliament and of the Council has been transposed, and the Regulation on the continuing airworthiness of aircraft and aeronautical products, parts and appliances, and on the approval of organizations and personnel involved in these tasks (“Official Gazette of the Republic of Serbia”, No 5/19 and 50/19) by which the Commission Regulation (EU) No 1321/2014 has been transposed, and subject to the condition specified below, the Civil Aviation Directorate of the Republic of Serbia hereby certifies:

[НАЗИВ И АДРЕСА ПРИВРЕДНОГ ДРУШТВА]
[COMPANY NAME AND ADDRESS]

као организација за одржавање у складу са Секцијом А Анекса II (Део-145) Уредбе (ЕУ) бр. 1321/2014 одобрена за одржавање производа, делова и уређаја наведених у приложеној листи одобреног обима радова и за издавање одговарајућих уверења о спремности за употребу користећи горе наведену референтну ознаку и, ако је то предвиђено, давање препорука и издавање потврда о провери пловидбености после обављене провере пловидбености, као што је прописано у М.А.901 став л) Анекса I (Део-М) ове уредбе за ваздухоплове наведене у приложеној листи одобреног обима радова.

as a maintenance organisation in compliance with Section A of Annex II (Part-145) of Regulation (EU) No 1321/2014, approved to maintain products, parts and appliances listed in the attached approval schedule and issue related certificates of release to service using the above references and, when stipulated, to issue recommendations and airworthiness review certificates after an airworthiness review as specified in point M.A.901 (l) of Annex I (Part M) to the same Regulation for those aircraft listed in the attached approval schedule.

УСЛОВИ:

CONDITIONS:

1. Ова дозвола се односи на оно што је утврђено у секцији о одобреном обиму радова приручника одобрене организације за одржавање на који се упућује у Секцији А Анекса II (Део-145), и

This approval is limited to that specified in the scope of work section of the approved maintenance organisation exposition as referred to in Section A of Annex II (Part-145), and

2. Ова дозвола подразумева усаглашеност организације за одржавање са процедурама наведеним у приручнику одобрене организације за одржавање и

This approval requires compliance with the procedures specified in the approved maintenance organisation exposition, and

3. Ова дозвола важи све док одобрена организација за одржавање испуњава захтеве из Анекса II (Део-145) Уредбе (ЕУ) бр. 1321/2014.

This approval is valid whilst the approved maintenance organisation remains in compliance with Annex II (Part-145) of Regulation (EU) No 1321/2014.

4. Ако су испуњени наведени услови, ова дозвола важи неограничено, изузев ако се организација одрекла дозволе или је дозвола измењена, суспендована или стављена ван снаге.

Subject to compliance with the foregoing conditions, this approval shall remain valid for an unlimited duration unless the approval has previously been surrendered, superseded, suspended or revoked.

Датум првог издавања:

Date of original issue:

Датум измене:

Date of this revision:

Број измене:

Revision No:

Потпис:

Signed: Директор / Director

ЛИСТА ОДОБРЕНОГ ОБИМА РАДОВА ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗА ОДРЖАВАЊЕ
MAINTENANCE ORGANISATION APPROVAL SCHEDULE

Референтна ознака: **RS.145.[XXXX]**
Reference:

Организација: [НАЗИВ И АДРЕСА ПРИВРЕДНОГ ДРУШТВА]
Organisation: [COMPANY NAME AND ADDRESS]

КЛАСА <i>CLASS</i>	ОВЛАШЋЕЊЕ <i>RATING</i>	ОГРАНИЧЕЊЕ <i>LIMITATION</i>	БАЗНО <i>BASE</i>	ЛИНИЈСКО <i>LINE</i>
ВАЗДУХОПЛОВ (**) <i>AIRCRAFT</i>	(***)	(****)	[ДА/НЕ] (**) <i>[YES/NO]</i>	[ДА/НЕ] (**) <i>[YES/NO]</i>
	(***)	(****)	[ДА/НЕ] (**) <i>[YES/NO]</i>	[ДА/НЕ] (**) <i>[YES/NO]</i>
МОТОРИ (**) <i>ENGINES</i>	(***)	(****)	[ДА/НЕ] (**) <i>[YES/NO]</i>	[ДА/НЕ] (**) <i>[YES/NO]</i>
	(***)	(****)	[ДА/НЕ] (**) <i>[YES/NO]</i>	[ДА/НЕ] (**) <i>[YES/NO]</i>
КОМПОНЕНТЕ, ИЗУЗЕВ КОМПЛЕТНИХ МОТОРА ИЛИ APU-a (**) <i>COMPONENTS OTHER THAN COMPLETE ENGINES OR APUs</i>	(***)	(***)		
	(***)	(***)		
	(***)	(***)		
	(***)	(***)		
	(***)	(***)		
	(***)	(***)		
СПЕЦИЈАЛИ- ЗОВАНЕ УСЛУГЕ (**) <i>SPECIALISED SERVICES</i>	(***)	(***)		
	(***)	(***)		

Ова листа се односи на производе, делове и уређаје и на активности прецизиране у секцији о одобреном обиму радова приручника одобрене организације за одржавање,
This approval schedule is limited to those products, parts and appliances and to the activities specified in the scope of work section of the approved maintenance organisation exposition,

Број приручника организације за одржавање:
Maintenance Organisation Exposition reference:

Датум првог издавања:
Date of original issue:

Датум последње одобрене измене: Број измене:
Date of last revision approved: Revision No:

Потпис:
Signed: Директор / Director

EASA Образац 3-145, 3. издање / EASA Form 3-145 Issue 3

(**) избрисати по потреби ако организација није одобрена

(***) допунити одговарајућим овлашћењима и ограничењима

(****) допунити одговарајућим ограничењима и назначити да ли поседује овлашћење за давање препорука или за издавање одговарајућих потврда о провери пловидбености (могуће само за ваздухоплов ELA1 којим се не обављају комерцијалне делатности, ако организација обавља проверу пловидбености заједно са годишњим прегледом који је садржан у програму одржавања)

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
THE REPUBLIC OF SERBIA

ДОЗВОЛА ЗА ОБАВЉАЊЕ ДЕЛАТНОСТИ ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗА ОДРЖАВАЊЕ
MAINTENANCE ORGANISATION APPROVAL CERTIFICATE

Референтна ознака:
Reference:

RS.MF.[XXXX]

На основу члана 150. став 1. Закона о ваздушном саобраћају („Службени гласник РС”, бр. 73/10, 57/11, 93/12, 45/15, 66/15 - др. закон, 83/18 и 9/20), Правилника о основним правилима у области цивилног ваздухопловства и надлежностима Европске агенције за безбедност ваздушног саобраћаја („Службени гласник РС”, бр. 23/12 и 104/17), којим је преузета Уредба Европског парламента и Савета (ЕЗ) бр. 216/2008 и Правилника о обезбеђивању континуиране пловидбености ваздухоплова и других ваздухопловних производа, делова и уређаја и о одобравању ваздухопловно-техничких организација и особља који се баве овим пословима („Службени гласник РС”, бр. 5/19 и 50/19), којим је преузета Уредба Комисије (ЕУ) бр. 1321/2014, и под условима наведеним у наставку, Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије овим потврђује да је:

In accordance with Article 150, paragraph 1 of the Air Transport Law (“Official Gazette of the Republic of Serbia”, No 73/10, 57/11, 93/12, 45/15, 66/15 - other law, 83/18 and 9/20), the Regulation on common rules in the field of civil aviation and the competences of the European Aviation Safety Agency (“Official Gazette of the Republic of Serbia”, No 23/12, 104/17) by which the Regulation (EC) No 216/2008 of the European Parliament and of the Council has been transposed, and the Regulation on the continuing airworthiness of aircraft and aeronautical products, parts and appliances, and on the approval of organizations and personnel involved in these tasks (“Official Gazette of the Republic of Serbia”, No 5/19 and 50/19) by which the Commission Regulation (EU) No 1321/2014 has been transposed, and subject to the condition specified below, the Civil Aviation Directorate of the Republic of Serbia hereby certifies:

[НАЗИВ И АДРЕСА ПРИВРЕДНОГ ДРУШТВА]
[COMPANY NAME AND ADDRESS]

као организација за одржавање у складу са Секцијом А, Одељак Ф Анекса I (Део-М) Уредбе (ЕУ) бр. 1321/2014, одобрена за одржавање производа, делова и уређаја наведених у приложеној листи одобреног обима радова и издавање уверења о спремности за употребу користећи горе наведену референтну ознаку и, ако је предвиђено, давање препорука и издавање потврда о провери пловидбености после обављене провере пловидбености, као што је одређено у М.А.901. став л) Анекса I (Део-М) ове уредбе, за ваздухоплове наведене у приложеној листи одобреног обима радова.

as a maintenance organisation in compliance with Section A, Subpart F of Annex I (Part-M) of the Regulation (EU) No 1321/2014, approved to maintain the products, parts and appliances listed in the attached approval schedule and issue related certificates of release to service using the above references and, when stipulated, to issue recommendations and airworthiness review certificates after an airworthiness review as specified in point M.A.901 (l) of Annex I (Part-M) of the same Regulation for those aircraft listed in the attached approval schedule.

УСЛОВИ:

CONDITIONS:

1. Ова дозвола се односи на оно што је одређено у секцији о одобреном обиму радова приручника одобрене организације за одржавање на који се упућује у Секцији А, Одељак Ф Анекса I (Део-М), и

This approval is limited to that specified in the scope of work section of the approved maintenance organisation manual as referred to in Section A of Subpart F of Annex I (Part-M), and

2. Ова дозвола подразумева усаглашеност организације за одржавање са процедурама које су наведене у приручнику одобрене организације за одржавање,

This approval requires compliance with the procedures specified in the approved maintenance organisation manual, and

3. Ова дозвола важи све док одобрена организација за одржавање испуњава захтеве из Анекса I (Део-М) Уредбе (ЕУ) бр. 1321/2014.

This approval is valid whilst the approved maintenance organisation remains in compliance with Annex I (Part-M) of Regulation (EU) No 1321/2014.

4. Ако су испуњени наведени услови, дозвола важи неограничено, изузев ако се организација одрекла дозволе или је дозвола замењена, суспендована или стављена ван снаге.

Subject to compliance with the foregoing conditions, this approval shall remain valid for an unlimited duration unless the approval has previously been surrendered, superseded, suspended or revoked.

Датум првог издавања:

Date of original issue:

Датум ове измене:

Date of this revision:

Број измене:

Revision No:

Потпис:

Signed:

Директор / Director

ЛИСТА ОДОБРЕНОГ ОБИМА РАДОВА ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗА ОДРЖАВАЊЕ
 MAINTENANCE ORGANISATION APPROVAL SCHEDULE

Референтна ознака: **RS.MF.[XXXX]**
 Reference:

Организација: [НАЗИВ И АДРЕСА ПРИВРЕДНОГ ДРУШТВА]
 Organisation: [COMPANY NAME AND ADDRESS]

КЛАСА CLASS	ОВЛАШЋЕЊЕ RATING	ОГРАНИЧЕЊЕ LIMITATION
ВАЗДУХОПЛОВ (**) AIRCRAFT	(***)	(***)
	(***)	(***)
МОТОРИ (**) ENGINES	(***)	(***)
	(***)	(***)
КОМПОНЕНТЕ, ИЗУЗЕВ КОМПЛЕТНИХ МОТОРА ИЛИ APU-a (**) COMPONENTS OTHER THAN COMPLETE ENGINES OR APUs	(***)	(***)
	(***)	(***)
	(***)	(***)
	(***)	(***)
	(***)	(***)
	(***)	(***)
СПЕЦИЈАЛИЗОВАНЕ УСЛУГЕ (**) SPECIALISED SERVICES	(***)	(***)
	(***)	(***)

Ова листа се односи на производе, делове и уређаје и на активности прецизиране у секцији о одобреном обиму радова приручника одобрене организације за одржавање
 This approval is limited to the products, parts and appliances and to the activities specified in the scope of work section of the approved maintenance organisation manual

Број приручника организације за одржавање:
 Maintenance Organisation Manual reference:

Датум првог издавања:
 Date of original issue:

Датум последње одобрене измене: Број измене:
 Date of last revision approved: Revision No:

Потпис:
 Signed: Директор / Director

EASA Образац 3-МФ, 3. издање / EASA Form 3-MF Issue 3

(**) избрисати по потреби ако организација није одобрена

(***) допунити одговарајућим овлашћењима и ограничењима

(****) допунити одговарајућим ограничењима и назначити да ли поседује овлашћење за давање препорука или за издавање одговарајућих потврда о провери пловидбености или не (могуће само за ваздухоплов ELA1 којим се не обављају комерцијалне делатности, ако организација обавља проверу пловидбености заједно са годишњим прегледом који је садржан у програму одржавања)

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
THE REPUBLIC OF SERBIA

ПОТВРДА О ПРАВУ НА ОБУЧАВАЊЕ ВАЗДУХОПЛОВНОГ ОСОБЉА ОДРЖАВАЊА
ВАЗДУХОПЛОВА И СПРОВОЂЕЊЕ ИСПИТА
MAINTENANCE TRAINING AND EXAMINATION ORGANISATION APPROVAL CERTIFICATE

Референтна ознака: **RS.147.[XXXX]**
Reference:

На основу члана 179. став 3. Закона о ваздушном саобраћају („Службени гласник РС”, бр. 73/10, 57/11, 93/12, 45/15, 66/15 – др. закон, 83/18 и 9/20), Правилника о основним правилима у области цивилног ваздухопловства и надлежностима Европске агенције за безбедност ваздушног саобраћаја („Службени гласник РС”, бр. 23/12 и 104/17), којим је преузета Уредба Европског парламента и Савета (ЕЗ) бр. 216/2008 и Правилника о обезбеђивању континуиране пловидбености ваздухоплова и других ваздухопловних производа, делова и уређаја и о одобравању ваздухопловно-техничких организација и особља који се баве овим пословима („Службени гласник РС”, број 5/19 и 50/19), којим је преузета Уредба Комисије (ЕУ) бр. 1321/2014 и под условима наведеним у наставку, Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије овим потврђује да је

In accordance with Article 179, paragraph 3 of the Air Transport Law (“Official Gazette of the Republic of Serbia”, No 73/10, 57/11, 93/12, 45/15, 66/15 - other law, 83/18 and 9/20), the Regulation on common rules in the field of civil aviation and the competences of the European Aviation Safety Agency (“Official Gazette of the Republic of Serbia”, No 23/12, 104/17) by which the Regulation (EC) No 216/2008 of the European Parliament and of the Council has been transposed, and the Regulation on the continuing airworthiness of aircraft and aeronautical products, parts and appliances, and on the approval of organizations and personnel involved in these tasks (“Official Gazette of the Republic of Serbia”, No 5/19 and 50/19) by which the Commission Regulation (EU) No 1321/2014 has been transposed, and subject to the condition specified below, the Civil Aviation Directorate of the Republic of Serbia hereby certifies:

[НАЗИВ И АДРЕСА ПРИВРЕДНОГ ДРУШТВА]
[COMPANY NAME AND ADDRESS]

као организација за обуку особља за одржавање у складу са Секцијом А Анекса IV (Део-147) Уредбе (ЕУ) бр. 1321/2014, одобрена за обуку и спровођење испита наведених у приложеној листи одобрене обуке особља за одржавање и спровођење испита и за издавање одговарајућих сведочанстава о завршеној обуци, уз горе наведену референтну ознаку.

as a maintenance training organisation in compliance with Section A of Annex IV (Part-147) of Regulation (EU) No 1321/2014, approved to provide training and conduct examinations listed in the approval schedule attached and to issue related certificates of recognition to students using the above references.

УСЛОВИ:

CONDITIONS:

1. Ова потврда се односи на оно што је утврђено у секцији о одобреном обиму радова приручника одобрене организације за обуку особља за одржавање из Секције А Анекса IV (Део-147), и

This approval is limited to what is specified in the scope of work section of the approved maintenance training organisation exposition as referred to in Section A of Annex IV (Part-147), and

2. Ова потврда подразумева усаглашеност организације за обуку особља за одржавање са процедурама наведеним у приручнику одобрене организације за обуку особља за одржавање, и

This approval requires compliance with the procedures specified in the approved maintenance training organisation exposition, and

3. Ова потврда важи све док одобрена организација за обуку особља за одржавање испуњава захтеве из Анекса IV (Део-147) Уредбе (ЕУ) бр. 1321/2014.

This approval is valid whilst the approved maintenance training organisation remains in compliance with Annex IV (Part-147) of Regulation (EU) No 1321/2014.

4. Ако су испуњени наведени услови, ова потврда важи неограничено, изузев ако се организација одрекла потврде или је потврда измењена, суспендована или стављена ван снаге.

Subject to compliance with the foregoing conditions, this approval shall remain valid for an unlimited duration unless the approval has previously been surrendered, superseded, suspended or revoked.

Датум првог издавања:

Date of original issue:

Датум ове измене:

Date of this revision:

Број измене:

Revision No:

Потпис:

Signed:

Директор / Director

ЛИСТА ОДОБрене ОБУКЕ ЗА ОДРЖАВАЊЕ И СПРОВОЂЕЊЕ ИСПИТА
MAINTENANCE TRAINING AND EXAMINATION ORGANISATION APPROVAL SCHEDULE

Референтна ознака: **RS.147.[XXXX]**
 Reference:

Организација: [НАЗИВ И АДРЕСА ПРИВРЕДНОГ ДРУШТВА]
 Organisation: [COMPANY NAME AND ADDRESS]

КЛАСА CLASS	КАТЕГОРИЈА ДОЗВОЛЕ LICENCE CATEGORY	ОГРАНИЧЕЊЕ LIMITATION	
ОСНОВНА ОБУКА(**) BASIC	Б1 (**) B1 (**)	ТБ1.1 (**) TB1.1 (**)	Турбински авиони (**) AEROPLANES TURBINE
		ТБ1.2 (**) TB1.2 (**)	Клипни авиони (**) AEROPLANES PISTON
		ТБ1.3 (**) TB1.3 (**)	Турбински хеликоптери (**) HELICOPTERS TURBINE
		ТБ1.4 (**) TB1.4 (**)	Клипни хеликоптери (**) HELICOPTERS PISTON
	Б2 (**)/(****) B2 (**)/(****)	ТБ2 (**) TB2. (**)	Авионика (**) AVIONICS
	Б2Л (**) B2L (**)	ТБ2Л (**) TB2L (**)	Авионика (навести овлашћења за систем/е) (**) AVIONICS (indicate system ratings)
	Б3 (**) B3 (**)	ТБ3 (**) TB3 (**)	Непресуризовани клипни авиони чија је МТОМ 2.000 kg и мање (**) PISTON-ENGINE NON-PRESSURISED AEROPLANES OF 2 000 KG MTOM AND BELOW
	А ** А (**) A **A (**)	ТА.1 (**) TA.1 (**)	Турбински авиони (**) AEROPLANES TURBINE
		ТА.2 (**) TA.2 (**)	Клипни авиони (**) AEROPLANES PISTON
		ТА.3 (**) TA.3 (**)	Турбински хеликоптери (**) HELICOPTERS TURBINE
ТА.4 (**) TA.4 (**)		Клипни хеликоптери (**) HELICOPTERS PISTON	
Л (**) (само испит) L (**) (Only examination)	ТЛ (**) TL (**)	[Навести одговарајуће подкатегије дозволе] (**) QUOTE THE SPECIFIC LICENCE SUB-CATEGORY	
ОБУКА ЗА ТИП/ЗАДАТАК(**) TYPE / TASK	Ц (**) C (**)	Т4 (**) T4 (**)	[Навести тип ваздухоплова] (**) [QUOTE AIRCRAFT TYPE]
	Б1 (**) B1 (**)	Т1 (**) T1 (**)	[Навести тип ваздухоплова] (**) [QUOTE AIRCRAFT TYPE]
	Б2 (**) B2 (**)	Т2 (**) T2 (**)	[Навести тип ваздухоплова] (**) [QUOTE AIRCRAFT TYPE]
	А ** А (**) A **A (**)	Т3 (**) T3 (**)	[Навести тип ваздухоплова] (**) [QUOTE AIRCRAFT TYPE]

Ова листа ограничена је на оне обуке и испите који су наведени у секцији о одобреном обиму радова приручника одобрене организације за обуку особља за одржавање
 This approval schedule is limited to those trainings and examinations specified in the scope of work section of the approved maintenance training organisation exposition

Број приручника организације за обуку особља за одржавање:
 Maintenance Training Organisation Exposition reference:

Датум првог издавања:
 Date of original issue:

Датум последње одобрене измене: Број измене:
 Date of last revision approved: Revision No:

Потпис
 Signed Директор / Director

EASA Образац 11, 5. издање / EASA Form 11 Issue 5

(**) Избрисати по потреби ако организација није одобрена

(**) Допунити одговарајућим овлашћењима и ограничењима

(****) Одобрење за курс основне обуке/испит категорије Б2 укључује одобрење за за курс/испит категорије Б2Л за сва овлашћења за систем(е)

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
THE REPUBLIC OF SERBIA

ПОТВРДА О ПРОВЕРИ ПЛОВИДБЕНОСТИ
AIRWORTHINESS REVIEW CERTIFICATE

Број ППП:
ARC reference:

На основу члана 160. став 1. Закона о ваздушном саобраћају („Службени гласник РС”, бр. 73/10, 57/11, 93/12, 45/15, 66/15 - др. закон, 83/18 и 9/20) и Правилника о основним правилима у области цивилног ваздухопловства и надлежностима Европске агенције за безбедност ваздушног саобраћаја („Службени гласник РС”, бр. 23/12 и 104/17), којим је преузета Уредба Европског парламента и Савета (ЕЗ) бр. 216/2008, Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије овим потврђује да се ваздухоплов:

In accordance with Article 160, paragraph 1 of the Air Transport Law ("Official Gazette of the Republic of Serbia", No 73/10, 57/11, 93/12, 45/15, 66/15 - other law, 83/18 and 9/20) and the Regulation on common rules in the field of civil aviation and the competences of the European Aviation Safety Agency ("Official Gazette of the Republic of Serbia", No 23/12, 104/17) by which the Regulation (EC) No 216/2008 of the European Parliament and of the Council has been transposed, the Civil Aviation Directorate of the Republic of Serbia hereby certifies that the following aircraft:

Произвођач ваздухоплова:

Aircraft manufacturer:

Ознака произвођача:

Manufacturer's designation:

Ознака регистрације ваздухоплова:

Aircraft registration:

Серијски број ваздухоплова:

Aircraft serial number:

сматра пловидбеним на дан прегледа.
is considered airworthy at the time of the review.

Датум издавања:

Date of issue:

Датум престанка важења:

Date of expiry:

Број сати налета (FH) структуре ваздухоплова на дан издавања (**):

Airframe Flight Hours (FH) at date of issue(**):

Потпис:

Signed:

Број овлашћења:

Authorisation:

Прво продужење: ваздухоплов је у последњих годину дана био у контролисаном окружењу у складу са М.А.901 Анекса I Уредбе Комисије (ЕУ) бр. 1321/2014, која је преузета Правилником о обезбеђивању континуиране пловидбености ваздухоплова и других ваздухопловних производа, делова и уређаја и о одобравању ваздухопловно-техничких организација и особља који се баве овим пословима („Службени гласник РС”, број 5/19 и 50/19). Ваздухоплов се сматра пловидбеним на дан издавања ове потврде.

1st Extension: For the last year the aircraft has remained in a controlled environment in accordance with point M.A.901 of Annex I to the Commission Regulation (EU) No 1321/2014, transposed by the Regulation on the continuing airworthiness of aircraft and aeronautical products, parts and appliances, and on the approval of organizations and personnel involved in these tasks ("Official Gazette of the Republic of Serbia", No 5/19 and 50/19). The aircraft is considered to be airworthy at the time of the issue.

Датум издавања:

Date of issue:

Датум престанка важења:

Date of expiry:

Број сати налета (FH) структуре ваздухоплова на дан издавања (**):

Airframe Flight Hours (FH) at date of issue(**):

Потпис:

Signed:

Број овлашћења:

Authorisation:

Назив привредног друштва:

Company Name:

Број дозволе:

Approval reference:

Друго продужење: ваздухоплов је у последњих годину дана био у контролисаном окружењу у складу са М.А.901 Анекса I Уредбе Комисије (ЕУ) бр. 1321/2014, која је преузета Правилником о обезбеђивању континуиране пловидбености ваздухоплова и других ваздухопловних производа, делова и уређаја и о одобравању ваздухопловно-техничких организација и особља који се баве овим пословима („Службени гласник РС”, број 5/19 и 50/19). Ваздухоплов се сматра пловидбеним на дан издавања ове потврде.

2nd Extension: For the last year, the aircraft has remained in a controlled environment in accordance with point M.A.901 of Annex I to Commission Regulation (EU) No 1321/2014, transposed by the Regulation on the continuing airworthiness of aircraft and aeronautical products, parts and appliances, and on the approval of organizations and personnel involved in these tasks ("Official Gazette of the Republic of Serbia", No 5/19 and 50/19). The aircraft is considered to be airworthy at the time of the issue.

Датум издавања:

Date of issue:

Датум престанка важења:

Date of expiry:

Број сати налета (FH) структуре ваздухоплова на дан издавања (**):

Airframe Flight Hours (FH) at date of issue(**):

Потпис:

Signed:

Број овлашћења:

Authorisation:

Назив привредног друштва:

Company Name:

Број дозволе:

Approval reference:

EASA Образац 15a, 4.издање / EASA Form 15a Issue 4

(**) изузев за балоне и ваздушне бродове

ЗАХТЕВ ЗА ПРВО ИЗДАВАЊЕ/ИЗМЕНУ/ПРОДУЖЕЊЕ РОКА ВАЖЕЊА ДЕО-66 ДОЗВОЛЕ ЗА ОДРЖАВАЊЕ ВАЗДУХОПЛОВА (Part-66 AML) APPLICATION FOR INITIAL ISSUE / AMENDMENT / RENEWAL OF PART-66 AIRCRAFT MAINTENANCE LICENCE (AML)	EASA ОБРАЗАЦ 19 EASA FORM 19
ПОДАЦИ О ПОДНОСИОЦУ ЗАХТЕВА: <i>APPLICANT'S DETAILS:</i>	
Име и презиме: <i>Name:</i>	
Адреса: <i>Address:</i>	
ЈМБГ: <i>ID No.:</i>	
Тел:	Е-пошта:
<i>Tel:</i>	<i>E-mail</i>
Држављанство: <i>Nationality:</i>	
Датум и место рођења: <i>Date and Place of Birth:</i>	
ПОДАЦИ О ДЕО-66 ДОЗВОЛИ (AML) (ако је применљиво): <i>PART-66 AML DETAILS (if applicable):</i>	
Број дозволе: RS.66. _____ <i>Licence No:</i>	Датум издавања: <i>Date of Issue:</i>
ПОДАЦИ О ПОСЛОДАВЦУ: <i>EMPLOYER'S DETAILS:</i>	
Име: <i>Name:</i>	
Адреса: <i>Address:</i>	
Референтна ознака одобрења организације за одржавање: RS.145.
<i>Maintenance Organisation Approval Reference:</i>	RS.MF.
Тел:	Факс:
<i>Tel.</i>	<i>Fax.</i>

ЗАХТЕВ ЗА: (обележити одговарајуће рубрике)APPLICATION FOR: (Tick relevant boxes)

Прво издавање дозволе (AML) Измена дозволе (AML) Продужење рока важења дозволе (AML)
Initial AML *Amendment of AML* *Renewal of AML*

категирије/поткат. (Sub)categories	A	B1	B2	B2Л	B3	Ц	Л (видети испод) L (see below)
	A	B1	B2	B2L	B3	C	L (see below)
Турбински авиони <i>Aeroplane Turbine</i>	☐	☐	-	-	-	-	-
Клипни авиони <i>Aeroplane Piston</i>	☐	☐	-	-	-	-	-
Турбински хеликоптери <i>Helicopter Turbine</i>	☐	☐	-	-	-	-	-
Клипни хеликоптери <i>Helicopter Piston</i>	☐	☐	-	-	-	-	-
Авионика <i>Avionics</i>			☐	☐	Видети овлашћења за систем у наставку <i>See system ratings below</i>		
Непресуризовани клипни авиони чија је МТОМ 2t и мање <i>Piston engine non-pressurised aeroplanes of MTOM of 2t and below</i>					☐	-	-
Сложени моторни ваздухоплови <i>Complex motor-powered aircraft</i>					-	☐	-
Ваздухоплови, изузев сложених моторних ваздухоплова <i>Aircraft other than complex motor-powered aircraft</i>					-	☐	-

Овлашћења за систем за дозволу Б2Л:

System ratings for B2L licence

1. Аутопилот
<i>Autoflight</i>	☐	-	-	-
2. Инструменти
<i>Instruments</i>	☐	-	-	-
3. СОМ/НАВ
<i>Com/nav</i>	☐	-	-	-
4. Надзор
<i>Surveillance</i>	☐	-	-	-
5. Системи конструкције
<i>Airframe systems</i>	☐	-	-	-

Поткатегирије дозволе Л:

L licence subcategories

Л1Ц: Композитне једрилице
<i>L1C: Composite sailplanes</i>	☐
Л1: Једрилице
<i>L1: Sailplanes</i>	☐
Л2Ц: Композитне моторне једрилице и композитни авиони ELA1
<i>L2C: composite powered sailplanes and composite ELA1 aeroplanes</i>	☐
Л2: Моторне једрилице и авиони ELA1
<i>L2: Powered sailplanes and ELA1 aeroplanes</i>	☐
Л3Х: Балони на топли ваздух
<i>L3H: Hot-air balloons</i>	☐
Л3Г: Балони на гас
<i>L3G: Gas balloons</i>	☐
Л4Х: Ваздушни бродови на топли ваздух
<i>L4H: Hot-air airships</i>	☐
Л4Г: ELA2 ваздушни бродови на гас
<i>L4G: ELA2 gas airships</i>	☐
Л5: Ваздушни бродови на гас који не спадају у ELA2
<i>L5: Gas airships other than ELA2</i>	☐

Упис типа/овлашћења/уклањање ограничења (ако је применљиво, навести комбинацију авион/мотор и категорију):

Type/Rating endorsement/Limitation removal (if applicable, list full Airframe/Engine combinations and Category):

.....
.....
.....

Подносим захтев за прво издавање/измену/продужење рока важења Део-66 дозволе (AML), као што је назначено и потврђујем да су информације садржане у овом обрасцу тачне у тренутку подношења.

I wish to apply for initial/amendment off/renewal of Part-66 AML, as indicated, and confirm that the information contained in this form was correct at the time of application.

Овим потврђујем да:

I herewith confirm that:

1. Не поседујем Део-66 дозволу (AML), издату у другој држави чланици;

I am not holding any Part-66 AML issued in another Member State;

2. Нисам поднео захтев за издавање Део-66 дозволе (AML) у другој држави чланици;

I have not applied for any Part-66 AML in another Member State; and

3. Никада нисам поседовао Део-66 дозволу (AML) издату у другој држави чланици, коју је било која друга држава чланица ставила ван снаге или суспендовала.

I never had a Part-66 AML issued in another Member State which was revoked or suspended in any other Member State.

Такође, разумем да би свака нетачна информација могла да ме дисквалификује као имаоца Део-66 дозволе (AML).

I also understand that any incorrect information could disqualify me from holding a Part-66 AML

Име и презиме:

Name:

Потпис:

Signed:

Датум:

Date:

Молим да ми се призна следеће (ако је применљиво):

I wish to claim the following credits (if applicable):

.....
.....
.....

Признавање искуства стеченог током обуке у Део-147 организацији

Experience credit for Part-147 training

.....
.....
.....

Признавање испита према уверењима о положеним еквивалентним испитима

Examination credit for equivalent exam certificates

.....
.....
.....

Молимо да приложите сва релевантна уверења
Please enclose all relevant certificates

Препорука (ако је применљиво): овим се потврђује да је подносилац захтева испунио одговарајуће захтеве Дела-66 у вези са знањем и искуством на пољу одржавања и препоручује се да надлежни орган изда или упише овлашћења у Део-66 дозволу.

Recommendation (if applicable): It is hereby certified that the applicant has met the relevant Part-66 maintenance knowledge and experience requirements and it is recommended that the competent authority grants or endorses the Part-66 AML.

Потпис:
Signed:

Име и презиме:.....
Name:

Радно место:
Position:

Датум:.....
Date:

EASA образац 19, 5. издање / *EASA Form 19 Issue 5*

УЗ ЗАХТЕВ ПРИЛАЖЕМ: (обележите одговарајуће рубрике):

Enclosed (Tick relevant boxes):

1. ЗА ПРВО ИЗДАВАЊЕ ДОЗВОЛЕ:
(For INITIAL Issue of AML):
1. Потпуно попуњен Образац 19. (Захтев за прво издавање Део-66 дозволе)
 2. Очитану личну карту или копију личне карте (подносилац захтева за издавање дозволе за одржавање ваздухоплова мора да има најмање 18 година)
 3. Part-147 „Certificate of Recognition” за одобрену основну обуку (basic training) за одговарајућу категорију или оверену фотокопију дипломе средње/високе школе са уверењем о признатим испитима (модулима) које је издао Директорат и „Certificate of Recognition” положених предмета-разлике (модула) из одобрене Део-147 организације - превод судског тумача на српски језик и фотокопију оригинала
 4. Потврду о искуству стеченом у периоду од 10 година које претходе подношењу захтева
 5. Дневник рада (Experience Logbook), са именом подносиоца на свакој страници
 6. Доказ о плаћеној републичкој административној такси
 7. Доказ о плаћеној такси Директорату за прво издавање Део-66 дозволе
2. ЗА ИЗМЕНУ ДОЗВОЛЕ ДОДАТНОМ КАТЕГОРИЈОМ/ПОТКАТЕГОРИЈОМ
(For Amendment of AML to include an additional basic category / subcategory):
1. Потпуно попуњен Образац 19 (Захтев за измену Део-66 дозволе)
 2. Очитану личну карту или копију личне карте
 3. Важећу Део-66 дозволу
 4. „Certificate of Recognition” положених предмета-разлике (модула) из одобрене Део-147 организације - превод судског тумача на српски језик и фотокопију оригинала
 5. Потврду о искуству стеченом у периоду од 10 година које претходе подношењу захтева
 6. Дневник рада (Experience Logbook) са именом подносиоца на свакој страници (докази о радном искуству 66.А.30(б) морају бити у складу са Додатком 4 Правилника - Део-66)
 7. Доказ о плаћеној републичкој административној такси
 8. Доказ о плаћеној такси Директорату за измену Део-66 дозволе
3. ЗА ИЗМЕНУ ДОЗВОЛЕ УПИСОМ ТИПА ИЛИ ГРУПЕ ВАЗДУХОПЛОВА/ОВЛАШЋЕЊА
(For Amendment of AML to include an aircraft type or group or system rating):
1. Потпуно попуњен Образац 19. (Захтев за измену Део-66 дозволе)
 2. Очитану личну карту или копију личне карте
 3. Важећу Део-66 дозволу
 4. Part-147 „Certificate of Recognition” за обуку за тип ваздухоплова - теоријски део (превод судског тумача на српски језик и фотокопију оригинала или оверену фотокопију, ако је сертификат на српском језику)
 5. Part-147 „Certificate of Recognition” за обуку за тип ваздухоплова - практични део (превод судског тумача на српски језик и фотокопију оригинала или оверену фотокопију, ако је сертификат на српском језику)
 6. Оверену копију ОЈТ потврде (ако се ради о упису првог типа ваздухоплова у дозволу, изузев за категорију Ц)
 7. ОЈТ дневник/Logbook (ако се ради о упису првог типа ваздухоплова у дозволу)
 8. Доказ о плаћеној републичкој административној такси
 9. Доказ о плаћеној такси Директорату за измену Део-66 дозволе
4. ЗА ИЗМЕНУ ДОЗВОЛЕ УКЛАЊАЊЕМ ОГРАНИЧЕЊА
(To remove limitations from AML):
1. Потпуно попуњен Образац 19. (Захтев за измену Део-66 дозволе)
 2. Очитану личну карту или копију личне карте
 3. Фотокопију важеће Део-66 дозволе
 4. „Certificate of Recognition” положених предмета-разлике (модула) из одобрене Део-147 организације - превод судског тумача на српски језик и фотокопију оригинала
 5. Дневник рада (Experience Logbook) са именом подносиоца на свакој страници
 6. Доказ о плаћеној републичкој административној такси
 7. Доказ о плаћеној такси Директорату за измену Део-66 дозволе

5. ЗА ПРОДУЖЕЊЕ РОКА ВАЖЕЊА ДОЗВОЛЕ
- (For Renewal of AML):*
1. Потпуно попуњен Образац19. (Захтев за продужење рока важења Део-66 дозволе).....
 2. Очитану личну карту или копију личне карте
 3. Фотокопију важеће Део-66 дозволе
 4. Доказ о плаћеној републичкој административној такси
 5. Доказ о плаћеној такси Директорату за продужење рока важења Део-66 дозволе

I.
Република Србија
Republic of Serbia

ДИРЕКТОРАТ
ЦИВИЛНОГ
ВАЗДУХОПЛОВСТВА
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

CIVIL AVIATION
DIRECTORATE
OF THE REPUBLIC
OF SERBIA

II.
Део-66
Part-66

ДОЗВОЛА ЗА ОДРЖАВАЊЕ
ВАЗДУХОПЛОВА
AIRCRAFT MAINTENANCE LICENCE

III.
Број дозволе/ Licence No.
RS.66. [XXXX]

EASA образац 26, 5. издање
EASA FORM 26 Issue 5

VIII. УСЛОВИ:

CONDITIONS

Ова дозвола мора бити потписана од стране имаоца дозволе и важи уз личну исправу која има фотографију имаоца дозволе.
This licence shall be signed by the holder and be accompanied by an identity document containing a photograph of the licence holder.

Уписано овлашћење за категорију на странама које су означене насловом „Део-66 КАТЕГОРИЈЕ“ не даје право имаоцу дозволе да издаје уверење о спремности за употребу ваздухоплова.

Endorsement of any categories on the page(s) entitled 'Part-66 CATEGORIES' only, does not permit the holder to issue a certificate of release to service for an aircraft.

Ако је у дозволи уписано овлашћење за ваздухоплов, онда она одговара захтевима ICAO Анекса I.

This licence when endorsed with an aircraft rating, meets the intent of ICAO annex 1.

Права имаоца ове дозволе су прописана Уредбом (ЕУ) бр. 1321/2014, а нарочито њеним Анексом III (Део-66).

The privileges of this licence holder are prescribed by Regulation (EU) No 1321/2014 and, in particular, Annex III (Part-66) thereto.

Дозвола важи до датума означеног на страни са ограничењима, ако претходно није суспендована или стављена ван снаге.

This licence remains valid until the date specified on the limitation page unless previously suspended or revoked.

Права из ове дозволе могу да се користе само ако њен имаоца има 6 месеци искуства у одржавању у последње две године, у складу са правима из дозволе или ако је испунио услове за издавање одговарајућих права.

The privileges of this licence may not be exercised unless in the preceding two-year period the holder had either 6 months of maintenance experience in accordance with the privileges granted by the licence, or met the provisions for the issue of the appropriate privileges.

III. Број дозволе:/Licence No:

IVa. Име и презиме имаоца:
Full name of holder

IVb. Датум и место рођења:
Date and place of birth

V. Адреса имаоца:
Address of holder

VI. Држављанство имаоца:
Nationality of holder

VII. Потпис имаоца:
Signature of holder

III. Број дозволе:/Licence No:

IX. Део 66 КАТЕГОРИЈЕ
PART-66 CATEGORIES

ВАЖЕЊЕ: VALIDITY:	A A	B1 B1	B2 B2	B2L B2L	B3 B3	L L	Ц C
Турбински авиони Aeroplanes Turbine				n/a	n/a	n/a	n/a
Клипни авиони Aeroplanes Piston				n/a	n/a	n/a	n/a
Турбински хеликоптери Helicopters Turbine				n/a	n/a	n/a	n/a
Клипни хеликоптери Helicopters Piston				n/a	n/a	n/a	n/a
Авионика Avionics	n/a	n/a			n/a	n/a	n/a
Сложени моторни ваздухоплови Complex motor-powered aircraft	n/a	n/a		n/a	n/a		
Ваздухоплови, изузев сложених моторних ваздухоплова Aircraft other than complex motor-powered aircraft	n/a	n/a		n/a	n/a		
Једрилице, моторне једрилице, ELA1 авиони, балони и ваздушни бродови Sailplanes, powered sailplanes, ELA1 aeroplanes, balloons and airships	n/a	n/a		n/a	n/a		n/a
Непресуризовани клипни авиони чија је MTOM 2 000 kg и мање Piston-engine non pressurised aeroplanes of 2 000 kg MTOM and below	n/a	n/a		n/a		n/a	n/a

X. Потпис овлашћеног лица и датум
Signature of issuing officer & date:

XI. Печат или жиг издаваоца дозволе
Seal or stamp of issuing Authority

III. Број дозволе:/Licence No:

XII. Део-66 ОВЛАШЋЕЊА ЗА ВАЗДУХОПЛОВ <i>PART-66 RATINGS</i>		
Овлашћење за ваздухоплов/ овлашћења за системе <i>Aircraft Rating / System ratings</i>	Категорија / поткатегорија <i>Category / Subcategory</i>	Печат и датум <i>Stamp & Date</i>
III. Број дозволе: <i>Licence No:</i>		

XIII. Део-66 ОГРАНИЧЕЊА <i>PART-66 LIMITATIONS</i>
Важи до: <i>Valid until:</i>
III. Број дозволе: <i>Licence No:</i>

Анекс уз EASA образац 26 <i>Annex to EASA FORM 26</i>
XIV. ПРАВА која нису обухваћена Делом-66 и која важе само у Републици Србији, у складу са националним законодавством. <i>NATIONAL PRIVILEGES outside the scope of Part-66, in accordance with national legislation valid only in Republic of Serbia.</i>
Печат и датум <i>Official Stamp & Date</i>
III. Број дозволе: <i>Licence No:</i>

НАМЕРНО ОСТАВЉЕНО ПРАЗНО <i>INTENTIONALLY LEFT BLANK</i>
--